

BESTUURSVERSLAG 2017

SCOPE scholengroep Bestuursverslag 2017
Stichting voor Christelijk Onderwijs te Alphen aan den Rijn

Inhoudsopgave

Bestuursverslag 2017	D-1
1. Algemene informatie	D-1
1.1. Doelstelling van de organisatie	D-1
1.2. Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten	D-2
1.3. Juridische structuur	D-2
1.4. Interne organisatie en personele bezetting	D-3
1.5. SCOPE scholengroep – organigram	D-5
1.6. Belangrijke elementen van het gevoerde beleid	D-5
1.7. Maatschappelijke aspecten van het ‘ondernemen’	D-6
2. Governance, medezeggenschap	D-7
2.1. Code Goed Onderwijsbestuur	D-7
2.2. Medezeggenschap	D-7
2.3. Verantwoording	D-7
3. Onderwijs	D-8
3.1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017	D-8
3.2. Onderwijsprestaties	D-16
3.3. Toegankelijkheid en toelatingsbeleid	D-20
4. Kwaliteitszorg	D-22
4.1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017	D-22
4.2. Afhandeling van klachten	D-27
5. Ondersteunende diensten	D-28
5.1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017	D-28
6. Personeel	D-30
6.1. Zaken met behoorlijke personele betekenis in 2017	D-30
6.2. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017	D-31
7. Huisvesting	D-37
7.1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017	D-37
8. Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen	D-39
8.1. Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen in 2017	D-39
8.2. Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen	D-40
9. Financiën	D-41
9.1. Treasurybeleid	D-41
9.2. Continuïteitsparagraaf	D-41
Toelichting vergelijking Jaarrekening 2017 – Jaarrekening 2016	F-4
Toelichting vergelijking Jaarrekening 2017 – Begroting 2017	F-5
Toelichting Begroting 2018	F-8
Toelichting op onderdelen van de Jaarrekening 2017	J-1
Controleverklaring	J-30
WNT-Verantwoording 2017 SCOPE scholengroep	J-34
Afkortingen- en begrippenlijst bij Bestuursverslag 2017	J-42
Kengetallen financiële positie	K-1

Bestuursverslag

Bestuursverslag 2017

Om de jaarrekening zinvol te kunnen interpreteren, wordt algemene informatie over de organisatie verschaft. Naast deze algemene informatie worden bijzondere situaties of gebeurtenissen nader uitgelicht.

1. Algemene informatie

1.1. Doelstelling van de organisatie

SCOPE scholengroep is een stichting die scholen verenigt binnen een maatschappelijk kader van uitgangspunten en doelen. SCOPE scholengroep is een organisatie die mensen verenigt op basis van een gemeenschappelijke inspiratie en opdracht.

De grondslag van de stichting luidt als volgt:

“De Bijbel is de bron waaruit de inspiratie wordt geput voor de werkzaamheden die in en ten behoeve van de scholen worden verricht. Die inspiratie bepaalt onze gerichtheid op mens en samenleving, omdat in de persoon en het werk van Jezus en in de verwachting van het Koninkrijk ons een betekenisvol perspectief voor waarachtige menselijkheid en menselijk samenleven wordt geboden. Dat perspectief brengt ons tot de keuze voor een aantal uitgangspunten: ieder kind is welkom, zorg voor kinderen die bijzondere aandacht en begeleiding nodig hebben, gerichtheid op voortdurende ontwikkeling van kinderen, medewerkers en scholen. Dat perspectief is ook bepalend voor de inhoud van ons werk, voor onze visie op leren, op kennis en op de taak- en doelstellingen van ons onderwijs”.

SCOPE scholengroep bestaat bij gratie van het feit dat er in onze samenleving mensen zijn, al dan niet met elkaar verbonden in maatschappelijke verbanden, die vanuit die inspiratie in het leven staan en menen dat er scholen dienen te zijn waar, vanuit dat perspectief, jonge mensen worden opgevoed en onderwezen. Zij worden vertegenwoordigd in de Raad van Toezicht, door mensen die er op basis van specifieke ervaring en deskundigheid op toezien dat het bestuur van SCOPE de scholen inricht en vormgeeft in overeenstemming met grondslag en doelstellingen en er zodoende zorg voor draagt dat scholen beantwoorden aan hun pedagogische en maatschappelijke opdracht.

De basis voor de onderlinge verhoudingen binnen SCOPE scholengroep zijn **vertrouwen** en **fiducie**. Dat geldt op alle niveaus, waarbij de relatie tussen leerlingen en leerkrachten de meest elementaire en tegelijk de meest voorbeeldige is. Zoals leerlingen vertrouwen moeten kunnen stellen in de leerkracht die volop fiducie in hen heeft, zo geldt dat ook in de relaties tussen schoolleiding, leerkrachten, bestuur en toezichthouders.

SCOPE scholen zijn scholen met een opdracht. De meest fundamentele is de pedagogische opdracht. Onze scholen vormen voor leerlingen een omgeving waarin ze zonder enige belemmeringen naar hun volle vermogen kunnen leren. Dat leren is een proces van persoonlijkheidsontwikkeling, veeldimensionaal en integraal. De school is een waardengemeenschap, waar leren een sociale activiteit is. Leren doe je vooral door deel te nemen aan een praktijk van menselijk samenleven. In de microsamenleving die de

school is, gelden leefregels, wordt gereflecteerd op je handelen, ben je dienstbaar aan gemeenschappelijke doelen, word je op waarde geschat, ben je veilig en geborgen, maar word je ook uitgedaagd en beproefd. Je bepaalt niet hoogstpersoonlijk zelf wat je wilt leren, maar je bent wel volop betrokken bij de vraag wat zinvol is voor jou en voor de groep waar je deel van uit maakt.

SCOPE scholen kenmerken zich dus door veiligheid en uitdaging, door creativiteit en productiviteit, door inspanning en reflectie, door leren en vieren.

1.2. Aanduiding van het beleid en de kernactiviteiten

Kern van het beleid van SCOPE scholengroep is uiteraard het realiseren van bovengenoemde doelstelling. De diverse scholen c.q. sectoren van de organisatie hebben, binnen de kaders van het door het bestuur vastgestelde meerjaren strategisch beleid, de ruimte om hun eigen onderwijs vorm te geven en in te richten. De pedagogische opdracht aan de scholen stelt echter in toenemende mate eisen die verder reiken dan het verzorgen van kwalitatief goed onderwijs alleen. Samenwerking met andere instellingen op het gebied van jeugdzorg, maatschappelijk werk, politie en justitie, hoort in toenemende mate tot de kernactiviteiten van SCOPE scholengroep. Dat geldt eveneens voor het scheppen van de (ruimtelijke) voorwaarden waaronder goed onderwijs en adequaat pedagogisch handelen kunnen plaatsvinden. Daarvoor is afstemming met (lokaal) overheidsbeleid een punt van aanhoudende zorg.

Doordat SCOPE instellingen van diverse onderwijssectoren omvat, hoort beleid inzake aansluiting tussen basis- en voortgezet onderwijs en de afstemming tussen regulier en speciaal onderwijs eveneens tot de kernactiviteiten. Dat geldt overigens ook voor het realiseren van doorlopende leer- en zorglijnen met vervolgoopleidingen op mbo, hbo en universitair niveau.

Strategisch beleidsplan

Na de totstandkoming van het nieuwe strategische beleidsplan en de publicatie van de brochure 'Profilieren doe je samen' – Van beleid naar praktijk', hebben op allerlei plaatsen en binnen allerlei groepen in de scholen gesprekken plaatsgevonden over de wijze waarop de hierin geformuleerde organisatieopdrachten kunnen worden gerealiseerd. In 2017 zijn, op basis van de kernwaarden van SCOPE, de 'merkkompassen' van de vestigingen geformuleerd en het wervingsmateriaal hieraan aangepast.

1.3. Juridische structuur

De werkzaamheden worden uitgevoerd binnen de grenzen van de rechtspersoon zoals vastgelegd in de statuten van de Stichting voor Christelijk Onderwijs te Alphen aan den Rijn en omstreken, gevestigd te Alphen aan den Rijn.

Rechtspersoon

Stichting voor Christelijk Onderwijs te Alphen aan den Rijn en omstreken.

Prinses Beatrixlaan 4

2404 XC Alphen aan den Rijn

Postbus 166

2400 AD Alphen aan den Rijn

Inschrijving Kamer van Koophandel:

S 4044.81.85

Belastingdienst:

Fiscaalnummer 8006.81.058

Orgaancodenummer:

40530 Stichting voor Christelijk Onderwijs te Alphen aan den Rijn en omstreken

BRIN-nummers:

Voortgezet onderwijs:

15BH

CSG Groene Hart

26LR

Groene Hart Praktijkschool

Primair Onderwijs:

04EF

Prisma

06RA

Oranje Nassau School

15BG

De Rank

15GL

Groen van Prinsterer school

15JS

Samen op Weg school

15OU

De Windroos

15YB

J.P. Sweelinckschool

16AA-00

De Stromen (loc. Lupinesingel)

16AA-01

De Stromen (loc. Batenstein)

16AA-03

De Viergang

16DD-00

De Mare (loc. Schelfhorst)

16DD-01

De Mare (loc. Meteorlaan)

16EN

Het Baken

23RH

De Fontein

27LW

Het Mozaïek

1.4. Interne organisatie en personele bezetting

De stichting wordt bestuurd door het College van Bestuur dat bestaat uit twee personen. Op het functioneren van dit college wordt toegezien door de Raad van Toezicht die in het verslagjaar uit vijf personen bestaat.

Het College van Bestuur wordt gevormd door:

P.K. Jansen (voorzitter)

mr. G.J. Scholte (t/m maart 2017)

drs. G.W. van Leeuwen (vanaf 1 mei 2017)

Nevenfuncties P.K. Jansen

Vereniging Samenwerkingsverband MHR – lid Raad van Toezicht

De functie is onbezoldigd.

SCOPE scholengroep is, verplicht, aangesloten bij het samenwerkingsverband in het kader van de voorzieningen passend onderwijs.

Geertruidastichting – voorzitter bestuur

De functie is onbezoldigd, er wordt voorzien in een beperkte onkostenvergoeding.

De Geertruidastichting is een vermogensbeherende stichting die tot doel heeft uitkeringen te doen aan de Hervormde Gemeente van Alphen aan den Rijn, uitkeringen inzake studiekosten aan (oud-)leerlingen van de C.S.G. Groene Hart Lyceum en zijn voorgangers en uitkeringen inzake studiekosten aan familieleden van de oprichter van de stichting.

Stichting ter behartiging van de belangen van het Christelijk Voortgezet Onderwijs in Alphen aan den Rijn en omstreken – voorzitter bestuur

De functie is onbezoldigd.

De Stichting ter behartiging van de belangen CVO is een vermogensbeherende stichting die uitkeringen kan verstrekken ten behoeve van het onderwijs aan de prot. chr. V.O.-scholen binnen SCOPE scholengroep

SCOPE facilitair B.V. – voorzitter bestuur

De functie is onbezoldigd.

SCOPE facilitair B.V. verzorgt de schoonmaakwerkzaamheden t.b.v. de scholen en ondersteunende diensten binnen SCOPE scholengroep

Nevenfuncties G. van Leeuwen

Stichting Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Rijnstreek – lid Raad van Toezicht

De functie is onbezoldigd.

SCOPE scholengroep is, verplicht, aangesloten bij het samenwerkingsverband in het kader van de voorzieningen passend onderwijs.

SCOPE facilitair B.V. – lid bestuur

De functie is onbezoldigd.

SCOPE facilitair B.V. verzorgt de schoonmaakwerkzaamheden t.b.v. de scholen en ondersteunende diensten binnen SCOPE scholengroep

In de Raad van Toezicht hebben zitting:

Mw. K. de Koeijer

Mw. M.E. Veldman

J. Molenaar, voorzitter

A. Paats

J.P. Wijnhorst

De directie primair onderwijs wordt gevormd door twee clusterdirecteuren.

Mw. J. van Leeuwen-de Graaf

J.E. Vodegel

De directie voortgezet onderwijs wordt gevormd door een sectordirecteur en vier vestigingsdirecteuren.

Mw. drs. A. Schouten (Lyceum)

Mw. P.J. Pison (Topmavo)

A.L. Hol (Rijnwoude)

W.T.J. van Leijden (Leerpark)

W. van Ouwerkerk (Praktijkschool)

De stafdirectie bestaat uit één functionaris:

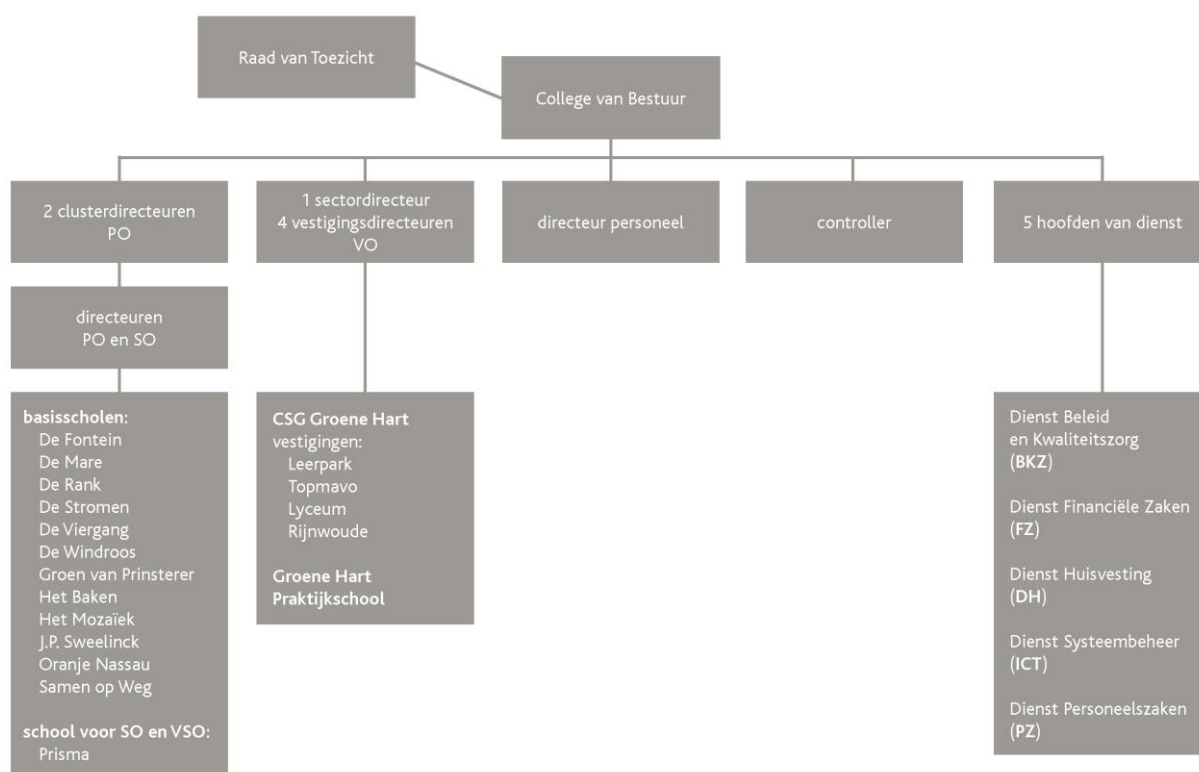
A. Jharap, directeur personeel

Voor de basisscholen en de school voor speciaal onderwijs zijn directeuren verantwoordelijk; zij functioneren binnen het cluster waar hun school deel van uitmaakt. Het voortgezet onderwijs kent een unitstructuur. Voor iedere unit is een unitleider verantwoordelijk.

SCOPE scholengroep kent reeds een aantal jaren de functie van controller; deze functie wordt vervuld door R. Kollen.

SCOPE scholengroep kent vijf ondersteunende diensten. De hoofden van deze diensten zijn V. Bouwers (Beleid en kwaliteitszorg), mevrouw J. Zeevaart (Financiële zaken), R. Ophuis (Huisvesting), F. van Brenk (ICT) en L. Huisman (Personeelszaken).

1.5. SCOPE scholengroep – organigram

1.6. Belangrijke elementen van het gevoerde beleid

In 2017 is de doordecentralisatie gerealiseerd. De bestaande verhoudingen zijn hierbij zoveel mogelijk in tact gelaten. In de doordecentralisatie-overeenkomst is vastgelegd dat als een pand niet meer wordt gebruikt, SCOPE niet tot de verkoop ervan kan overgaan, maar het terug zal gaan naar de gemeente. De doordecentralisatie wordt gefinancierd met een door de gemeente gegarandeerde lening van de Rijksoverheid.

De eerste aanbesteding, van het project Tolstraat, heeft in 2017 plaatsgevonden. Dit project kan niet binnen het budget worden gerealiseerd. Er is besloten € 1.818.000 uit eigen middelen beschikbaar te stellen. Dit is inclusief een investering in duurzaamheid van € 775.000 en een toevoeging van 100 m² extra ruimte, € 173.000. Met de gemeente werd

overeengekomen daarnaast een eigen bijdrage van € 826.000 te betalen i.v.m. uitgespaard groot onderhoud. De inventaris- en inrichtingskosten zijn niet in de eigen bijdrage inbegrepen.

1.7. Maatschappelijke aspecten van het ‘ondernemen’

SCOPE facilitair B.V.

De discussie met de belastingdienst over de intrekking van de beschikking fiscale eenheid tussen SCOPE en SCOPE facilitair B.V. kon in 2017 nog niet worden afgerond. Nadat de belastingdienst tegen de uitspraak van de rechtbank in hoger beroep was gegaan, heeft ook het gerechtshof SCOPE facilitair B.V. op alle punten in het gelijk gesteld. De belastingdienst heeft besloten in cassatie te gaan bij de Hoge Raad.

Samenwerking SCOPE en Ashram

SCOPE is in gesprek met het College van Bestuur en de Raad van Toezicht van Ashram om de mogelijkheid te onderzoeken van een vergaande samenwerking dan wel besturenfusie. De gesprekken zijn aanvankelijk binnen de besturen gevoerd, maar uiteindelijk ook met zo'n 100 'Key Persons' van beide organisaties. Er is sprake van veel (h)erkenning over en weer. De verwachting is dat in 2018 het besluit wordt genomen tot de feitelijke voorbereiding van een besturenfusie waarbij aan een termijn van twee jaar wordt gedacht.

Oranje Nassau Zwammerdam

Met de gemeente zijn afspraken gemaakt over een principebesluit tot nieuwbouw van de Oranje Nassauschool te Zwammerdam (zie ook paragraaf 6.1).

2. Governance, medezeggenschap

2.1. Code Goed Onderwijsbestuur

SCOPE scholengroep hanteert de door de VO-raad ontwikkelde gedragscode.

2.2. Medezeggenschap

Iedere basisschool en Prisma ZML kent een eigen MR, van waaruit een vertegenwoordiging zitting heeft in de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad PO.

Voor alle vestigingen van het VO is sinds 2009 een deelraad in het leven geroepen. De Groene Hart Praktijkschool en de centrale diensten beschikken daarnaast over een eigen MR. Vertegenwoordigers van de deelraden en de beide MR'en participeren in de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraad VO.

2.3. Verantwoording

SCOPE scholengroep vindt het belangrijk om zich te verantwoorden, waarbij het niet alleen gaat om de wettelijke verantwoording maar ook om horizontale verantwoording naar de belanghebbenden in en om de scholen. SCOPE scholengroep richt zich bij de horizontale verantwoording met name op de geledingen personeel, ouders en leerlingen. De wijze van verantwoording verloopt niet uitsluitend maar wel met name langs de lijnen van de medezeggenschapsorganen. Iedere school heeft een (deel)raad en er zijn twee gemeenschappelijke medezeggenschapsraden, één voor het primair- en speciaal onderwijs en één voor het voortgezet onderwijs. Deze beide raden worden jaarlijks uitgenodigd voor een nadere toelichting op en een gesprek over het bestuursverslag. Het bestuursverslag wordt integraal op de website gepubliceerd.

2.3.1. Verantwoording voortgezet onderwijs

Een van de manieren waarop CSG Groene Hart en de Groene Hart Praktijkschool verantwoording afleggen, is door deelname aan het project 'Scholen op de kaart', (www.scholenopdekaart.nl). Doel van dit landelijke project is dat informatie over onderwijsprestaties, kwaliteitszorg, effectief onderwijsbeleid en bedrijfsvoering van scholen op eenduidige wijze naar buiten wordt gebracht, zowel op de website van het project als op de website van de school zelf.

Voor alle vestigingen van CSG Groene Hart en de Groene Hart Praktijkschool zijn schoolplannen voor de periode 2018-2022 opgesteld.

2.3.2. Verantwoording primair onderwijs

In het primair onderwijs wordt jaarlijks door de directie een schooljaarverslag opgesteld. De Medezeggenschapsraad en de Schoolraad maken een jaarverslag. Sinds oktober 2014 zijn de SchoolVensters van alle basis- en middelbare scholen te vinden op www.scholenopdekaart.nl. De schoolleiding houdt deze informatie actueel.

3. Onderwijs

3.1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017

3.1.1. Primair onderwijs

ICT beleid PO

In 2017 constateren wij een verdere toename van het gebruik van digitale methodieken. Diverse scholen hebben onderzoek gedaan naar mogelijkheden om meer digitale middelen in te kunnen zetten. Dit heeft geleid tot een aantal implementaties van dergelijke middelen.

Met de aanschaf en uitrol van touchscreens is eind 2017 gestart en zal in de loop van 2018 verder vorm worden gegeven.

De huidige werkwijze van de meerjarenbegroting van het onderwijsleermiddelenpakket en het apart in kaart brengen van licenties zal moeten worden samengevoegd om meer inzicht te krijgen in de keuzemogelijkheden en de (toekomstige) financiële consequenties.

TSO

SCOPE scholengroep heeft een eigen TSO-organisatie die op alle 12 SCOPE basisscholen de tussenschoolse opvang verzorgt. Door middel van regelmatige nascholing van alle medewerkers wordt de kwaliteit gewaarborgd. Gemiddeld maakt tweederde van de SCOPE basisschoolleerlingen gebruik van deze opvangmogelijkheid. Alle scholen zijn aangesloten op een centrale administratie. Er is één uniform tarief van € 2,00 per overblijfmoment. Op de scholen geven coördinatoren leiding aan teams van vrijwilligers. Er wordt gewerkt met een aparte begroting en het boekjaar 2017 werd met een klein positief saldo afgesloten, ondanks het feit dat er geen rijksvergoeding meer werd ontvangen voor de nascholing van de TSO-medewerkers. Alle medewerkers beschikken over een VOG en de vergoedingen zijn getoetst.

Verdrietige gebeurtenis

Op 19 april 2017 is, na een periode van ernstige ziekte, onze collega Carla Burggraaf-Veenstra overleden. Carla was werkzaam op basisschool Groen van Prinsterer als coördinator van de TSO sinds 2008.

Sociale veiligheid

Voortvloeiend uit de Wet 'Veiligheid op school' en het actieplan 'Sociale Veiligheid op School' is in het najaar van 2015 een driejarig traject gestart voor de basisscholen en het speciaal onderwijs om het sociaal veiligheidsbeleid zorgvuldig op te zetten. Te denken valt hierbij o.a. aan activiteiten binnen de klassen, binnen de school, met ouders, specifieke lespakketten, aandachtsfunctionarissen Meldcode, aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling. De aandachtsfunctionaris is een binnen de school opgeleid teamlid, in principe een intern begeleider.

De verplichtingen rond de 'Veiligheidsmonitor' worden ook uitgevoerd.

Passend onderwijs

Op Samenwerkingsverband niveau loopt een onderzoek naar de wijze waarop Passend onderwijs in de toekomst vormgegeven kan worden, zodat er ondersteuning beschikbaar

blijft voor elk kind dat extra ondersteuning behoeft en de juiste expertise hiervoor aanwezig is. SCOPE is van mening dat de huidige door de Ambulante Educatieve Dienst (AED) uit ondersteuningsgelden geleverde diensten naar verhouding erg duur zijn. Stichting Morgenwijzer, de organisatie voor openbaar en katholiek basisonderwijs in Alphen aan den Rijn, is dezelfde mening toegedaan.

In dit traject wordt ook gekeken naar de positionering van Op Maat hierin als speciale basisonderwijsvoorziening.

In het interne traject heeft een beleidsgroep, bestaande uit deelnemers vanuit verschillende geledingen van de scholen, stilgestaan bij de vraag *wat* er de komende jaren nodig is om goed passend onderwijs te kunnen verzorgen. Het door de beleidsgroep aan het CvB afgegeven advies heeft geleid tot een opdracht die zich richt op de vraag *hoe* dit gerealiseerd kan worden.

Taalklas

De in 2016 gestarte Taalklas voor nieuwkomers op de basisscholen binnen de gemeente Alphen aan den Rijn is in 2017 gecontinueerd.

Excellente Scholen 2016

Op 23 januari 2017 ontving de Oranje Nassau het predicaat Excellente School 2016-2018. Dit predicaat wordt uitgereikt aan scholen met bijzondere kwaliteiten en scholen die uitblinken in een specifiek excellentieprofiel. De Oranje Nassau heeft deelgenomen met het excellentieprofiel Wetenschap & Technologie (Onderzoeken & Ontwerpen).

VVE-convenant

Er is een convenant voor VVE waarin met An Noer en Op Maat onderlinge afspraken zijn gemaakt over de extra inzet op VVE. Deze onderlinge afspraken staan in het beleids- en uitvoeringsplan en geeft inzicht in de VVE praktijk (<https://www.vve-alphenaandenrijn.nl>).

Project versterking samenwerking Marnix Academie en opleidingsscholen

Twee PO collega's participeren binnen projectgroepen en binnen de scholen zijn ontwikkelgroepen om thema's uit te werken die vanuit de projectsubsidie gefaciliteerd worden.

3.1.2. SCOPE ambitie aansluiting PO en VO

De ontwikkeling van activiteiten op het grensvlak van primair en voortgezet onderwijs ondervindt hinder van de niet op elkaar aansluitende wet- en regelgeving.

Grensoverschrijdende initiatieven hebben vooralsnog een extracurriculair karakter.

In 2017 heeft er een oriëntatie plaatsgevonden rondom een drietal thema's. Er is gekeken naar knelpunten die op het grensvlak van PO en VO worden ervaren. Dit gaat met name om diagnoses die al dan niet in het primair onderwijs gesteld worden en van belang zijn in het voortgezet onderwijs voor de financiering en verbetering van de ondersteuning.

Een tweede thema's betreft Kaleidoscope in samenwerking met het Lyceum. Daarbij wordt onderzocht hoe de expertise van Kaleidoscope van meerwaarde kan zijn voor het Lyceum. Maar ook wat het Lyceum kan meegeven aan de bovenbouw van Kaleidoscope om de overgang naar het Lyceum te versoepelen.

Het derde thema betreft een doorlopend arrangement PO-VO. In 2017 is besloten dat er een pilot zal worden gestart waarbij leerlingen, die hieraan behoefte hebben, aan het eind

van groep 8 en aan het begin van het voortgezet onderwijs een steuntje in de rug krijgen, waardoor ze makkelijker hun weg vinden of problemen kunnen worden voorkomen. Deze “steun in de rug” wordt geboden door een volwassen buddy.

SCOPE academie

De online omgeving van de SCOPE academie is vanaf augustus 2015 ingericht. In 2017 is het portaal gebruikt door 94 unieke gebruikers. Door het jaar heen zijn 13 unieke klassikale trainingen gestart. Deze trainingen werden in een aantal gevallen vaker in het jaar gegeven. In totaal zijn 108 inschrijvingen geregistreerd. Hiervan zijn er 63 succesvol afgerond, 8 afgemeld en 37 niet nader verwerkt.

Leidinggevendenden kunnen overzichten opvragen met aantallen en namen die betrekking hebben op hun vestiging/locatie.

De stuurgroep SCOPE academie is in 2017 tijdelijk niet bij elkaar gekomen en is voortgezet in het DSA-overleg (met o.a. de voorzitter van het College van Bestuur en diverse directeuren). Vanuit dit overleg komen de volgende zienswijzen m.b.t. de SCOPE academie naar voren:

- een platform voor het delen van kennis;
- de organisatie van scholingen met daarbij het voeren van de administratieve procesondersteuning;
- de academie kan een fysieke plaats krijgen;
- de academie kan betrokken worden bij het organiseren van scholingen en dergelijke; daarnaast kunnen de vestigingen binnen SCOPE ook zelf trainingen regelen.

Het digitale platform van TCG heeft onvoldoende toegevoegde waarde. Er wordt te weinig gebruik van gemaakt. Dit komt mede doordat niet alle (aspirant)gebruikers in de administratiesoftware van RAET zijn opgenomen, waardoor ze niet in het digitale platform terecht kunnen. Het huidige contract met TCG wordt in 2018 opgezegd. Er wordt een eenvoudig vervangend portaal gemaakt m.b.v. Google sites en de inschrijvingen voor bijeenkomsten worden geregistreerd via Google forms.

Bevorderd moet worden dat hoofden van dienst en leidinggevendenden vragen en mogelijkheden op het gebied van scholing voorleggen aan de SCOPE academie. Zo kan de SCOPE academie van onderaf opgebouwd worden.

3.1.3. Voortgezet onderwijs

Na de totstandkoming van het nieuwe strategische beleidsplan en de uitwerking per vestiging van de ‘rode draden’ tijdens het tweede Onderwijsfestival VO, zijn in samenwerking met Communicatiebureau Topic, op basis van de kernwaarden, de ‘merkkompassen’ van de vestigingen geformuleerd. Dit heeft verder vorm gekregen in het nieuwe wervingsmateriaal.

Schoolbrede ontwikkelingen op het terrein van leerlingenzorg en kwaliteitszorg worden apart besproken in hoofdstuk 4. Hieronder beperken we ons tot de specifieke onderwijskundige ontwikkelingen op de verschillende VO-vestigingen. Voor meer

informatie verwijzen we naar de jaarverslagen van de vestigingen. Deze zijn opvraagbaar bij de vestigingen.

Groene Hart Lyceum

De schoolleiding als team

De schoolleiding heeft vanwege de ziekte van unitleider Marieke Brouwer de Koning een interim unitleider aangesteld. Na de zomervakantie werd duidelijk dat Marieke haar taak niet meer zou kunnen vervullen. Eind september is zij overleden aan de gevolgen van longvlieskanker. Het verlies van Marieke is voor ons allen een groot gemis.

De belangrijkste onderwijskundige ontwikkelingen in 2017 worden hieronder nader toegelicht.

- **Professionele cultuur.** In het kader van de professionalisering van de cultuur binnen het Lyceum is een studiedag voor het personeel georganiseerd. Hieruit zijn “binnen- en buitenkringen” gevormd, waardoor in 2017 een groot aantal onderwerpen de revue is gepasseerd. Dit heeft een positieve bijdrage geleverd aan de versterking van het eigenaarschap en het onderling begrip. Daarnaast is scholing aangeboden aan het gehele personeel ten aanzien van het geven en ontvangen van feedback. Dit ter bevordering van de professionele omgang met elkaar, maar ook ten behoeve van de verbetering van feedback richting de leerlingen.
- **Onderbouwrendement.** De inspanningen met betrekking tot het verhogen van het onderbouwrendement hebben hun vruchten afgeworpen. Voor het derde jaar op rij bevindt dit zich boven de gestelde norm.
- **Taal- en rekenbeleid.** In het najaar van 2017 is een nieuwe stap gezet in de richting van de ontwikkeling van nieuw taalbeleid. Ten aanzien van het rekenbeleid kan worden vermeld dat aan alle leerlingen in havo 4 rekenen is aangeboden in het afgelopen jaar binnen het vak wiskunde om hen voor te bereiden op de rekentoets.
- **Aansluiting 4-havo.** Er is besloten de 4-havo problematiek op de drie vestigingen breed aan te pakken door een analyse te maken op basis van de onderzoeksmethode datateam® van Datateam Partners (Universiteit Twente).
- **Examenresultaten.** Over de gemiddelde examencijfers van de havo en het vwo in 2017 kon het Lyceum tevreden zijn, hetgeen nog niet geldt voor het aantal leerlingen dat het diploma behaalt.
- **Gymnasium brugklas.** In het cursusjaar 2017-2018 is het Lyceum gestart met een gymnasium brugklas. In verband met de te kleine groepsgrootte is deze klas dit cursusjaar gekoppeld aan een atheneum-klas. Het uitgangspunt bij deze brugklas is het aanbieden van meer projectgericht onderwijs en de vaardigheden die in het vak O&O in het technasium centraal staan ook een belangrijke rol te geven.
- **Technasium.** Alle basiseisen zijn op orde gebleken bij de audit; bij de aanvullende eisen kwamen we nog tekort. Door een systeemwijziging van de beoordelingssystematiek bij Stichting Technasium voldoen we bij nader inzien alsnog aan de eisen en draaien we mee in de nieuw afgesproken eenjarige visitatie.
- **Pre-HBO.** De eerste havo-leerlingen hebben deelgenomen aan het Pre-HBO van de Hogeschool Leiden.

- **Digitalisering.** In 2017 is de inzet van de iPad als extra leermiddel ook doorgevoerd in alle tweede klassen. Het gebruik van de iPad in de les is nog niet op het gewenste niveau. Dit vraagt veel (voorbereidings)tijd van de collega's die niet altijd gevonden wordt. Er worden regelmatig studiemiddagen georganiseerd waarin collega's elkaar vaardigheden bijbrengen, ook met het oog op de inzet en het gebruik van de iPad in leerjaar drie met ingang van cursusjaar 2018-2019.
- **Nieuwbouw.** In september 2017 is er gestart met de bouw van de nieuwe Topmavo op het terrein van het Lyceum. De actuele stand van zaken met betrekking tot de nieuwbouw is te volgen op de website bouwprojecten van de SCOPE scholengroep (www.scopebouwprojecten.nl). Het Lyceum is druk bezig met het in kaart brengen van de nodige verhuisbewegingen, aanbestedingen en inkoop van allerlei zaken.
- **Wervingsactiviteiten.** De belangstelling voor het Open Huis 2017 was heel groot. De reacties waren positief, weerstand tegen de nieuwbouwplannen is niet vernomen en de aanmelding van nieuwe leerlingen stemde tot tevredenheid.
- **Begeleiding van mentoraat intensiveren.** Het kennismaken met en het gebruik van de executieve functies en het koppelen ervan aan de lesmethode Breingeheim voor de brugklassen is in 2017 verder ontwikkeld. Het doel hiervan is de leerlingen meer grip te laten krijgen op hun leerproces.

Verdrietige gebeurtenis

Op 29 september 2017 is Marieke Brouwer de Koning overleden. Zij was oud-leerling van de school, stagiaire en docente LO. De laatste jaren was zij de betrokken unitleider van de vwo onderbouw. In haar missen we veel energie, humor en karakter. Marieke was door haar inzet en betrokkenheid het gezicht van het Lyceum naar buiten. We missen haar enorm.

Groene Hart Rijnwoude

Als uitgangspunt voor de onderwijskundige ontwikkeling op vestiging Rijnwoude dient het meerjaren schoolplan 2014-2017. De belangrijkste ontwikkelingen in 2017 worden hieronder nader toegelicht.

- **Digitale leeromgeving – content op meerdere niveaus.** Rijnwoude gebruikt sinds enige jaren de elektronische leeromgeving Itslearning. Voor het kunnen bieden van steeds meer maatwerk in de klassikale context, heeft het team zich in 2017 verder ontwikkeld in het aanbieden van content tijdens de lessen op minimaal twee niveaus.
- **Begeleidingsstructuur leerlingen.** Ook in 2017 is veel aandacht en tijd geïnvesteerd in de overgang van het mentoraat naar het coachschap, het verwerken van het taakbeleid hierin, het vormgeven van de organisatie ervan, het betrekken van de juiste programma's hierbij, het verweven van de LOB erin, enz. Alle collega's zijn coach van een aantal leerlingen. De samenstelling van een groep leerlingen is leerjaaroverstijgend. Elke maandag het zevende lesuur is een coachuur gepland. Een werkgroep evalueert de huidige begeleidingsstructuur en geeft via de digitale leeromgeving input aan docenten.

- **Dakpanklassen.** Het implementatieproces van de brede dakpanklassen is in volle gang. Onderwijskundig gezien zullen hierdoor minder leerlingen tussentijds moeten switchen van niveau en klas. Organisatorisch gezien vergemakkelijkt dit het formeren van klassen.
Door op twee niveaus les te geven, kan worden tegemoetgekomen aan de meer gemêleerde samenstelling van de klassen.
- **Leerlab.** Rijnwoude heeft zich in 2017 verder verdiept en bekwaamd in de ontwikkeling van gepersonaliseerd leren binnen de klassikale context. Rijnwoude wordt wel gezien als één van de kartrekkers van dit door Leerling 2020 georganiseerde Leerlab en heeft in 2017 een aantal presentaties mogen verzorgen voor andere aan dit project deelnemende scholen.
- **Klankbordgroep.** Met ingang van het cursusjaar 2017-2018 heeft Rijnwoude een zeer actieve leerlingenraad, bestaande uit negen leerlingen, die inmiddels een aantal praktische zaken heeft gerealiseerd. Naast de toenemende betrokkenheid van de ouders is hiermee het aantal stakeholders verder gegroeid.
- **Vmbo-TL leerjaar 3.** In deze opleiding krijgen de leerlingen alle vakken aangeboden, met als gevolg dat de werkdruk door deze leerlingen als hoog wordt ervaren en de prestaties achterblijven. Naar aanleiding van tegenvallende doorstroomcijfers van leerjaar drie naar vier is besloten onderzoek te doen naar mogelijke aanpassingen die moeten leiden tot betere resultaten. Op dit moment wordt getest of het organisatorisch haalbaar is om met ingang van het cursusjaar 2018-2019 met keuzevakken te gaan werken.

Groene Hart Topmavo

Het meerjaren schoolplan 2013-2017 heeft als uitgangspunt gediend voor de onderwijskundige ontwikkelingen in 2017. Hieronder worden de belangrijkste ontwikkelingen nader toegelicht.

- **Excellente Scholen 2016.** De Topmavo ontving op 23 januari 2017 het predicaat Excellente School 2016-2018. Dit predicaat wordt uitgereikt aan scholen met bijzondere kwaliteiten en scholen die uitblinken in een specifiek excellentieprofiel. Op de Topmavo wordt gewerkt vanuit de visie “Meer dan Leren”. Naast cognitieve kennis die onontbeerlijk is binnen een school wordt veel waarde gehecht aan het leren van vaardigheden (dit gebeurt vooral binnen de Topuren) en het bieden van uitdaging (mavo/havo-klassen, havo-traject op de Topmavo, talentklassen). De Topuren zorgen er ook voor dat leerlingen een versterkt mentoraat krijgen aangeboden, waardoor leerlingen gezien worden en de lijnen binnen de school kort en helder zijn. Het predicaat is geldig tot en met 2019.
- **Examenresultaten.** De Topmavo heeft de afgelopen twee jaar te maken gehad met tegenvallende examenresultaten. In 2017 is er extra inzet gepleegd op de verbetering van het resultaat in 2018 en latere jaren:
 - Er zijn gesprekken gevoerd met alle secties over de scores van de leerlingen in hun vak en de mogelijke verbeterpunten.
 - Er is een tentamenweek ingevoerd, waarin de leerlingen werden getraind in het tot zich nemen van een grote hoeveelheid leerstof.
 - Er is kritisch gekeken naar de door de Topmavo verzorgde examentrainingen. Een aantal secties heeft de vorm en de inhoud van de training aangepast.

- Er is extra aandacht besteed aan de keuze van de mentoren voor de acht examenklassen.
- Aan het eind van 2017 is gestart met het voeren van gesprekken met leerlingen waarvan de prestaties op dat moment nog niet ‘examenwaardig’ waren. Deze leerlingen zijn gevolgd en begeleid en hun ouders zijn schriftelijk op de hoogte gesteld van de in de gesprekken gemaakte afspraken. Bij een aantal leerlingen resulteerde dit al snel in een verbetering van hun prestaties.
- De Topmavo heeft ook gesprekken gevoerd met leerlingen en hun ouders dat deze leerlingen vanwege hun resultaten niet zouden moeten deelnemen aan het examen.
- **Pedagogisch klimaat.** Naast bovenstaande specifiek op het examen gerichte maatregelen is in 2017 ook veel aandacht besteed aan het pedagogisch klimaat. Bestaande regels zijn tegen het licht gehouden en consequenter toegepast. Je wordt gehouden aan gemaakte afspraken.
- **(Vorbereiding) Dienstverlening & Producten (D&P).** De invoering van het profielvak Dienstverlening & Producten in leerjaar drie is goed verlopen. Acht collega’s hebben hiervoor een minor gevolgd en behaald. Het lesmateriaal is door de collega’s zelf ontwikkeld omdat het niet in de vorm beschikbaar was die goed gecombineerd kon worden met het projectonderwijs van de Topmavo. Een werkgroep heeft zich in 2017 gebogen over de inrichting van het vierde leerjaar. De lesstof hiervoor is voor een groot deel gereed, maar voor een deel afhankelijk van de nog te formuleren exameneisen voor leerjaar vier.
- **Vmbo tl/havo-klas.** In 2017 zijn er meer aanmeldingen ontvangen voor de in 2016 gestarte vmbo tl/havo-klas. De basisscholen geven weer vaker meervoudige schooladviezen af, zo ook voor het vmbo tl/havo. Het aantal aanmeldingen met een vmbo-tl-advies neemt af. Dit heeft op termijn consequenties voor de bovenbouw van de Topmavo.
- **Aansluiting 4-havo.** De in 2017 ondernomen acties om de aansluiting van 3- naar 4-havo te verbeteren hebben een positief effect gehad op de 3-havo-leerlingen van de Topmavo. Daarnaast is er besloten de 4-havo problematiek op de drie vestigingen breed aan te pakken door een analyse te maken op basis van de onderzoeksmethode datateam® van Datateam Partners (Universiteit Twente).
- **Rekenen en taal.** Het reken- en taalbeleidsplan zijn in 2017 geëvalueerd. Hieruit zijn een aantal aanpassingen voortgekomen die in de lespraktijk zijn ingezet.
- **Schoolstewards.** De Topmavo is zeer tevreden over de schoolstewards. Aan het begin van het schooljaar krijgen alle nieuwe leerlingen en alle eerstejaars leerlingen een scholing. Leerlingen uit klas 4 worden het eerst als schoolsteward ingezet. In de loop van het schooljaar komen ook leerlingen uit klas 3 aan de beurt om schoolsteward voor één week te zijn. Hieraan voorafgaand worden zij ook geschoold. De schoolstewards houden tijdens de pauzes toezicht om ervoor te zorgen dat er minder rommel in de aula en in school wordt achtergelaten. Uit de evaluatie van een enquête onder vierdejaars leerlingen is gebleken dat de inzet als schoolsteward niet altijd als leuk, maar wel als zinvol wordt ervaren.
- **Werkgroepen nieuwbouw en verhuizing.** De werkgroep nieuwbouw onderzocht hoe het didactisch en pedagogisch klimaat van de huidige Topmavo kan worden vormgegeven in het nieuwe gebouw. Er wordt hierbij o.a. nagedacht over het

gebruik van de open leercentra en het invoeren van gescheiden pauzes.

De werkgroep verhuizing gaat de verhuizing naar het nieuwe gebouw voorbereiden en de gefaseerde ingebruikname.

Tijdens elke vestigingsvergadering komt de nieuwbouw ter sprake. Alle vragen over de nieuwbouw en de verhuizing kunnen per e-mail worden gesteld en worden zo volledig en snel mogelijk beantwoord. Op deze wijze kunnen in een vroeg stadium bestaande onzekerheden en onduidelijkheden worden weggenomen.

Groene Hart Leerpark

In het meerjaren schoolplan 2013-2017 is de onderwijskundige ontwikkeling van het Leerpark beschreven. De belangrijkste ontwikkelingen in 2017 worden hieronder nader toegelicht.

- **Professionalisering docenten beroepsgericht.** De helft van de docenten heeft in samenwerking met de Hogeschool Utrecht een minor Dienstverlening & Producten gevolgd. De opleiding werd intern verzorgd en de certificaten zijn 26 maart jl. uitgereikt.
- **Nieuw examenprogramma bovenbouw (vernieuwingen vmbo).** Ook in 2017 is gewerkt aan de aanpassing van het examenprogramma. Aan het eind van dit cursusjaar doen de leerlingen van klas 4 voor het eerst examen in het nieuwe programma.
- **LOB-gesprekken.** Met ingang van 2017 is er een LOB-lijn van klas 1 t/m klas 4. Er vinden nu ook in klas 1 LOB-gesprekken plaats tussen de coaches, de leerlingen en hun ouders/verzorgers. Deze gesprekken gaan hoofdzakelijk over het welbevinden van de leerlingen in het voortgezet onderwijs.
- **Professionele leergemeenschap (PLG)/-teams (PLT).** In 2017 zijn een aantal professionele leerteams afgerond en ook weer nieuwe opgestart. De professionalisering van de docenten wordt ingezet vanuit de 'vijf rollen van de docent'. Dit wordt voornamelijk verzorgd door de PLT effectief leraarschap. Er is een PLT schoolregels met als doel de schoolregels te vereenvoudigen voor zowel de leerlingen als de docenten.
De PLT RT is inmiddels afgerond. Uit het onderzoek naar de diverse vormen van ondersteuning van de leerlingen is goed inzicht verkregen in de effectiviteit van deze ondersteuningsvormen. Vervolgens wordt in kaart gebracht welke ondersteuning het best kan worden aangeboden in bepaalde situaties.
- **Nieuwe organisatie bovenbouwunits.** Met het gewijzigde bovenbouwprogramma, waarin alle leerlingen kiezen uit de drie modules die het Leerpark uit het aanbod van Dienstverlening & Producten heeft gekozen, en de verdere ontwikkeling van de professionele leergemeenschap, heeft ook een wijziging in de organisatie van de bovenbouwunits plaatsgevonden. De unitleiders van de bovenbouw hebben een gewijzigde taakverdeling; één is verantwoordelijk voor de kaderberoepsgerichte en gemengde leerweg, de ander voor de basisberoepsgerichte en de ISK. Dit heeft ook geleid tot een verschuiving van collega's naar een andere unitleider dan hiervoor het geval was. De bovenbouw vormt hierdoor meer een eenheid en samen met de onderbouw meer een Leerpark-team.

- **Ontwikkelgesprekken.** In 2017 is het Leerpark gestart met het voeren van ontwikkelgesprekken met alle medewerkers. Dit ter bevordering van de professionalisering van alle collega's.
- **Nieuw Leerpark.** In 2017 heeft de inrichting van de nieuwbouw veel inzet en tijd gevergd. Dit betrof o.a. de vormgeving van de lokalen, gesprekken met docenten van de beroepsgerichte vakken en het treffen van de voorbereidingen voor de tijdelijke huisvesting, zoals het inkaderen van het aantal pendelbewegingen tussen de drie locaties van het Leerpark.
- **Doorlopende leerlijn techniek.** Er is een eerste aanzet gegeven voor het ontwikkelen van een doorlopende leerlijn techniek van de onder- naar de bovenbouw.
- **Integratie digitalisering.** De vakken Engels, Nederlands en rekenen zijn bijna geheel digitaal beschikbaar.

3.1.4. Groene Hart Praktijkschool

In het schoolplan 2016-2018 is een ontwikkelagenda opgenomen. De belangrijkste aandachtspunten in 2017 waren:

- **Implementatie van Presentis.** Presentis is een compleet administratie- en volgsysteem voor het Praktijkonderwijs. Naast het volgsysteem Magister, dat door de Praktijkschool wordt gebruikt voor de registratie van het verzuim, worden in Presentis de voor het Praktijkonderwijs verplicht gestelde individuele ontwikkelingsplannen (IOP's) en ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP's) gemaakt. Hierin worden voornamelijk doelen en competenties vastgelegd. De implementatie van deze software is in 2017 begonnen en zal nog een paar jaar doorlopen.
- **Verbreden uitstroombmogelijkheden techniek.** Met ingang van het schooljaar 2017-2018 is lassen, NIL 1 (Nederlands Instituut Lassen niveau 1) onderdeel van het curriculum techniek.
- **Stroomlijnen van de stages.** De stages hadden het karakter van losse onderdelen en sloten niet goed op elkaar aan. In 2017 is de afstemming gerealiseerd tussen de verschillende werkwijzen m.b.t. de stages in de klassen 1 t/m 5.
- **Schoolondersteuningsprofiel 2018-2021.** In 2017 is een nieuw schoolondersteuningsprofiel geschreven.
- **Schoolplan.** De Groene Hart Praktijkschool heeft een nieuw schoolplan voor de jaren 2018-2022.
- **Maatschappelijke functie winkel.** De Groene Hart Praktijkschool onderzoekt hoe de winkel ook voor de buurt van betekenis kan zijn.

3.2. Onderwijsprestaties

3.2.1. Primair onderwijs

Eindopbrengsten

De opbrengsten van het onderwijs zijn voor een deel terug te vinden in de scores van de centrale eindtoets. In 2017 is voor het eerst gebruikgemaakt van de adaptieve digitale eindtoets ROUTE 8. Deze eindtoets is na evaluatie door de scholen positief beoordeeld. De

directie van de basisscholen heeft unaniem te kennen gegeven door te willen gaan met ROUTE 8. De eindtoets zal jaarlijks worden geëvalueerd en voor een periode van drie jaar worden afgenomen. Na deze periode vindt een evaluatie plaats en wordt besloten of het gebruik van ROUTE 8 wordt gecontinueerd.

Centrale eindtoets

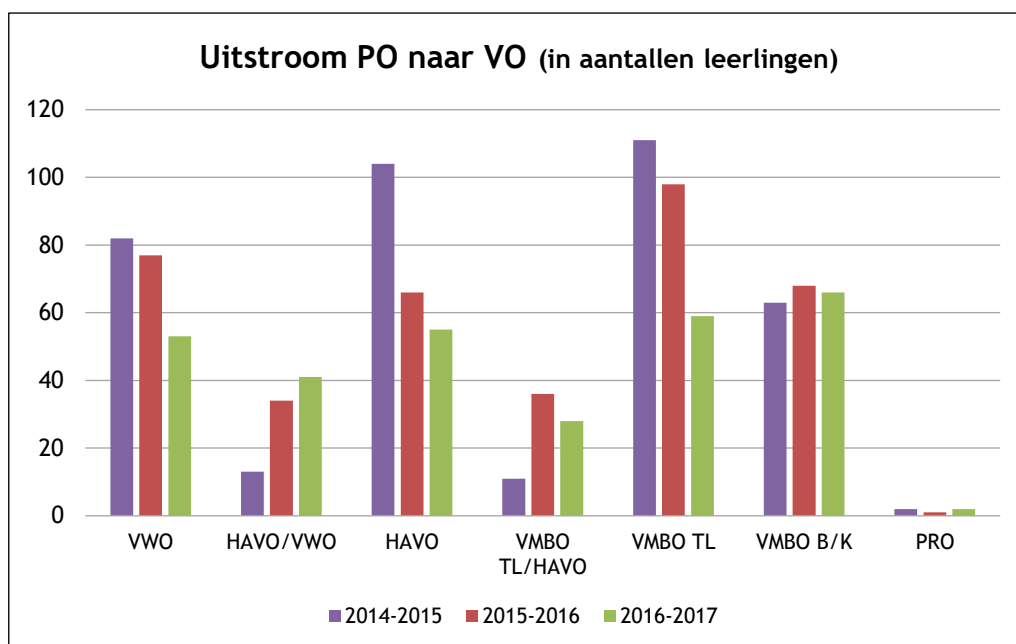
	Cito	ROUTE 8	
	2015	2016	2017
Oranje Nassau School	535,4	539,4	214,1
De Viergang	539,8	535,2	208,7
De Rank	539,6	532,7	212,4
Groen van Prinstererschool	532,5	533,5	205,6
Samen op Weg school	537,4	524,5	201,2
De Windroos	539,3	538,9	218,7
J.P. Sweelinckschool	536,6	531,9	204,2
De Stroom	533,2	530,2	201
De Mare	536,9	534	208,5
Het Baken	538,7	533,4	204,5
De Fontein	539,5	536	218,2
Het Mozaïek	533,2	535,4	221,9
Gemiddeld	536,8	533,8	209,9

	> bovengrens
	tussen gemiddelde en bovengrens
	tussen ondergrens en gemiddeld
	< ondergrens

In de tabel kunnen de resultaten van de centrale eindtoetsen getalsmatig niet met elkaar worden vergeleken. De kleuren daarentegen geven de vergelijking aan.

Uitstroom PO naar VO

De grafiek toont de uitstroom van leerlingen van groep 8 van de SCOPE basisscholen naar de verschillende niveaus van voortgezet onderwijs in het cursusjaar 2016-2017. Ter vergelijking zijn in de grafiek ook de gegevens van de voorgaande schooljaren opgenomen.

3.2.2. Voortgezet onderwijs

CSG Groene Hart

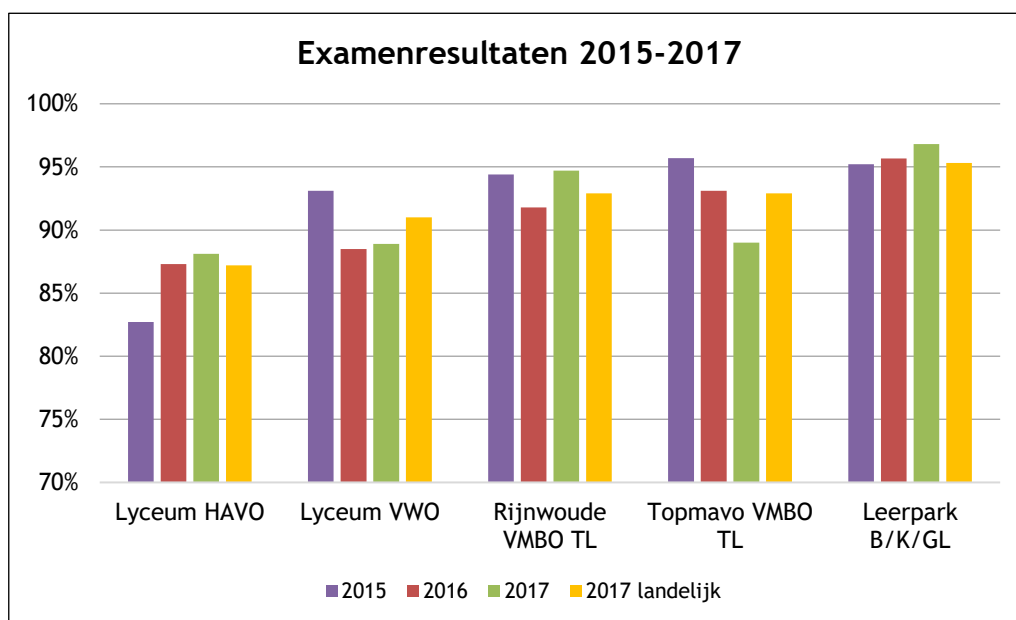
Examenresultaten (slaagpercentage)

Het havo presteerde in 2017 0,9%-punt beter dan het landelijk gemiddelde. Het vwo bleef 2,1%-punt achter op het landelijk gemiddelde.

De slaagpercentages van de leerlingen van het Leerpark en Rijnwoude waren hoog, respectievelijk 1,5%-punt en 1,8%-punt hoger dan het landelijk gemiddelde.

Het resultaat van de Topmavo was 3,9%-punt lager dan landelijk werd behaald.

Met uitzondering van de Topmavo waren de resultaten van het VO in 2017 beter dan het voorafgaande jaar.

3.2.3. Groene Hart Praktijkschool

Met ingang van 2017-2018 hanteert de onderwijsinspectie een nieuw onderzoekskader, zie hieronder. De *vetgedrukte begrippen wijken voor het praktijkonderwijs af van de standaard*. De opbrengsten worden vanaf 2018 inzichtelijk gemaakt door middel van een zogenaamde ‘dashboard kwaliteit’. Alle hieronder genoemde parameters komen daarin voor en de verantwoording van de prestaties is dan ‘d.m.v. één muisklik’ te geven:

- Het onderwijsproces (standaarden: **aanbod, zicht op ontwikkeling en begeleiding**, didactisch handelen, extra ondersteuning, onderwijstijd, samenwerking, praktijkvorming/stage, toetsing en afsluiting);
- Schoolklimaat (veiligheid, pedagogisch klimaat);
- Onderwijsresultaten (**resultaten, sociale en maatschappelijke competenties**, vervolgsucces);
- Kwaliteitszorg en ambitie (kwaliteitszorg, kwaliteitscultuur, verantwoording en dialoog);
- Financieel beheer (continuïteit, doelmatigheid, rechtmatigheid).

Deze wijze van verantwoorden geldt nog niet voor 2017. Voor 2017 wordt volstaan met het geven van een beperkte opsomming, in dit geval die met betrekking tot het aanbod, de uitstroomgegevens en de bestendigheid van plaatsingen. Dit analoog aan de gegevens die werden geleverd voor de jaren 2016 en eerder.

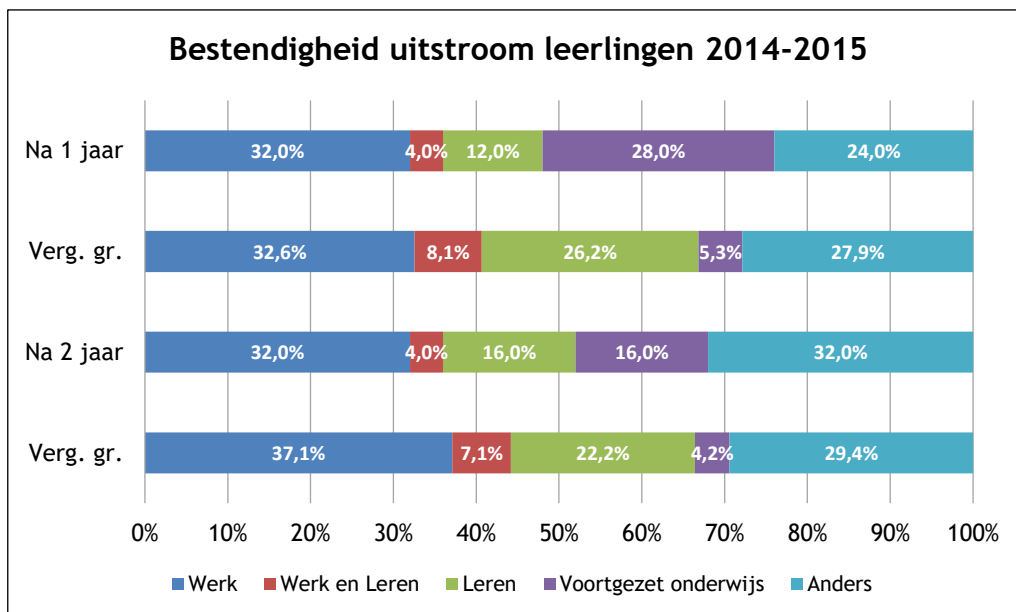
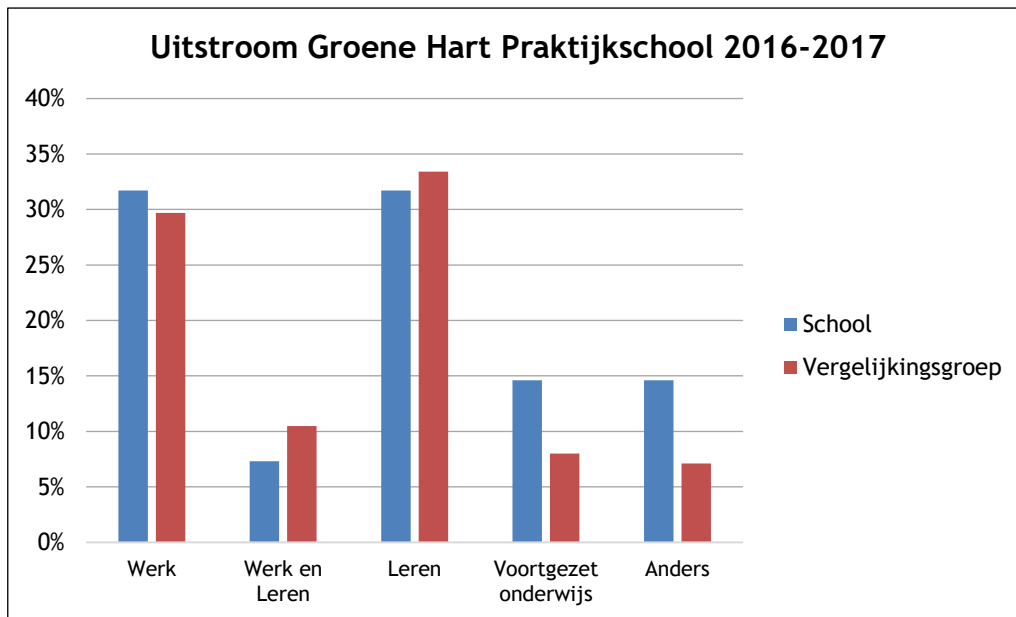
Aanbod

Onze onderwijspraktijk is gebaseerd op het landelijk curriculum praktijkonderwijs. Uit dat curriculum volgen door onze docenten opgestelde leerlijnen. Afgeronde leerstofonderdelen resulteren voor leerlingen in certificaten die ze in hun portfolio opslaan. Het portfolio is de basis waarop de eindgesprekken ten behoeve van de examinering zijn gebaseerd. Naast het regiodiploma praktijkonderwijs kunnen leerlingen ook – via de intern gegeven Entree-opleiding – toegeleid worden naar het MBO.

Resultaten: uitstroomgegevens en bestendigheid van plaatsingen

De uitstroomgegevens volgen uit de landelijke monitor. Hieronder staat het overzicht van de leerlingen die de school tijdens of direct na afloop van het cursusjaar 2016-2017 hebben verlaten (bron: www.scholenopdekaart.nl).

Relatief veel leerlingen zijn overgestapt naar andere scholen voor voortgezet onderwijs: het gaat daarbij meestal om verhuizingen in de leerjaren 1 t/m 3. De kolom ‘anders’ (plm. 15%) is onder te verdelen in ‘verhuizing naar het buitenland’ (5%) en ‘geen school of werk’ (10%). Dat lijkt veel, maar gezien de beperkte aantallen leerlingen valt dat erg mee: het gaat om, in absolute zin, minder dan 5 leerlingen.

Wat de bestendigheid van plaatsingen betreft: uit de bovenstaande tabel blijkt o.a. dat veel van onze leerlingen die overstapten naar een andere school voor voortgezet onderwijs, daar na 1 jaar nog steeds verblijven. Andere vergelijkingen zijn met behulp van de grafiek eenvoudig zelf te maken.

3.3. Toegankelijkheid en toelatingsbeleid

Informatie over de toegankelijkheid en het toelatingsbeleid van SCOPE basisscholen is te vinden in de schoolgidsen.

Informatie over de toegankelijkheid en het toelatingsbeleid van de vestigingen van CSG Groene Hart en de Groene Hart Praktijkschool is vastgelegd in de schoolondersteuningsprofielen. Deze zijn te vinden op de websites van de scholen en te bereiken via onderstaande links:

[Groene Hart Lyceum](#), [Groene Hart Rijnwoude](#), [Groene Hart Topmavo](#), [Groene Hart Leerpark](#) en de [Groene Hart Praktijkschool](#).

4. Kwaliteitszorg

4.1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017

4.1.1. Primair onderwijs

Kwaliteitszorg

In het directieoverleg zijn kaderstellende afspraken gemaakt over de inzet en het gebruik van het instrument WMKPO (werken met kwaliteitskaarten in het primair onderwijs). Een aantal vaste items geldt voor alle scholen en een aantal items, verband houdend met de eigen schoolontwikkeling, legt de school in haar schoolplan vast.

Daarnaast kunnen binnen het leerlingadministratiesysteem ParnasSys, naast de naw-gegevens, ook diverse overzichten worden gegenereerd m.b.t. het opbrengstgericht werken. Via het interpreteren van deze gegevens en het maken/volgen van trendanalyses krijgt dit verder vorm.

In 2017 is intensief nagedacht over de wijze waarop het inspectiekader kan worden gekoppeld aan kwaliteitszorg, zodat er op SCOPE-niveau trends zichtbaar gemaakt kunnen worden waaruit de juiste conclusies te trekken zijn.

Onderwijsinspectie

De Inspectie van het Onderwijs heeft in juli 2017 aan Prisma VSO een basisarrangement toegekend.

Prestatiebox

In 2016 heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) een bijzondere doelsubsidie verstrekt voor het opstarten van extra activiteiten ter verbetering van leerprestaties van leerlingen, deskundigheidsbevordering van medewerkers en directies en het ontwikkelen van een goed en effectief HRM-beleid. Deze bijzondere bekostiging wordt op de SCOPE PO-scholen ingezet voor verbetering van de leeropbrengsten taal en rekenen, het project (hoog)-begaafdheid, de deskundigheidsbevordering van de directies en leerkrachten, het voeren van een goed en effectief HRM-beleid, het versterken van een professionele zorgstructuur op SCOPE niveau en de versterking van cultuureducatie.

Verantwoording toegekende middelen prestatiebox SCOPE PO, inclusief (V)SO

Binnen SCOPE is afgesproken de toegekende middelen op de volgende terreinen in te zetten:

1. Omgaan met (hoog)begaafdheid op de SCOPE scholen
2. Deskundigheidsbevordering directies
3. Deskundigheidsbevordering leerkrachten
4. Het voeren van een goed en effectief HRM-beleid op de scholen
5. Het versterken van een professionele ondersteuningsstructuur op SCOPE niveau
6. Meetbare doelen voor leeropbrengsten taal en rekenen zijn op schoolniveau geformuleerd
7. Versterking cultuureducatie

Afgelopen jaar zijn bovenop het ontvangen bedrag van € 437.363,08 uit de prestatiebox, naargelang de schoolontwikkeling en gemeenschappelijke thema's, accenten gelegd bij de inzet van beschikbare middelen.

Ondersteuning

Er vindt op SCOPE niveau structureel overleg plaats tussen de intern begeleiders van SCOPE O&O (Ondersteuning en Onderwijs). Niet alleen kennis en ervaringen worden gedeeld, er worden ook nieuwe onderwerpen onder de aandacht gebracht. Bovenschoolse samenwerking in het kader van ondersteuning krijgt gestalte en ontwikkelingen worden gezamenlijk gevolgd (bijv. trendanalyse). De orthopedagogen nemen ook deel aan het SCOPE O&O-overleg om zodoende de opzet van de leerlingbegeleiding adequaat te volgen, te bespreken en te verfijnen.

In 2017 heeft het thema “doelgericht werken” centraal gestaan. Er zijn voorbereidingen getroffen om in het schooljaar 2018-2019 met O&O een talent ontwikkeltraject op het gebied van IB-schap te starten.

Scholing

Er is gezamenlijk en/of centraal georganiseerd scholing gevolgd inzake de volgende onderwerpen en doelgroepen: ICT-scholing, mentorschap POO, BHV, TSO-medewerkers en conciërges, VVE en W&T.

4.1.2. Voortgezet onderwijs

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg richt zich op de samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen binnen de organisatie en is dus een zaak van alle geledingen: personeel, schoolleiding, ouders en bestuur. Alleen gezamenlijk kan ervoor worden gezorgd dat het onderwijs en de resultaten hiervan voldoen aan de eisen die de organisatie en de omgeving hieraan stellen.

Door de gerealiseerde uitbreiding van de afdeling is in 2017 intern een dashboard ontwikkeld voor de monitoring van de kwaliteit van de scholen. Daarbij is aansluiting gezocht bij het nieuwe toezichtkader van de inspectie en hebben de rode draden uit het strategisch beleidsplan een plaats gekregen als “eigen aspecten van kwaliteit”, naast de keuzes die de scholen zelf maken voor hun speerpunten en de wettelijke eisen die aan de school worden gesteld. Vanuit de gedachte dat dit de scholen moet helpen bij hun ontwikkeling is ook een koppelingsmogelijkheid gezocht naar de jaarplannen. Vanaf 2018 zal dit systeem binnen heel SCOPE worden gebruikt.

Daarnaast zijn er stappen gezet om de kwaliteitscycli van het primair en het voortgezet onderwijs op elkaar aan te sluiten. Daarbij is voor het primair onderwijs de keuze gemaakt voor het kwaliteitszorginstrument van ParnasSys|WMK. Door het samengaan van deze partijen bleek dit de meest logische keuze. De implementatie ervan zal in 2018 worden gerealiseerd.

Privacy

In 2016 is de Europese Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) aangenomen, die in mei 2018 van kracht zal worden. In 2017 zijn stappen gezet in de voorbereiding op de verplichtingen die uit deze vernieuwde wetgeving volgen, zoals het afsluiten van verwerkersovereenkomsten, het vastleggen van bewaartermijnen voor persoonsgegevens

en het beschrijven van regelingen en beleid over privacy binnen SCOPE. Dit is een doorlopend proces, waarbij komend jaar een functionaris gegevensbescherming zal worden benoemd binnen de organisatie.

Onderwijsinspectie

De inspectie voert jaarlijks een prestatieanalyse uit en beslist op basis van eventuele risico's daarin of verder onderzoek noodzakelijk is. Dat was in 2017 voor het VO niet het geval.

Meerjarenopbrengsten VO 2018

(Gebaseerd op resultaten behaald in 2015, 2016, 2017)

	Lyceum		Topmavo		Rijnwoude		Leerpark		
	havo	vwo	vmbo g(t)	havo	vmbo g(t)	havo	vmbo b	vmbo k	vmbo g(t)
Onderwijspositie t.o.v. advies po	boven norm		boven norm		boven norm		boven norm		
Onderbouwsnelheid	boven norm		boven norm		boven norm		boven norm		
Bovenbouwsucces	boven norm	boven norm	boven norm	onder norm	boven norm	boven norm	boven norm	boven norm	boven norm
Examencijfer	boven norm	boven norm	boven norm		boven norm		boven norm	boven norm	onder norm
Berekend oordeel	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende	voldoende
Verskil SE-CE	gering	gering	gering		gering		gering	gering	groot

Bron: Inspectie van het Onderwijs

De tabel toont de meerjarenopbrengsten van de VO-vestigingen over de jaren 2015 t/m 2017. Zoals verwacht is de 'onderwijspositie' van de indicator onderbouwrendement van het Lyceum weer op orde. Het bovenbouwsucces van de havo-afdeling van de Topmavo is nog onder de norm, maar het berekend oordeel is 'voldoende'.

De indicator Examencijfer gaat over het gemiddeld cijfer van het centraal examen van alle vakken in een onderwijssoort. Alle vakken met een centraal examencijfer die meetellen bij de uitslagbepaling, worden meegenomen, ook de beroepsgerichte vakken in het vmbo. Voor de gemengde leerweg van het Leerpark ligt dit onder de gehanteerde norm. Daarnaast is het verschil tussen het schoolexamencijfer en het centraal examencijfer groot. Deze indicator telt niet mee in het oordeel van de inspectie, maar verdient wel aandacht.

Prestatiebox

Sinds augustus 2012 geldt de 'prestatiebox' voor het primair en voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Scholen ontvangen een bedrag dat kan worden ingezet voor onder meer taal en rekenen, wetenschap en techniek, talentontwikkeling en voor de professionalisering van leerkrachten en schoolleiders. Het doel is de prestaties van leerlingen, leerkrachten, schoolleiders en -bestuurders te verhogen. Scholen kunnen, afhankelijk van de specifieke situatie, zelf kiezen op welke onderdelen zij het geld het meest effectief kunnen inzetten, al dan niet in samenwerking met andere scholen in de regio. De termijn van de regeling is wederom verlengd.

Verantwoording toegekende middelen prestatiebox SCOPE VO

Binnen de scholen van SCOPE VO is afgesproken dat het bedrag voor de prestatiebox ingezet wordt op vijf terreinen, zoals eerder vastgelegd in het bestuursakkoord VO.

Deze terreinen zijn:

1. Goede prestaties in de kernvakken Nederlands, Engels en wiskunde
2. Scholen werken opbrengstgericht
3. Omgaan met verschillen
4. Ambitieuze leercultuur
5. Goed HRM-beleid

De vier vestigingen van CSG Groene Hart en de Groene Hart Praktijkschool hebben, afhankelijk van aard en de ontwikkelingsfase van de vestiging, accenten gelegd bij de inzet van de beschikbare middelen. Hoewel de details van jaar tot jaar verschillen zijn de middelen afgelopen jaar op een vergelijkbare wijze ingezet als de voorgaande jaren. Het totale bedrag van de prestatiebox is gestegen naar € 877.613,27. Deze stijging betekent niet dat er extra ingezet kan worden op de genoemde terreinen, omdat er jaarlijks meer geld aan deze terreinen wordt besteed dan het bedrag dat we via de prestatiebox ontvangen.

Zorg

CSG Groene Hart kenmerkt zich als een school waar de zorg voor de leerling een belangrijke plaats inneemt. Het beleid is erop gericht om, indien mogelijk, ook kinderen met een ondersteuningsvraag een toekomstperspectief te bieden.

Na de vaststelling van de SOP's (schoolondersteuningsprofielen) in 2012 heeft CSG Groene Hart zich verder voorbereid op de invoering van Passend Onderwijs (schooljaar 2014-2015). Eind 2017 zijn de SOP's herzien en opnieuw vastgesteld en op de website van de school gepubliceerd.

Passend Onderwijs

Op 1 augustus 2014 werd de wet Passend Onderwijs van kracht. De begeleiding aan leerlingen met een extra ondersteuningsvraag wordt sinds die tijd beschreven in een OPP (ontwikkelingsperspectief plan) dat regelmatig samen met ouders en kind wordt geëvalueerd.

Vanaf 2014 nam de ondersteuningsvraag vooral toe binnen het vmbo-basis (met lwoo) en -kader, maar vanaf 2016 groeide het aantal OPP's ook bij havo/vwo. Deze groei zette in 2017 door.

Om en nabij 230 leerlingen (excl. praktijkonderwijs) maakten in 2017 gebruik van extra ondersteuning. Dit is ongeveer 7,3% van de actieve leerlingen. Ter vergelijking: in 2014 was dit 3,2% en in 2015 steeg het cijfer al naar 5,2%.

Vanwege de hoeveelheid tijd en energie die het opstellen van een OPP kost, heeft het Groene Hart Leerpark in 2015 een verkort OPP geïntroduceerd. Dit korte format is in 2017 voor een groot deel overgenomen door het SWV en wordt nu in de hele regio gebruikt (voor leerlingen waarbij het niet de verwachting is dat er moet worden uitgeweken naar een zwaar arrangement, zoals VSO of OOV-Alphen). Dit korte OPP beschrijft zeer SMART welke interventies worden ingezet om de leerling te ondersteunen. Zo blijft er meer tijd over voor de begeleiding.

Jeugdhulp

Op 1 januari 2015 was de transitie van Jeugdzorg naar de gemeenten. Elke vestiging van het Groene Hart kreeg contactpersonen van een JGT (Jeugd- en Gezinsteam) toegewezen.

Vooraf voor de leerlingen wonend in de gemeente Alphen aan den Rijn bleek deze samenwerking positief. Buiten de gemeentegrens was het moeilijker om in contact te komen met de hulpverlening en hen te betrekken bij schoolse zorgen. Eind 2017 heeft 'GO voor jeugd' de nieuwe aanbesteding gewonnen en zal het werkgebied vanaf 2018 ook met Kaag en Braassem worden uitgebreid. Veel JGT-ers zijn naar hun oude werkgever teruggekeerd; nieuwe GO-medewerkers gaan starten. Dit heeft vanzelfsprekend gevolgen voor het onderwijs.

Groene Hart

Alle personeelsleden hebben op intranet inzage in alle documenten m.b.t. 2^e-lijns begeleiding.

De school beschikt over de volgende protocollen of procedurebeschrijvingen:

- De 'meldcode kindermishandeling'. Deze wordt jaarlijks geüpdatet.
- Het 'protocol tegen pesten' wordt ook jaarlijks tegen het licht gehouden.
- De procedurebeschrijving 'als een ramp de school treft', dat gebruikt kan worden bij bedreigende situaties binnen een gebouw of bij ernstige ziekte of overlijden van een leerling of personeelslid.
- Het protocol 'medicijn verstrekken en medisch handelen' is vernieuwd, maar is voorlopig als concept opgenomen om een juridische controle te laten plaatsvinden.
- Nieuw is het 'protocol informatievoorziening aan gescheiden ouders', opgesteld in 2017.
- Het dyslexieprotocol is in 2015 herzien.
- Eind 2015 is een dyscalculieprotocol tot stand gekomen.

Alle protocollen zijn door ouders in te zien op de website van de school.

Onderzoeken

De schoolpsycholoog en orthopedagoog hebben veel leerlingen onderzocht op leerproblematiek. Bij 20 leerlingen, die grote rekenproblemen ervaren, is de Zareki-test afgenomen. Drie kinderen werden doorgestuurd naar AOB Compaz voor een uitgebreid onderzoek en hebben vervolgens een verklaring van dyscalculie ontvangen (2 leerlingen van het Leerpark, 1 van de Topmavo).

Zesentwintig leerlingen werden verwezen voor een dyslexieonderzoek, waarna er bij 24 leerlingen dyslexie is vastgesteld (6 van het Leerpark, 10 van het Lyceum, 1 van Rijnwoude en 7 van de Topmavo).

Van 14 leerlingen werd het IQ bepaald en bij 23 kinderen werd een sociaal emotioneel onderzoek gedaan. Een gecombineerd onderzoek (IQ en sociaal emotioneel) werd voor 20 leerlingen uitgevoerd. Ook werden 31 kinderen onderzocht op leerachterstanden om hiermee vast te stellen of zij op het juiste niveau hun onderwijs kregen aangeboden. Bij 41 leerlingen van de ISK is het IQ bepaald d.m.v. de SON (Snijders-Oomen niet verbale intelligentietest). Dit is nodig om de voortgang te bepalen of om een aanwijzing of toelaatbaarheidsverklaring voor lwoo of PrO bij de adviescommissie toelaatbaarheid (CTA) aan te vragen.

FlexZAT

Sinds 1 augustus 2014 is het ZAT (Zorg Advies Team) vervangen door het zogenaamde FlexZAT. Per jongere zijn meestal meerdere FlexZAT's nodig waarvoor per keer een uur wordt uitgetrokken. Het aantal leerlingen dat in 2017 in een FlexZAT werd besproken, is

vrijwel gelijk gebleven, namelijk 63.

Alle vestigingen zijn zich ervan bewust dat er passende ondersteuning moet worden geboden en dat dossieropbouw hierbij belangrijk is. Mede hierdoor vindt het intern overleg (IOT) sneller plaats waarna interventies vroegtijdig kunnen worden ingezet.

Begeleiders Passend Onderwijs voelen zich regelmatig overbelast omdat niet alle ondersteuning geboden kan worden binnen de beschikbare tijd. In 2017 is binnen het Groene Hart Leerpark extra formatie ingezet om de werklast te verminderen.

4.2. Afhandeling van klachten

4.2.1. Klachtenregeling

SCOPE scholengroep heeft voor een zorgvuldige behandeling van klachten een eigen onafhankelijke klachtencommissie ingesteld.

In 2008 is de klachtenregeling aangepast en voor alle SCOPE scholen gelijk gemaakt. De landelijk vastgestelde modelregeling is overgenomen en op één punt (een rehabilitatieregeling) uitgebreid. Er is in het verslagjaar 2017 één klacht aan de commissie voorgelegd.

4.2.2. Klokkenluidersregeling

De ‘Regeling inzake het omgaan met een vermoeden van misstand’ is sinds 2010 van toepassing binnen de organisatie. Deze klokkenluidersregeling is overgenomen door de zogenaamde Perspectief-scholen, het samenwerkingsverband waarin CSG Groene Hart participeert.

4.2.3. Gedragscodes ICT

SCOPE scholengroep kent een tweetal gedragscodes ICT.

De eerste code ziet op het gebruik van door SCOPE beschikbaar gestelde ICT voorzieningen door werknemers, stagiaires en vrijwilligers. Voor de leerlingen is de tweede code opgesteld. Voor de leerlingen van onze basisscholen is een daarvan afgeleide (vereenvoudigde) versie gemaakt.

Er is een protocol ‘social media’ gemaakt.

5. Ondersteunende diensten

5.1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017

5.1.1. Dienst Financiële Zaken

Digioffice – Elvy

Januari 2017 is er een start gemaakt met het invoeren van het digitale factureringsproces via DigiOffice. Na een kwartaal bleken een aantal onderdelen goed te verlopen, maar waren er aan de verwerkingskant enkele problemen in de mogelijkheden van de software. Besloten is om tijdelijk te stoppen met het digitaal verwerken van de facturen totdat dit aangepast was. De ontwikkelaar van DigiOffice, IDB Groep, heeft op verzoek van SCOPE contact gezocht met onze boekhoudsoftware-leverancier. Vanuit dit contact is, aan de kant van de verwerkingsfase, het programma Elvy geïmplementeerd. Dit programma werkt naadloos samen met DigiOffice. Voor de budgethouders waren er dus minimale wijzigingen ten opzichte van het eerder ingezette traject. Per 1 januari 2018 is dit nieuwe digitale factureringsproces in de organisatie in bedrijf genomen en dit voldoet aan de verwachtingen.

WIS Collect

Ook bij de jaarlijkse facturatie van het boekenfonds is er een digitale stap gemaakt. De kosten voor alle voortgezet onderwijs locaties (inclusief de Praktijkschool) voor schooljaar 2017-2018 zijn digitaal gefactureerd. Dit bood ook voor het eerst de mogelijkheid aan ouders om via iDEAL te betalen. Hier is in groten getale gebruik van gemaakt en heeft er mede voor gezorgd dat een groot deel van de facturen binnen de eerste twee weken voldaan was. Inmiddels is 98% van alle verstuurd facturen voldaan en over nagenoeg de rest zijn betalingsafspraken gemaakt.

Ook buiten de facturatie omtrent het boekenfonds om zijn alle facturen vanaf september 2017 digitaal verstuurd. Denk hierbij aan facturen voor een sportproject of een werkweek. De ervaringen met WIS Collect zijn erg positief en er zijn inmiddels ook enkele basisscholen die er gebruik van maken of willen gaan maken voor het innen van de ouderbijdragen.

5.1.2. Dienst Systeembeheer

Aanbesteding uitrol Touch TV's

Er is een start gemaakt met de aanbesteding voor Touch TV's. De huidige beamers voldoen niet meer en vragen veel onderhoud. Gezien de nieuwe ontwikkelingen is de overstap naar Touch TV's een juiste investering. De mogelijkheden zijn veel uitgebreider dan van de huidige interactieve beamers. De gebruikersvriendelijkheid zorgt ervoor dat veel docenten er uitstekend mee kunnen werken. Binnen de nieuwbouw van het Groene Hart worden deze Touch TV's ook geïntegreerd.

Wifi omgeving

In het kader van de aanstaande nieuwbouw is de afdeling gestart met een Wifi proeftuin op de vestiging Leerpark. De huidige Wifi omgeving is al zes jaar oud en begint tekortkomingen te vertonen. Door de groei van het aantal devices is een aanpassing in

bandbreedte en technische mogelijkheden nodig. Er is gekeken in andere werkende omgevingen en er wordt nu ervaring opgedaan met Aerohive access points.

Chromebooks

In het primair onderwijs is het aantal devices sterk toegenomen. Doordat steeds meer methodes online worden aangeboden, stappen basisscholen over naar Chromebooks. Op deze manier kunnen, via roulatie, alle groepen één op één werken met online methodes.

Cloud Services

Doordat veel gebruikers met een eigen device werken is het van belang dat documenten overal beschikbaar zijn en tegelijkertijd veilig worden opgeslagen. Gebruikers zoeken daar zelf oplossingen voor door bijvoorbeeld programma's als Dropbox te gebruiken. Om deze wildgroei tegen te gaan, is een eigen privatecloud (ownCloud) geïnstalleerd. Steeds meer gebruikers maken de overstap naar deze cloudservice.

5.1.3. Diensten Beleid en Kwaliteitszorg, Personeelszaken en Huisvesting

De belangrijkste ontwikkelingen binnen de diensten Beleid en Kwaliteitszorg, Personeelszaken en Huisvesting zijn opgenomen in respectievelijk de hoofdstukken 4 (Kwaliteitszorg), 6 (Personeel) en 7 (Huisvesting).

6. Personeel

6.1. Zaken met behoorlijke personele betekenis in 2017

In 2017 zijn de volgende personele zaken gerealiseerd:

- De verzuimprocedure voor het VO is afgerond, waardoor de verzuimprocedures nu SCOPE-breed zijn geactualiseerd.
- In het PO is gewerkt aan het formuleren van een visie op verzuim. Voor directeuren/leidinggevendenden zijn bijeenkomsten georganiseerd. Momenteel wordt gekeken naar een vervolg met als doel meer grip te kunnen krijgen op verzuim.
- Met betrekking tot het regionaal transfercentrum (RTC) is onderzoek gedaan naar de hiermee gepaard gaande kosten in relatie tot de kwaliteit van de geleverde diensten. Er is in 2017 meer inzicht verkregen in de kosten, de inzet en de kwaliteit van het RTC. Het CvB heeft op basis hiervan en het lage verzuim in het primair onderwijs besloten de bijdrage voor deelname aan het RTC op 4% te houden. Bij een lager verzuim worden de collega's die SCOPE hiervoor beschikbaar stelt tegen een vergoeding extern ingezet.
- Een aantal personele dossiers die een oplossing behoefden, zijn in 2017 afgehandeld of opgepakt en krijgen in 2018 hun vervolg.
- De leidinggevendenden en medewerkers zijn geïnformeerd over de veranderde wet- en regelgeving op het gebied van Arbo.
- In een werkgroep in het PO is het thema werkdruk besproken, er is onderzoek naar gedaan en aan scholen is de mogelijkheid geboden inzicht te krijgen in maatregelen en instrumenten om werkdruk aan te kunnen pakken.
- Met behulp van een subsidie van de overheid zijn medewerkers, die niet als leerkracht werkzaam waren, bereid gevonden als leerkracht in het PO te gaan werken.
- In lijn met het strategisch personeelsbeleid worden bij de werving en selectie van leidinggevendenden ontwikkelassessments opgezet.
- De verdere professionalisering van de casemanagers heeft zich vooral gericht op Arbobeleid. Voortkomend uit de constateringen van de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) en toewerkend naar gezondheidsbeleid zijn een aantal collega's van de ondersteunende diensten voorzien van gezondheidsbevorderende voorzieningen, zoals hoog-laag tafels en bureaufietsen e.d. Dit ter bevordering van meer beweging en afwisseling van houding tijdens het verrichten van kantoorwerkzaamheden.

In 2017 is het strategisch personeelsbeleid in wording besproken met de directies PO en VO en de hoofden van diensten en positief ontvangen. Thema's als (on)bevoegd, onderhouden van bekwaamheid, gesprekkencyclus en (meerjaren) scholing spelen, naast Arbo, hierin een belangrijke rol.

Ontwikkelingen wet- en regelgeving en CAO

In het regeerakkoord van oktober 2017 staan een aantal specifiek op het onderwijs gerichte regelingen vermeld:

- **Versoepeling van de ketenregeling.** In het primair onderwijs worden tijdelijke contracten voor invalkrachten in verband met vervanging wegens ziekte uitgezonderd van de ketenbepaling.
- **Modernisering CAO PO en taakverlichting.** SCOPE is in afwachting van de uitkomst van het CAO-overleg over o.a. de gelden die worden vrijgemaakt voor het verbeteren van de arbeidsvoorwaarden voor docenten, het verlagen van de werkdruk en de verdere uitwerking van het lerarenregister.

Zodra er meer duidelijkheid is over de uitwerking van de gemaakte afspraken, zal SCOPE dit meenemen in de uitwerking van diverse beleidsterreinen.

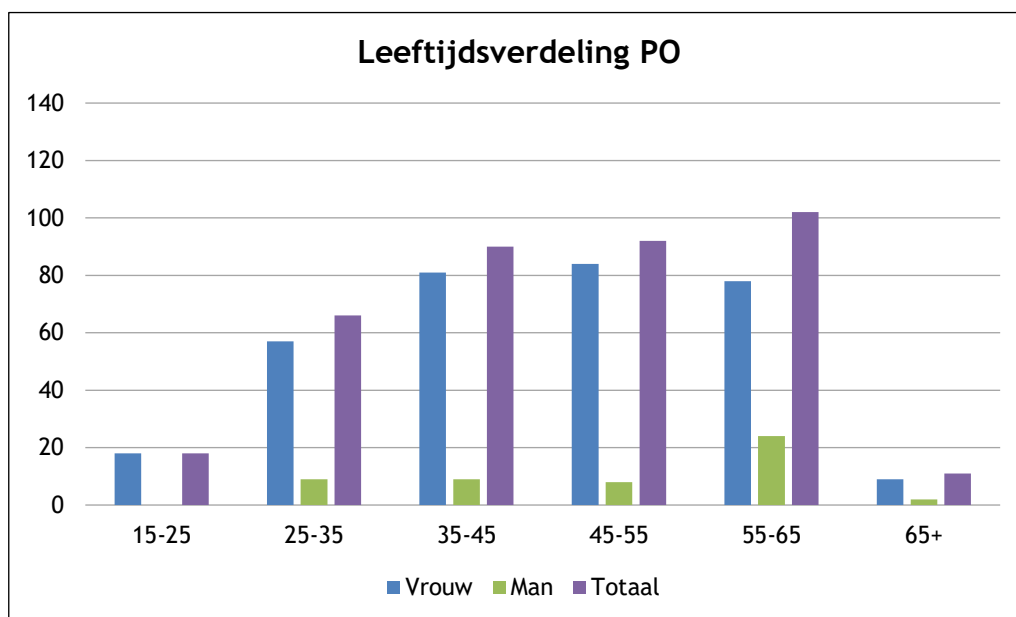
6.2. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017

6.2.1. Personele ontwikkeling PO

Leeftijdsverdeling PO

De leeftijdsverdeling in het PO van SCOPE komt m.b.t. het personeel in de leeftijds-categorie 15-25 jaar (4,75%) overeen met het landelijk beeld (4,18%). De leeftijdscategorie 45 jaar en ouder vertegenwoordigt 54% van het personeel in het PO; landelijk bedraagt dit 48,26%. Mannen zijn maar voor 13,72% vertegenwoordigd; landelijk is dit 15,47%.

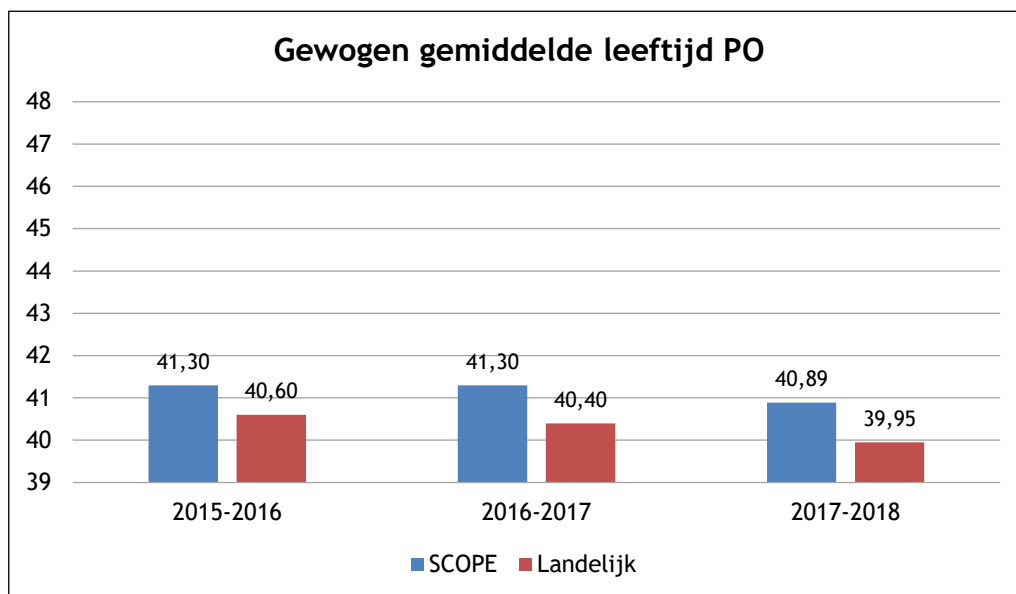
De conclusie op grond van onderstaande tabel is dat SCOPE rekening moet houden met een grote groep 55-65 plus die langer moet doorwerken of veeleer gebruik zal maken van de mogelijkheid om eerder te stoppen, waardoor het anticiperen op aantrekken van kwalitatief goed personeel en het ontwikkelen van beleid hiertoe steeds belangrijker wordt.

Gewogen gemiddelde leeftijd PO

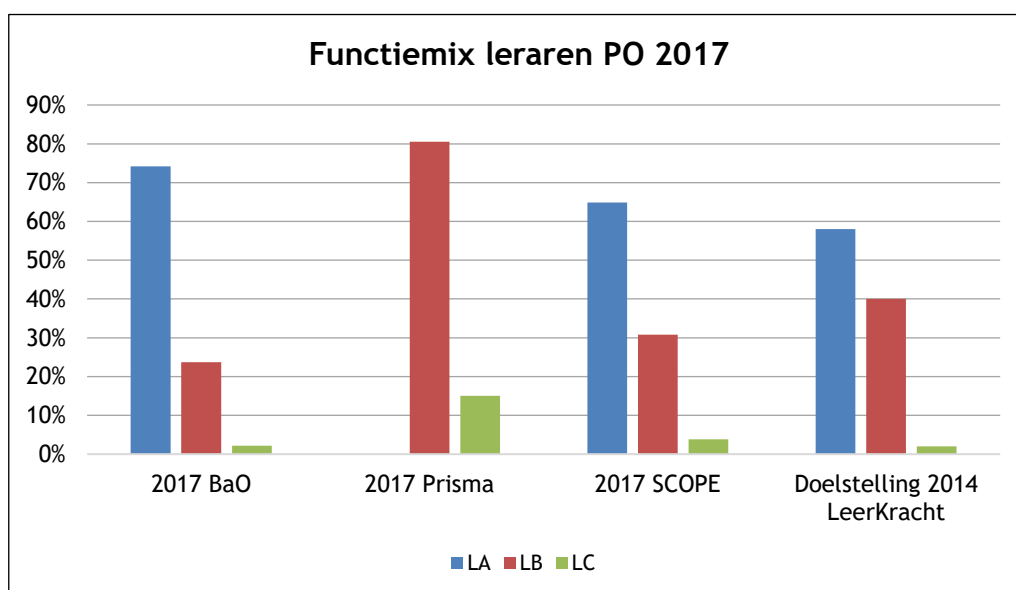
De gewogen gemiddelde leeftijd in het PO van SCOPE is in 2017 met 0,41 jaar licht gedaald naar 40,89 jaar. De geraamde landelijk GGL is ten opzichte van 2016 met 0,45 jaar lager vastgesteld op 39,95.

Het PO van SCOPE heeft meer instroom van jonger personeel en meer afgestudeerden aan zich kunnen binden.

Funcatiemix PO

Binnen het primair onderwijs van SCOPE zijn in vergelijking met landelijke cijfers en de streefpercentages 2014 meer LC-functionarissen benoemd. Bij het bepalen van de functiemix past SCOPE in het PO de regel toe dat de streefpercentages kunnen worden omgezet in extra LB-formatie, waarbij de “weging” wordt gehanteerd dat 1 LC-functionaris gelijk is aan 3 LB-functionarissen. Het percentage LB-functies in de grafiek ‘2017 SCOPE’ is in werkelijkheid beduidend hoger dan de grafiek aangeeft.

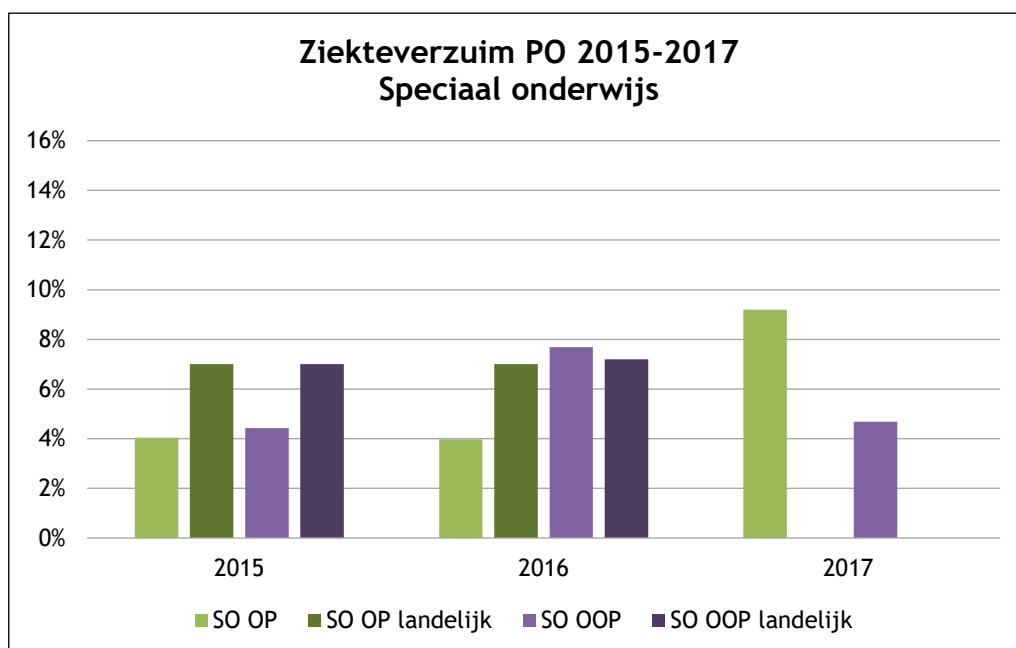
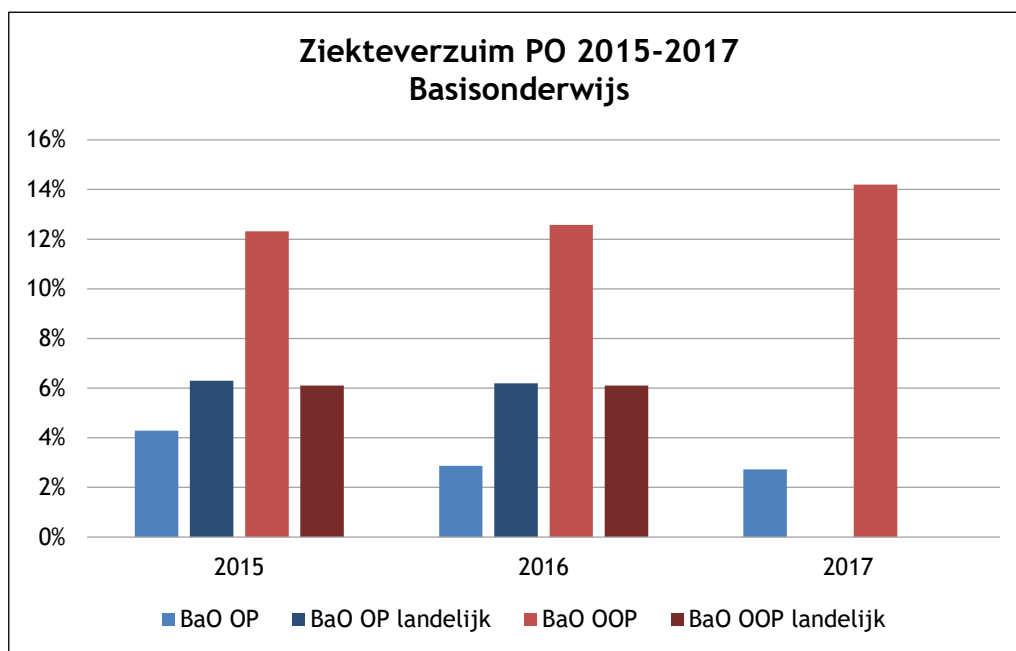

Ziekteverzuim PO

De grafieken tonen de ziekteverzuimpercentages van het SCOPE basisonderwijs en speciaal

onderwijs, beide onderverdeeld in onderwijzend personeel (OP) en onderwijs ondersteunend personeel (OOP).

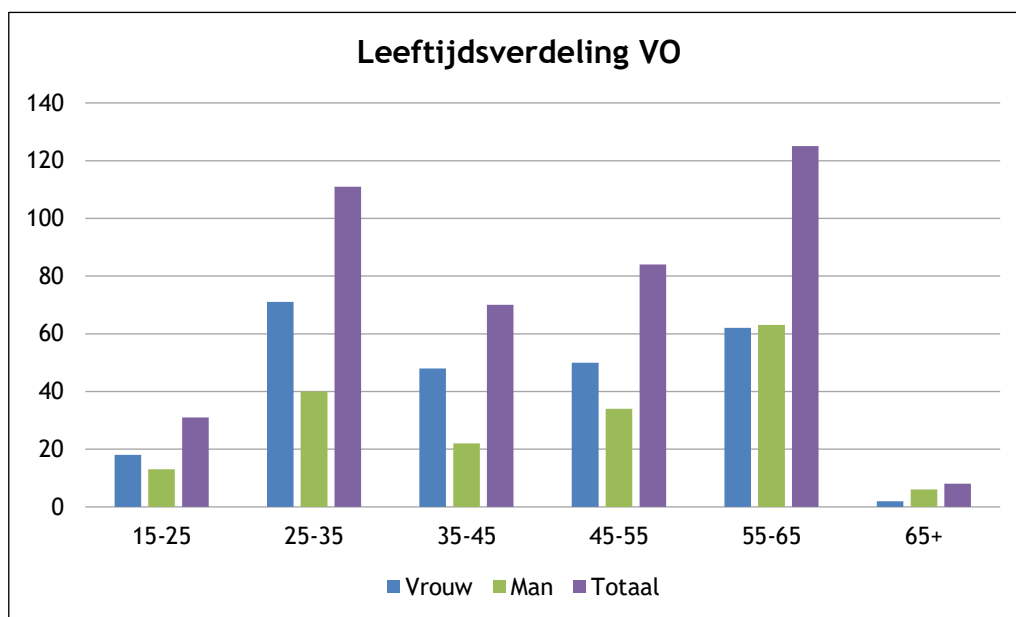
Het gemiddelde verzuim in het basisonderwijs is in 2017 2,2% lager dan het landelijk gemiddelde, maar in 2017 is wel een kleine toename te zien in het verzuimpercentage (0,29%). Het verzuimpercentage in het OOP is aanzienlijk hoger dan landelijk. Vanuit de visie op verzuim worden gesprekken gevoerd met collega's uit deze functiecategorie over duurzame inzetbaarheid. Voor 2017 zijn nog geen landelijke cijfers beschikbaar.

Ten opzichte van de landelijke tendens ligt het verzuim in het SCOPE (voortgezet) speciaal onderwijs iets hoger, maar is ten opzichte van 2016 wel 0,3%-punt gezakt.

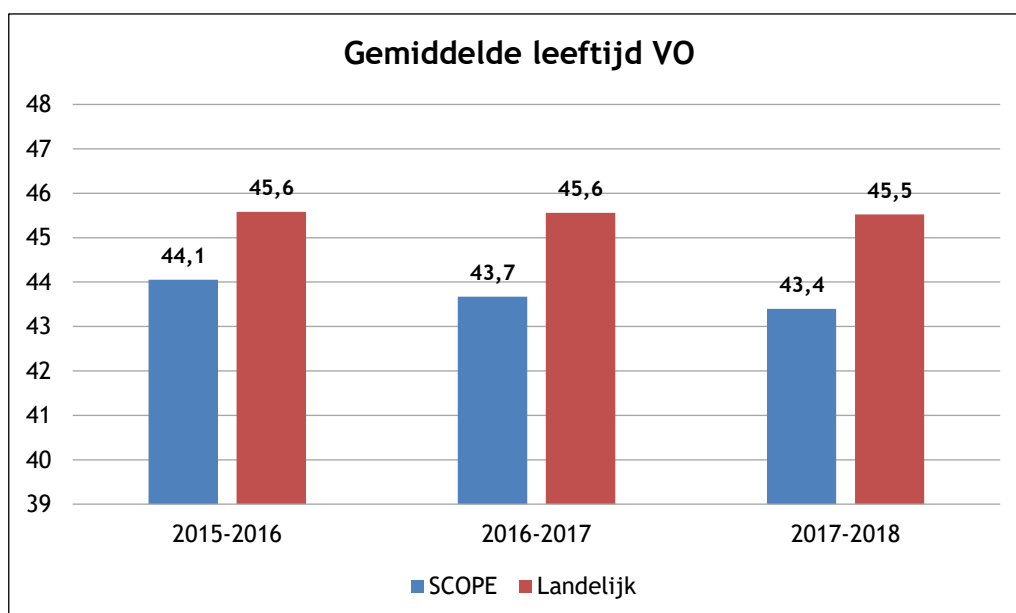
6.2.2. Personele ontwikkeling VO

Leeftijdverdeling VO

Gemiddelde leeftijd VO

Omdat de bekostiging is afgestemd op de landelijk gemiddelde leeftijd in het VO en de gemiddelde leeftijd van het onderwijzend personeel in het VO van SCOPE scholengroep hoger lag, is het personeelsbeleid er de afgelopen jaren op gericht geweest het personeelsbestand – met behoud van kwaliteit – te verjongen. Uit de grafiek valt te constateren dat dit zijn vruchten heeft afgeworpen en de gemiddelde leeftijd onder het landelijk gemiddelde ligt en deze dalende lijn zich ook in 2017 heeft doorgezet.

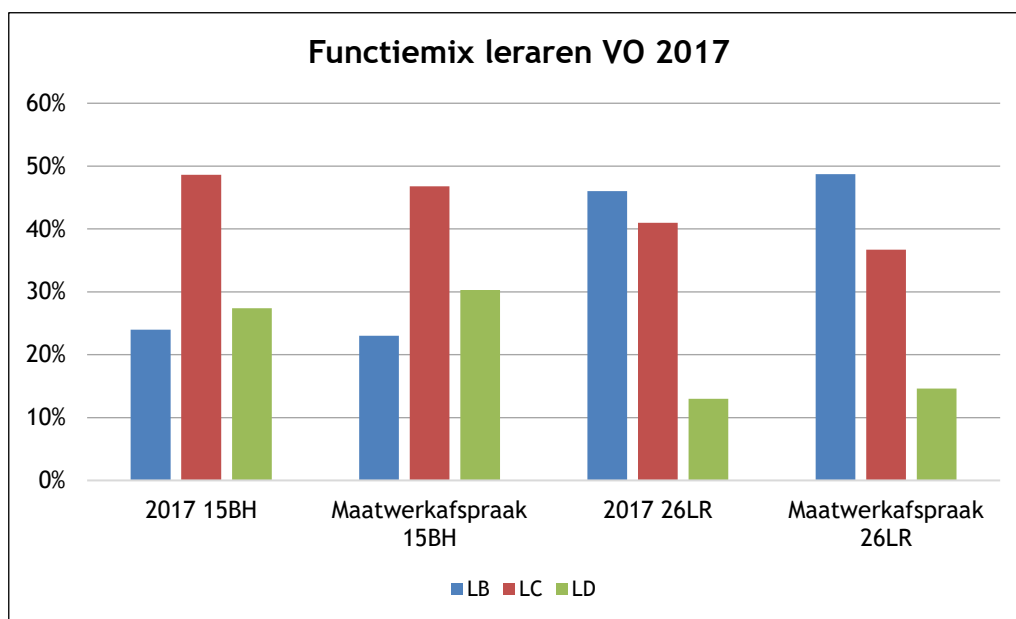

Daarentegen krijgt het VO te maken met een hogere uitstroom van docenten en geldt dat SCOPE-breed en in gezamenlijkheid met collega-besturen naar toekomstbestendig beleid toegewerkt moet worden.

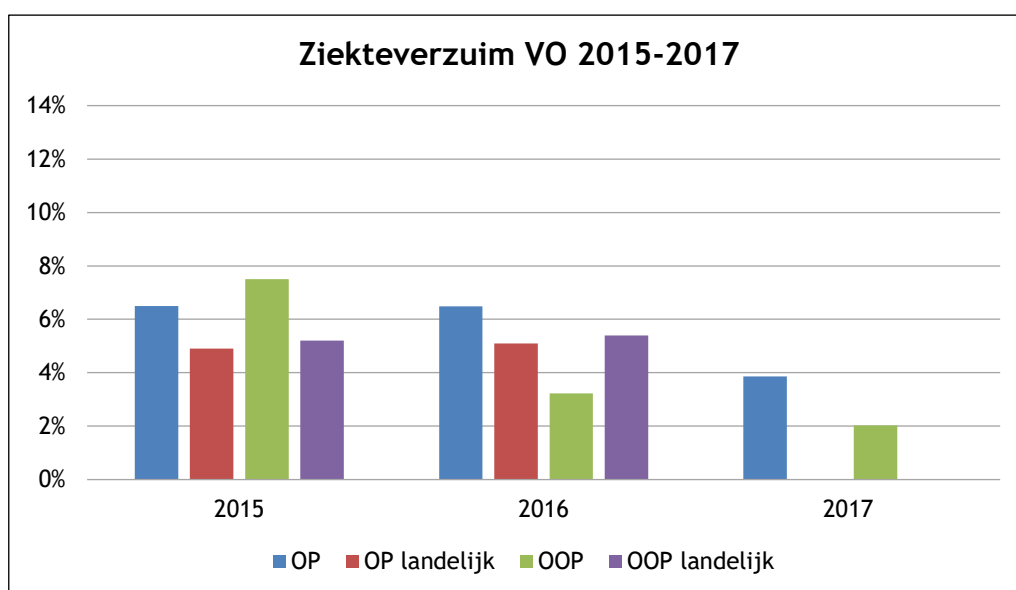
Funciemix VO

Het behalen van de landelijke streefpercentages mag geen doel op zich zijn, SCOPE gaat immers voor kwaliteit.

In 2017 hebben er opnieuw aanpassingen plaatsgevonden in de verdeling van functieschalen. De grafiek toont de nieuwe verhoudingen in de LB-, LC- en LD-schalen van beide BRIN-nummers in relatie tot de in 2014 gemaakte maatwerkafspraken.

Ziekteverzuim VO

In 2017 is het gemiddelde verzuimpercentage op de VO scholen ten opzichte van 2016 met bijna 1,5% gedaald. Het totale ziekteverzuimpercentage van SCOPE VO is gedaald van 5,78% naar 3,46%, mede dankzij de ingezette interventie gericht op bewustwording en visie op verzuim. In het OP is het verzuim met 2,62%-punt gedaald, in het OOP 1,2%-punt.

Beleid met betrekking tot behoud van werkgelegenheid

SCOPE scholengroep heeft geen specifiek beleid met betrekking tot ontslaguitkeringen geformuleerd maar volgt de afspraken die in wettelijke regelingen en de CAO's zijn vastgelegd.

Binnen SCOPE wordt gekeken naar mobiliteit en inzetbaarheid van medewerkers en, in lijn met de visie op mensen: zitten de juiste mensen op de juiste plek?

Bij beëindiging van een arbeidsovereenkomst zijn de inspanningen van SCOPE gericht op het herplaatsen van medewerkers binnen de eigen organisatie of te begeleiden van werk naar werk.

Dienst Personeelszaken

Naast de gebruikelijke items in verband met personeelszaken en salarisadministratie, is gewerkt aan de verdere uitbouw van dienstverlening en informatievoorziening, waarbij bewaking van de kwaliteit van de dienstverlening onverminderd plaatsvindt. Hierbij speelt verdere digitalisering o.a. een belangrijke rol. In dit kader is de persoonlijke email-attendering van de maandelijkse salarisspecificaties gerealiseerd en wordt binnenkort het verzuimbeleid digitaal ondersteund door de personeels- en salarisadministratie van Raet uit te breiden met de verzuimmodule.

De steeds wijzigende wet- en regelgeving, o.a. ten gevolge van de Wet Werk en Zekerheid (WWZ) zorgt, in combinatie met de gewijzigde directiestructuur binnen de organisatie, voor een toegenomen werkdruk. De voorgenomen uitbreiding van de personele bezetting van de afdeling met 0,5 fte is inmiddels gerealiseerd. Daarnaast wordt vanaf medio oktober 2017 door personeelszaken ook externe ondersteuning verleend.

Ook is het Regionaal Transfer Centrum Cella, wat ten gevolge van de zogenoemde 'ketenbepaling' uit de WWZ in het leven is geroepen om te voorzien in een adequate vervanging binnen het primair onderwijs, verder uitgebouwd. Hierdoor is toename van de omvang van benoemingen voor onbepaalde tijd vermeden.

Omdat het ABP het pensioenreglement per 1 januari 2018 heeft aangepast, bestaat geen aanvullende dekking door het ABP meer in het kader van de ANW. Omdat SCOPE dit ongewenst vindt, is in 2017 een semi-collectief contract afgesloten met Loyalis Verzekeringen ten behoeve van de medewerkers, waardoor de mogelijkheid blijft bestaan dit ANW-hiaat te verzekeren.

Omdat de wens bestaat de personeelsdossiers te digitaliseren, waardoor deze op een eenvoudige wijze door alle leidinggevendenden binnen SCOPE benaderbaar zijn, zal dit één van de volgende ontwikkelingen zijn binnen personeelszaken.

7. Huisvesting

7.1. Belangrijkste ontwikkelingen in 2017

Hieronder volgt een korte beschrijving van de belangrijkste ontwikkelingen en resultaten op het gebied van de huisvesting.

Duurzaamheidsmaatregelen

Rondom dit thema is een interne notitie geschreven. De notitie benoemt de stand van zaken (we staan niet op 0-niveau) en de mogelijkheden voor het verduurzamen van de gebouwen. Daarnaast komt het aspect educatie in relatie tot verduurzaming aan de orde. Voor een goede uitvoering van de maatregelen is een breed draagvlak in combinatie met bewustwording noodzakelijk. De notitie komt op de agenda's van het directieoverleg PO en VO om dit te bewerkstelligen. Binnen het gehele traject is samenwerking gezocht met de gemeente.

Voor de locatie Rijnwoude is een SDE+ subsidie aangevraagd en gekregen voor het plaatsen van circa 300 zonnepanelen. De subsidie maakt de aanleg rendabel. Het onderzoek naar de constructieve mogelijkheden van het dak is opgestart.

Binnen het project Tolstraat is het onderzoek gestart naar de constructieve mogelijkheden voor de aanleg van extra zonnepanelen, buiten de 57 panelen die onderdeel zijn van de bouw. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek wordt bepaald of er een subsidie wordt aangevraagd.

Integraal Huisvestings Plan (IHP)

Dit jaar is daadwerkelijk gestart met het opstellen van een IHP voor het primair onderwijs. Het IHP wordt, mede op advies van SCOPE, een gezamenlijke productie tussen gemeente en de schoolbesturen. SCOPE neemt deel aan de regiegroep.

Belangrijk onderdelen van het IHP zijn de samenwerking met de kinderopvangorganisaties en het thema duurzaamheid.

Een onderdeel van het IHP is de afweging tussen nieuwbouw en renovatie. Hiervoor wordt een afwegingskader (tool) gebruikt. SCOPE heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de totstandkoming van deze tool. De tool is op verzoek van de PO-raad gebouwd.

Tijdens een bijeenkomst van 'Bouwstenen voor Sociaal' en een bijeenkomst van Ruimte-OK (grip op kwaliteit) is de tool mede door SCOPE gepresenteerd.

Facilitair

Na het opzetten van de gewenste organisatiestructuur en de werving van een facilitair manager is de sturing op facilitair verstevigd. Er is geanticipeerd op de toekomst door een doorzicht te maken van de ontwikkelingen die op SCOPE facilitair B.V. afkomen.

Het jaar heeft geleerd dat er op strategisch, tactisch en operationeel niveau veel werk te doen is.

Masterplan Huisvesting Voortgezet Onderwijs

Al enige tijd bevindt SCOPE zich in een uitzonderlijke situatie als gevolg van de uitvoering van het Masterplan bouw VO. In een periode van circa 2,5 jaar wordt een bedrag van circa € 48.000.000 besteed aan de bouw van de VO-scholen. Dat is merkbaar in delen van de interne organisatie.

Met betrekking tot het Masterplan zijn in 2017 de volgende zaken gerealiseerd:

Leerpark: vervangende nieuwbouw VMBO

- Het ontwerptraject nieuwbouw Leerpark is gestart. Het voorontwerp en definitief ontwerp (DO) zijn afgerond;
- Faseringsplan is opgesteld;
- De Europese aanbesteding op basis van het DO is gestart;
- Tijdelijke huisvesting voor de bovenbouwleerlingen is gehuurd;
- Tijdelijke huisvesting voor het gehele OOP is gehuurd;
- Tijdelijke huisvesting voor de onderbouwleerlingen is in beeld.

Tolstraat: nieuwbouw Topmavo en sportgebouw, vernieuwbouw Lyceum

- De Europese aanbesteding is afgerond en het werk is aanbesteed;
- De bouw is gestart.

Beide projecten

- De voorbereidingen voor de inkoop van vaste inrichtingen (natuurkunde, scheikunde en sport) is gestart. Dat wordt een Europese aanbesteding;
- Afstemmingsoverleg verhuizingen is gestart;
- Herijking van de gezamenlijke overall-planning voor de projecten;
- Oplossingsrichtingen voor de behoefte en invulling externe gymzalen tijdens de bouw van het sportgebouw Tolstraat zijn verder uitgezocht;
- De financiering van het gehele Masterplan is afgerond;
- Interne stakeholders zijn goed aangesloten en betrokken bij de bouwprocessen en leveren een wezenlijke bijdrage.

De actuele stand van zaken met betrekking tot de nieuwbouw is op hoofdlijnen te volgen op de website van [SCOPE scholengroep](#).

Oranje Nassauschool Zwammerdam/multifunctionele accommodatie (MFA)

Het ontwerptraject voor een nieuwe MFA aan de rand van het dorp bij de voetbalvereniging VVZ is gestart. De gemeente treedt op als bouwheer en verkent de verschillende mogelijkheden rondom de eigendomsverhoudingen en het beheer.

Rijnwoude

De klimaatinstallatie is uitgebreid en extra zonwering is aangebracht. Het klimaat (lucht en warmte) is nu goed.

Het Baken

Het grote aantal leerlingen heeft geleid tot ruimtegebrek. Dat is opgelost door twee lokalen in het schoolgebouw aan de Mandenvlechter in gebruik te nemen. Binnen het gebouw van het Baken vond vervolgens een functionele verbetering plaats.

Onderhoud

Het onderhoud is overeenkomstig het meerjarenonderhoudsplan (MOP) uitgevoerd.

8. Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen

8.1. Samenwerkingsverbanden en verbonden partijen in 2017

8.1.1. Primair onderwijs

Samenwerkingsverband Rijnstreek PO:

- **Passend Onderwijs (zie ook paragraaf 3.1.1).** M.i.v. 1-8-2014 werken regionale besturen, waaronder SCOPE scholengroep, samen in het nieuwe Samenwerkingsverband Rijnstreek PO. De onderligger voor deze samenwerking is een door de besturen opgesteld Ondersteuningsplan, goedgekeurd door de Ondersteuningsplanraad.

Het Samenwerkingsverband ontvangt een groot deel van de financiële middelen voor lichte en zware ondersteuning. Een vastgesteld deel van deze beschikbare middelen voor ondersteuning, waaronder ook de middelen voor begeleiding van geïndiceerde leerlingen (voorheen LGF of rugzak), wordt door het SWV overgemaakt aan de besturen. Hiervan organiseert SCOPE adequate extra ondersteuning in de vorm van specifieke ondersteuningsarrangementen. Een aantal ondersteuningsarrangementen wordt door het Centrum voor Ondersteuning van het SWV verzorgd.

Binnen het bestuurlijk overleg worden diverse zaken besproken en besloten. Tijdens door het SWV georganiseerde dagen voor directies en Intern Begeleiders wordt uitvoering gegeven aan de gemaakte beleidskeuzes en afspraken.

Tenslotte participeert SCOPE in twee beleidsgroepen van het SWV.

Marnix Academie (Partnerschap in Opleiding en Ontwikkeling):

- **(Verdiepings)mentorencursus.** In 2017 hebben 17 teamleden deze verdiepingscursus gevolgd. Deze cursus is verzorgd door twee getrainde SCOPE-ICO's.
- **Hercertificering.** In 2017 heeft de hercertificering voor vier scholen met succes plaatsgevonden.
- **Leerwerkgemeenschappen.** Op veel scholen zijn leerwerkgemeenschappen actief waarin leerkrachten, teamleden, studenten en soms ook Marnix-docenten werken aan de uitwerking van een onderzoeksvraag.
- **Project versterking samenwerking Marnix Academie en opleidingsscholen.**

BHV-scholing

De scholing in bedrijfshulpverlening wordt SCOPE-breed verzorgd door Medi-Select.

MiX-support

MiX support verzorgt en ondersteunt de VVE-activiteiten op de basisscholen.

8.1.2. Voortgezet onderwijs

Het Groene Hart werkt meer of minder intensief samen met collega-scholen, onderwijsorganisaties, gemeentelijke instanties, bedrijven, gezondheidsinstellingen, maatschappelijke organisaties, verenigingen en andere partners. Als we ons beperken tot

de ontwikkelingen bij of in relatie tot deze verbonden partijen in 2017, springen de hieronder beschreven partijen het meest in het oog.

Samenwerking met mboRijnland en gemeente Alphen aan den Rijn

In verband met de toename van het aantal leerlingen in de ISK is de expertise uitgebreid. De collega's hebben een NT2-opleiding (Nederlands als tweede taal) gevolgd. De doelgroep 18+-leerlingen (t/m 20 jaar) krijgt een voltijds opleiding aangeboden waardoor zij in staat zijn een startkwalificatie te halen. Het Groene Hart werkt hierin samen met de gemeente Alphen aan den Rijn en mboRijnland en voorkomt hiermee dat deze doelgroep geen onderwijs kan volgen of kan gaan werken.

Samenwerkingsverband VO-VSO Midden-Holland & Rijnstreek

Het Samenwerkingsverband VO-VSO Midden-Holland en Rijnstreek liet in 2017 onderzoek doen naar de regionale leerlingstromen VSO, praktijkonderwijs en leerwegondersteunend onderwijs. Het onderzoek werd in maart 2018 opgeleverd. Met de resultaten wordt in 2018 een bekostigingsdiscussie gevoerd, waarbij onder andere de optie voor 'opting out' voor het leerwegondersteunend onderwijs wordt besproken. 'Opting out' houdt in, dat de landelijke toelatingscriteria worden aangepast.

Stichting Technasium

Het Lyceum heeft de samenwerking met drie technasium-scholen binnen het netwerk Rijnland in 2017 geïntensiveerd.

8.2. Ontwikkelingen bij of in relatie tot verbonden partijen

In 2017 is de Groene Hart Praktijkschool gaan samenwerken met de Marnix Academie.

9. Financiën

9.1. Treasurybeleid

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van SCOPE scholengroep is vastgesteld in een Treasury Statuut.

De wijzigingen in verband met de regeling beleggen, lenen en derivaten zijn verwerkt in een nieuw statuut dat in 2017 is vastgesteld.

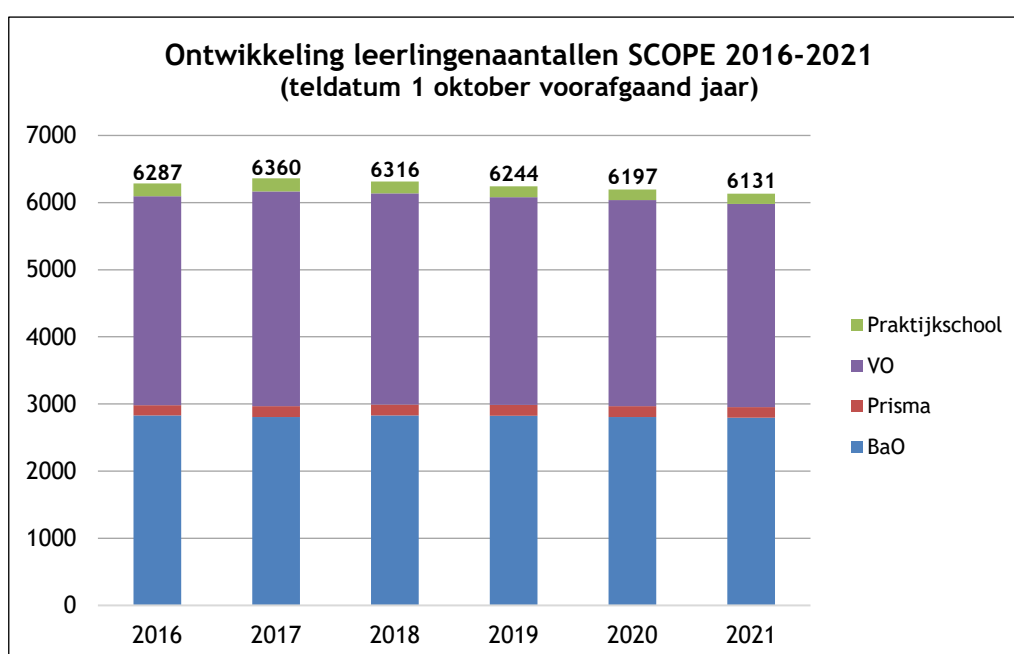
9.2. Continuïteitsparagraaf

9.2.1. A.1 Kengetallen

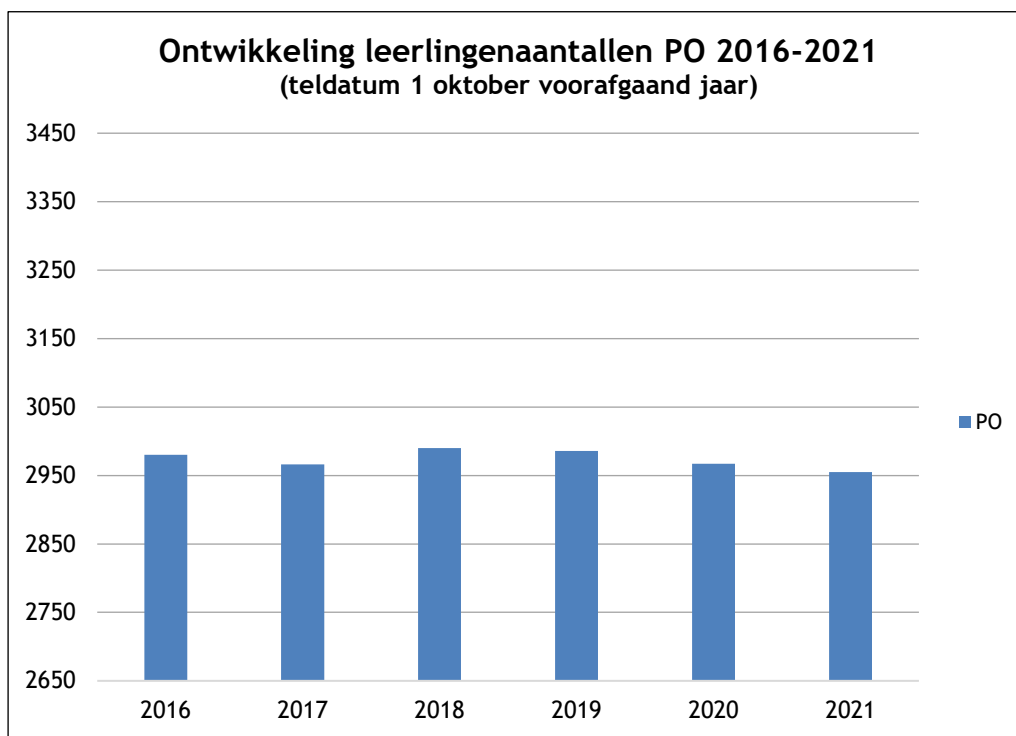
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Personele bezetting in FTE						
Management/Directie	25	25	25	25	25	25
Onderwijzend Personeel	409	402	402	400	394	393
Overige medewerkers	127	127	127	127	127	127
	561	554	554	551	546	545
Leerlingenaantallen	6360	6316	6244	6197	6131	6105

De daling van 7 fte in 2018 wordt veroorzaakt door een formatieaanpassing in schooljaar 2018-2019 binnen het voortgezet onderwijs. Vanaf schooljaar 2020-2021 worden er ieder jaar formatieaanpassingen doorgevoerd. De formatieaanpassingen in het voortgezet onderwijs worden doorgevoerd in verband met het dalende leerlingenaantal in de prognoses.

Verwachte ontwikkeling van leerlingenaantallen en personele bezetting

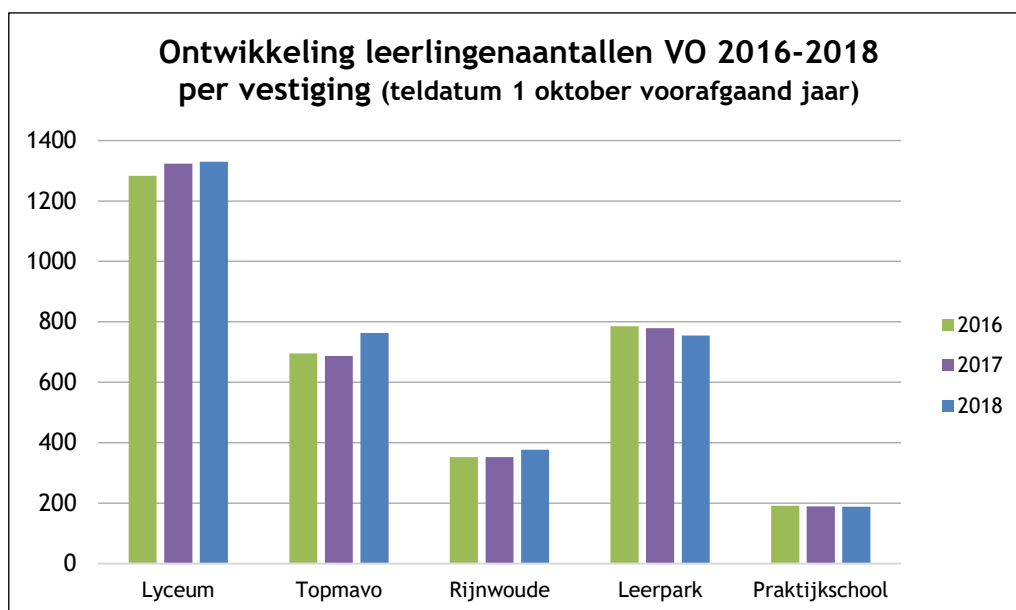
In 2017 is het totale leerlingenaantal van de SCOPE scholen ten opzichte van 2016 gestegen van 6287 naar 6360. Het PO kende een daling van het leerlingenaantal (14 lln.). Het VO vertoonde een stijging van 87 lln.

Het leerlingenaantal van het PO is inclusief de leerlingen van het SO en VSO van Prisma.

De leerlingenprognose laat een dalende trend zien die vergelijkbaar is met de daling van het totaal aantal leerlingen binnen het voedingsgebied. De (mogelijke) invloed van de bouwprojecten binnen Alphen is niet te kwantificeren en daarom niet meegenomen in de grafiek. Het leerlingenaantal van het VO is inclusief de leerlingen van de Praktijkschool.

9.2.2. A.2 Meerjarenbegroting

Staat/Raming van Baten en Lasten

BATEN	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Rijksbijdrage	€ 45.762.271	€ 45.960.000	€ 45.518.000	€ 45.229.000	€ 45.013.000	€ 44.537.000
Overige overheidsbijdragen en subsidies	€ 79.136	€ 128.000	€ 317.000	€ 1.313.000	€ 1.421.000	€ 2.286.000
Overige baten	€ 1.941.879	€ 1.374.000	€ 1.530.000	€ 1.527.000	€ 1.781.000	€ 921.000
TOTAAL BATEN	€ 47.783.286	€ 47.462.000	€ 47.365.000	€ 48.069.000	€ 48.215.000	€ 47.744.000

In de meerjarenbegroting is rekening gehouden met een dalend leerlingenaantal vanaf schooljaar 2018-2019. Vandaar dat de rijksbijdrage daalt vanaf 2019 in de meerjarenbegroting.

Vanaf 2018 staan de vergoedingen vanuit de gemeente voor de doordecentralisatie onder de overige overheidsbijdragen.

De overige baten zijn in 2017 hoger dan in verdere jaren aangezien er baten waren die niet structureel begroot kunnen worden. De vrijval van de voorziening van de deelneming, het gebruik van de subsidie Lerarenbeurs en de onttrekking van het overgangsrecht zijn hier voorbeelden van. In 2021 stijgen de overige baten door een hoge vrijval vanuit de Masterplan egalisatierekening. In 2022 vind er juist een toevoeging aan deze egalisatierekening plaats.

LASTEN	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Personeelslasten	€ 38.997.760	€ 39.498.000	€ 39.265.000	€ 39.351.000	€ 39.406.000	€ 39.524.000
Afschrijvingen	€ 1.714.326	€ 1.938.000	€ 2.131.000	€ 2.558.000	€ 3.197.000	€ 3.393.000
Huisvestingslasten	€ 2.392.050	€ 2.657.000	€ 2.625.000	€ 2.473.000	€ 2.346.000	€ 2.351.000
Overige lasten	€ 3.244.619	€ 2.951.000	€ 2.914.000	€ 2.915.000	€ 2.941.000	€ 2.929.000
TOTAAL LASTEN	€ 46.348.755	€ 47.044.000	€ 46.935.000	€ 47.298.000	€ 47.890.000	€ 48.197.000

Ieder jaar stijgen de personeelslasten vanwege de periodieken. Echter wordt er in de komende jaren gefaseerd een formatieaanpassing doorgevoerd voor in totaal 10 fte. Deze aanpassing zorgt voor een beperkte stijging in de personeelslasten in de periode 2017-2020.

De afschrijvingslasten stijgen de komende jaren in verband met het activeren van de nieuwbouw en de bijbehorende inventaris investeringen. Daarnaast is er sprake van overgenomen bestaande bouw van de Gemeente Alphen aan den Rijn (Praktijkschool en Rijnwoude).

RESULTAAT	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Saldo Baten en lasten	€ 1.434.531	€ 418.000	€ 430.000	€ 771.000	€ 325.000	€ -453.000
Saldo financiële bedrijfsvoering	€ -4.071	€ 13.000	€ -219.000	€ -452.000	€ -559.000	€ -564.000
TOTAAL RESULTAAT	€ 1.430.460	€ 432.000	€ 211.000	€ 320.000	€ -235.000	€ -1.017.000

Balans

Activa	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste activa	€ 27.189.634	€ 18.143.710	€ 18.143.710	€ 59.625.907	€ 58.390.664	€ 57.155.422
Vlottende activa	€ 20.394.954	€ 40.344.878	€ 61.195.671	€ 24.807.838	€ 25.554.445	€ 24.316.051
TOTAAL ACTIVA	€ 47.584.588	€ 58.488.588	€ 79.339.381	€ 84.433.745	€ 83.945.109	€ 81.471.473

Passiva	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Algemene reserve	€ 4.058.042	€ 4.105.042	€ 4.111.042	€ 4.770.042	€ 4.979.042	€ 4.609.042
Bestemmingsreserves	€ 9.766.293	€ 10.151.293	€ 10.356.293	€ 10.017.293	€ 9.573.293	€ 8.926.293
Voorzieningen	€ 3.116.246	€ 3.388.246	€ 3.518.246	€ 3.756.246	€ 4.166.246	€ 4.333.246
Langlopende schulden	€ 12.599.316	€ 22.799.316	€ 43.309.109	€ 47.845.473	€ 47.181.837	€ 45.558.201
Kortlopende schulden	€ 18.044.691	€ 18.044.691	€ 18.044.691	€ 18.044.691	€ 18.044.691	€ 18.044.691
TOTAAL PASSIVA	€ 47.584.588	€ 58.488.588	€ 79.339.381	€ 84.433.745	€ 83.945.109	€ 81.471.473

9.2.3. B.1 Intern risicobeheersings- en controlesysteem

Doel van het risicomanagement is het onderkennen van risico's en vervolgens beheersmaatregelen ontwikkelen om deze risico's in te dammen. Tot op zekere hoogte moeten we met deze risico's leren leven. Waar het om gaat is dat de risico's beperkt blijven tot een acceptabel niveau. Dit doen we door middel van een op SCOPE toegesneden risicomanagement. Er is gekeken of risico's met een aanzienlijke financiële impact al dan niet beheersbaar zijn en of we beschikken over beheersmaatregelen.

Relatie gesignaleerde risico's en het weerstandsvermogen

Om te beoordelen of schoolorganisaties over voldoende financiële weerstand beschikken, hanteert het Ministerie van OCW een berekening ter bepaling van het weerstandsvermogen. Dit vermogen wordt bepaald door de verhouding van het eigen vermogen t.o.v. de totale jaarlijkse baten. De signaleringsgrenzen rond het weerstandsvermogen worden gesteld tussen de 10%-40%. Het weerstandsvermogen van SCOPE over de afgelopen jaren is gemiddeld ca. 16%. Op basis van de meerjarenramingen 2018-2022 beweegt het weerstandsvermogen zich tussen de 20% en 26%.

Beoordelingsinstrumentarium

Om de financiële positie en het financieel beleid van SCOPE te toetsen, maken we gebruik van kengetallen met bijbehorende signaleringsgrenzen, het zogenoemde beoordelingsinstrumentarium.

Vermogensbeheer

	Signaal grens	SCOPE 2017
Huisvestingsratio (Huisvestings- + afschrijvingslasten gebouwen & terreinen/Totale lasten)	>10%	6%

Solvabiliteit

(Eigen vermogen/ Totaal vermogen)	>20%	29%
--------------------------------------	------	-----

Weerstandsvermogen

(Eigen vermogen/Totale baten)	5%-35%	28,6%
-------------------------------	--------	-------

Budgetbeheer

	Signaal grens	SCOPE 2017
Rentabiliteit (Resultaat/ Totale baten)	-10%-5%	2,99%

Current ratio

(Vlottende activa/ Kortlopende schulden)	0,5-1,5	1,13
---	---------	------

Meerjarenbeleid

Door jaarlijks de meerjaren (exploitatie)begroting en plannen aan te passen aan de feitelijke ontwikkelingen en de wijzigingen in de toekomstvisie, ontstaat een systeem waarbij gestuurd wordt op de middellange termijn.

SCOPE maakt naast de jaarlijkse begroting ook een meerjarenraming voor de daarop volgende 4 jaar. Als onderbouwing voor de meerjarenraming worden de volgende plannen gebruikt:

- meerjaren formatieplannen;
- meerjaren investeringsplannen op de terreinen van onderwijsmethodes, ICT en inventaris;
- voorziening onderhoud o.b.v. meerjaren onderhoudsplannen;
- deugdelijke en actuele leerlingenprognoses.

SCOPE beschikt over een ver doorgevoerd budgetsysteem van budgethouders en budgetverantwoordelijken, met een daarbij behorend budgetbewakingssysteem met “real time” beschikbare financiële informatie.

Maandelijks worden de personele uitgaven getoetst aan de in de formatieplannen vastgestelde budgetten. Tevens wordt er maandelijks een prognose gemaakt van de kosten tot het eind van het begrotingsjaar.

Conclusie

De risicoanalyse resulteert in 2017 in een maximaal financieel risico van ca. 9% van de totale baten (ca. € 4.300.000). Het totale eigen vermogen van SCOPE bedraagt in 2017 € 13.700.000.

9.2.4. Belangrijkste risico's en onzekerheden

Naast diverse gesignaleerde risico's met een beperkte financiële impact (risico totaal ca. 2%) zijn er voor SCOPE zeven zwaarwegende risico's benoemd.

Onbetrouwbare overheid

Het komt steeds vaker voor dat de overheden plotseling beleidswijzigingen doorvoeren welke we niet hebben kunnen voorzien maar wel een negatieve invloed hebben op de omvang van de bekostiging (risico 1%).

Sterke schommelingen in leerlingenaantal

Onverwachte negatieve ontwikkelingen kunnen leiden tot sterke schommelingen in het leerlingenaantal en hebben direct gevolgen voor de personele en materiële bekostiging (risico 2%).

Intensiteit noodzakelijk geachte onderwijskundige vernieuwingen

De materiële exploitatie komt onder druk te staan door onderwijsvernieuwingen waarbij oude methoden nog (deels) moeten blijven bestaan naast nieuw in te voeren methoden. Voorbeelden hiervan zijn de invoering van de elektronische leeromgeving, digitalisering van lesmateriaal en de daarmee gemoeide investeringen in zowel ICT als de traditionele methoden. Gevolg is een toename van de investeringskosten en inhaalafschrijvingen op bestaande activa. Dit probleem gaat zich zowel in het PO als het VO voordoen. Een substantieel deel van de devices die in het voortgezet onderwijs in de klas worden gebruikt, worden door de ouders betaald. Wellicht moeten deze in de toekomst uit de vergoeding van het boekengeld worden bekostigd (risico ca. 2%).

Beleidsplannen

Doorgaans worden beleidsplannen ontwikkeld voor een periode van 4 tot 5 jaar. Bij de planvorming is het van belang dat een degelijke financiële onderbouwing deel uitmaakt van de plannen. Onderwijskundige en technologische ontwikkelingen kunnen echter zo snel gaan dat tussentijdse bijstelling van de plannen en daarmee aanpassing van de financiële dekking moet plaatsvinden (risico ca. 1%).

Vercommercialisering lerarentekort

Detacheringsbureaus werven regionaal gericht VO-docenten voor de tekortvakken, waardoor scholen vervolgens gedwongen zijn om vakdocenten voor de hoofdprijs in te huren.

Dit onderstreept eens te meer de noodzaak om structureel en op landelijk niveau te investeren in de aantrekkelijkheid van het lerarenberoep en ervoor te zorgen dat er overal voldoende goede leraren zijn.

Scholen hebben veel moeite om docenten te vinden, met name voor de vakken informatica, scheikunde, natuurkunde, wiskunde, Duits, Frans en de klassieke talen. Eerder al waren er voorbeelden van gemeenten en scholen die docenten bonussen of welkomstprijzen bieden om de knelpunten op school of in de regio op te lossen. De signalen dat scholen door de nijpende tekorten gedwongen zijn voor leraren in tekortvakken de hoofdprijs te betalen aan commerciële bureaus onderstreept het eerdere pleidooi van de VO-raad om landelijk en structureel maatregelen te nemen en geeft aan dat urgentie geboden is.

In maart 2016 presenteerde de VO-raad een actieplan om – in het kader van de uitdagingen waar het onderwijs voor staat en de tekorten voor specifieke vakken – het lerarenberoep aantrekkelijker te maken en heeft dit voorgelegd aan de Tweede Kamer. Vooralsnog is er geen passende oplossing aangedragen (risico 0,5%).

Ontwikkelingen nieuwbouwplannen Voortgezet Onderwijs (Masterplan VO)

De aanbestedingstrajecten rond de bouw van de Topmavo en het Lyceum zijn afgerond. Zoals verwacht hebben de huidige ontwikkelingen in de bouwwereld een gestage bovenwaartse prijsontwikkeling veroorzaakt. Deze prijsontwikkelingen zetten het beschikbare bouwbudget onder druk en daarmee ook de gewenste kwaliteit van de te realiseren onderwijshuisvesting. Handhaving van de kwaliteit heeft bij de locatie Tolstraat geleid tot investeringen die het beschikbare budget te boven gaan. De verwachting is dat voor het project Leerpark eveneens gerekend moet worden met een overschrijding van het bouwbudget (risico 1%).

SCOPE facilitair B.V.

SCOPE scholengroep is sinds 1 april 2009 eigenaar van SCOPE facilitair B.V. (SFBV) waar het schoonmaakonderhoud van de schoolgebouwen is ondergebracht. Bij de oprichting van SFBV is bij de belastingdienst een beschikking fiscale eenheid tussen SCOPE en SFBV aangevraagd en verkregen. Hierdoor zijn de diensten die SFBV verricht t.b.v. van SCOPE vrijgesteld van BTW. Met ingang van 1 januari 2013 heeft de belastingdienst, naar zij aangeeft wegens nieuwe inzichten, de beschikking ingetrokken. SFBV heeft bezwaar en beroep aangetekend tegen de aanslag BTW 1^e kwartaal 2013. De rechtbank heeft SFBV in het gelijk gesteld. De belastingdienst is echter tegen deze uitspraak in hoger beroep gegaan. Ook in hoger beroep heeft de rechtbank SFBV in het gelijk gesteld. In augustus 2017 heeft de Staatsecretaris van het Ministerie van Financiën beroep in cassatie ingesteld tegen de uitspraak in hoger beroep. Uitspraak door de Hoge Raad wordt in 2018 verwacht. SCOPE heeft een reserve ter hoogte van de verschuldigde BTW over de afgelopen jaren opgenomen mocht zij toch in het ongelijk worden gesteld.

9.2.5. Verslag Raad van Toezicht

De verdeling van taken en bevoegdheden tussen Raad van Toezicht en College van Bestuur is vastgelegd in de statuten en nader uitgewerkt in het bestuursreglement. De code Goed Onderwijsbestuur van de VO-raad wordt toegepast.

Horizontale dialoog met belanghebbenden

Er vindt intensief overleg plaats met de lokale schoolbesturen en regionaal via de Stichting Perspectief.

Samenstelling van de Raad:

	Functie	Herbenoeming	Einde termijn	Maatschappelijke achtergrond
J. Molenaar	voorzitter	2017	2021	openbare orde en veiligheid
Mw. M.E. Veldman	lid	2016	2020	educatie/toerisme en recreatie
A. Paats	lid	2017	2021	gezondheidszorg
Mw. K. de Koeijer	lid	2017	2021	bedrijfsleven
J.P. Wijnhorst	lid	2015	2019	onderwijs en levensbeschouwing

De Raad van Toezicht kent twee commissies:

- De remuneratiecommissie bestaat uit twee leden en houdt zich bezig met de werkgeverstaken van de Raad van Toezicht.
- De financiële commissie, eveneens bestaande uit twee leden, die zich vooral bezighoudt met het financiële deel, zoals de voorbereiding op het jaarverslag en de begroting.

De leden bekleedden de volgende hoofd- dan wel nevenfuncties:

- De heer J. Molenaar:
Extern vertrouwenspersoon voor de ambtenaren van de Gemeente Alphen aan den Rijn (integriteitsvraagstukken), President Herensociëteit Amicitia te Alphen aan den Rijn, Voorzitter Golfclub Zeegersloot te Alphen aan den Rijn (m.i.v. 28 mei 2018).
- Mevrouw M. Veldman:
Hoofdfunctie: Directeur Museumpark Archeon in Alphen aan den Rijn.
Nevenfuncties: Voorzitter PRET – Platform Recreatie en Toerisme, Secretaris Schoutenhuis Alphen aan den Rijn, Bestuurslid EDBA – Economic Development Board Alphen aan den Rijn.
- De heer A. Paats:
Koster van de Oudshoornsekerk (onbezoldigd), Voorzitter gemeentelijke werkgroep advisering B&W inzake subsidie centrum (onbezoldigd), Lid van de Raad van Advies Alphense Voedselbank (onbezoldigd), Lid Programmaraad Lokale Omroep (onbezoldigd), Buitengewoon Ambtenaar Burgerlijke Stand (Trouwambtenaar).
- Mevrouw K. de Koeijer:
Hoofdfunctie: Directeur KOOS in Bedrijf.
Nevenfuncties: Lid Raad van Toezicht Seed (Amsterdam), Vice-voorzitter RvC, voorzitter audit- en risicobeheer commissie (DNB getoetst). Portefeuille ondernemerschap Verzekeraar ZLM (Goes), Bestuurslid Hospice Alphen-Nieuwkoop. Portefeuille vastgoed en communicatie (Alphen aan den Rijn), Voorzitter Stichting Rijnkade 1630 (Alphen aan den Rijn), Commissie coördinator (Rotary Alphen aan den Rijn).
- De heer J.P. Wijnhorst:
Hoofdfunctie: Manager relaties & evenementen en Manager Vlaanderen bij het Nederlands Bijbelgenootschap.
Nevenfuncties: Voorzitter diaconie van de Sionskerk Alphen aan den Rijn (van daaruit lid van de Algemene Kerkenraad, voorzitter van het college van diakenen, afgevaardigde naar de Classicale vergadering en lid van de Generale Synode van de Protestantse Kerk in Nederland), Lid van de gemeenteraad te Alphen aan den Rijn namens het CDA.

Evaluatie (eigen) functioneren bestuur en/of Raad van Toezicht

Jaarlijks wordt tijdens één of meerdere vergaderingen het functioneren van de Raad van Toezicht en het College van Bestuur tegen het licht gehouden. Bij de evaluatie van het functioneren en bij benoemingen van leden van de Raad van Toezicht komt ook eventuele belangenverstrengeling aan de orde. Raad van Toezicht en College van Bestuur hebben gezamenlijk vastgesteld dat er geen sprake is van verstrengeling van belangen van de leden van de Raad.

Leden van de Raad van Toezicht worden benoemd voor een periode van vier jaar en kunnen na deze periode nog eenmaal worden herbenoemd. Leden van de Raad worden benoemd op basis van een profielschets. De leden ontvangen een vergoeding van € 6.000 per jaar voor leden en € 9.000 per jaar voor de voorzitter.

Aandachtsgebieden

De Raad is in het verslagjaar bijeengekomen op 6 februari, 22 mei, 4 juli, 18 september en 19 december (reguliere vergaderingen).

De Raad is extra bijeengekomen op 19 januari, 30 januari en 30 maart.

De Raad heeft gezamenlijk vergaderd met de Raad van Toezicht van het Ashram College op 3 april en 30 oktober.

Bij de vergaderingen van de Raad waren de leden van het College van Bestuur aanwezig.

Op 13 november heeft de Raad van Toezicht vergaderd met als onderwerp “evaluatie functioneren Raad van Toezicht”.

Tevens was op 6 februari 2017 het jaarlijks overleg tussen de Raad van Toezicht en een delegatie van de beide Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraden.

De agenda van de raad is tijdens het verslagjaar op hoofdlijnen bepaald door de volgende onderwerpen:

- Jaarrekening 2016
- Begroting 2018
- Onderwijskwaliteit – onderwijsresultaten
- Huisvesting, in het bijzonder Masterplan Onderwijshuisvesting Alphen + Doordecentralisatie en financiering
- SCOPE facilitair B.V.
- Governance
- Bestuurlijke samenwerking
- Benoeming lid College van Bestuur
- Evaluatie functioneren Raad van Toezicht

Activiteiten

- De Raad van Toezicht heeft gesprekken gevoerd met de medezeggenschapsorganen.
- Voorafgaand aan elke vergadering heeft de Raad van Toezicht een gesprek met een van de ‘Key Persons’, meestal een directielid of een hoofd van dienst, om een completer beeld te krijgen.
- Leden van de Raad van Toezicht bezoeken scholen.

De Raad onderneemt zelfstandig actie om zich een oordeel te kunnen vormen.

Financieel Beleid

FINANCIËLE POSITIE

Op korte termijn beschikbaar

Liquide middelen

Vorderingen

Kortlopende schulden

Werkkapitaal

31-12-2017

31-12-2016

€ 19.135.731

€ 1.259.223

€ 18.044.691

€ **38.439.645**

€ 13.306.699

€ 1.630.441

€ 5.073.033

€ **20.010.173**

Vastgelegd op lange termijn

Totale vaste activa

€ 14.590.318

€ 5.348.477

Gefinancierd met op lange termijn beschikbare middelen

€ **53.029.963**

€ **25.358.650**

Deze financiering vond plaats met

Eigen vermogen

Voorzieningen

€ 13.824.335

€ 3.116.246

€ **16.940.581**

€ 11.693.875

€ 3.518.712

€ **15.212.587**

Investeringsbeleid

Investerings in materiële zaken worden vastgelegd in een investeringsbegroting of bijvoorbeeld in (bouw)projecten. De financiering vindt plaats uit de reguliere inkomsten of, wanneer deze niet toereikend zijn, uit het eigen vermogen.

Investerings in materiële zaken worden beschouwd als bezit (activa) en opgenomen in de balans. Deze activa worden op basis van economische levensduur afgeschreven. Eventuele vervanging van materiële activa vindt plaats op basis van technische levensduur.

Financiële analyse van de jaarrekening 2017 t.o.v. de begroting 2017

Het exploitatieresultaat 2017 sluit met een bedrag van:

€ 1.430.460

Vergelijking jaarrekening 2017 - begroting 2017**Baten**

	Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Vershil
Rijksbijdragen	€ 45.762.271	€ 44.154.000	€ 1.608.271
Overige overheidsbijdragen	€ 79.136	€ 271.000	€ 191.864-
Overige baten	€ 1.941.879	€ 1.063.000	€ 878.879
<u>Totaal baten</u>	<u>€ 47.783.286</u>	<u>€ 45.489.000</u>	<u>€ 2.294.286</u>

Lasten

Personele lasten	€ 38.997.760	€ 38.774.000	€ 223.760
Afschrijvingen	€ 1.714.326	€ 1.460.000	€ 254.326
Huisvestingslasten	€ 2.392.050	€ 2.665.000	€ 272.950-
Overige instellingslasten	€ 3.244.619	€ 2.796.000	€ 448.619
<u>Totaal lasten</u>	<u>€ 46.348.755</u>	<u>€ 45.694.000</u>	<u>€ 654.755</u>

Saldo baten en lasten

€ 1.434.531	€ 205.000-	€ 1.639.531
-------------	------------	-------------

Financiële baten en lasten

Financiële baten	€ 13.467	€ 25.000	€ 11.533-
Financiële lasten	€ 17.538	€ 11.000	€ 6.538
Saldo fin. baten en lasten	€ 4.071-	€ 14.000	€ 18.071-

Resultaat uit gewone bedrijfsvoering

<u>€ 1.430.460</u>	<u>€ 191.000-</u>	<u>€ 1.621.460</u>
--------------------	-------------------	--------------------

Exploitatieresultaat

<u>€ 1.430.460</u>	<u>€ 191.000-</u>	<u>€ 1.621.460</u>
--------------------	-------------------	--------------------

Financiële analyse van de jaarrekening 2017 t.o.v. de jaarrekening 2016

Vergelijking jaarrekening 2017 - jaarrekening 2016

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016	Verschil
Baten			
Rijksbijdragen	€ 45.762.271	€ 44.667.056	€ 1.095.215
Overige overheidsbijdragen	€ 79.136	€ 76.111	€ 3.025
Overige baten	€ 1.941.879	€ 1.484.701	€ 457.178
<u>Totaal baten</u>	<u>€ 47.783.286</u>	<u>€ 46.227.868</u>	<u>€ 1.555.418</u>
Lasten			
Personele lasten	€ 38.997.760	€ 37.132.478	€ 1.865.282
Afschrijvingen	€ 1.714.326	€ 2.186.339	€ 472.013-
Huisvestingslasten	€ 2.392.050	€ 2.416.375	€ 24.325-
Overige instellingslasten	€ 3.244.619	€ 2.635.270	€ 609.349
<u>Totaal lasten</u>	<u>€ 46.348.755</u>	<u>€ 44.370.462</u>	<u>€ 1.978.293</u>
Saldo baten en lasten	<u>€ 1.434.531</u>	<u>€ 1.857.406</u>	<u>€ 422.875-</u>
Financiële baten en lasten			
Financiële baten	€ 13.467	€ 48.458	€ 34.991-
Financiële lasten	€ 17.538	€ 10.573	€ 6.965-
Saldo fin. baten en lasten	<u>€ 4.071-</u>	<u>€ 37.885</u>	<u>€ 41.956-</u>
<u>Resultaat uit gewone bedrijfsvoering</u>	<u>€ 1.430.460</u>	<u>€ 1.895.292</u>	<u>€ 464.831-</u>
Exploitatieresultaat	<u>€ 1.430.460</u>	<u>€ 1.895.292</u>	<u>€ 464.831-</u>

Toelichting vergelijking Jaarrekening 2017 – Jaarrekening 2016

Rijksbijdragen

In 2017 zijn de rijksbijdragen flink gestegen ten opzichte van 2016 (> € 1.000.000). Dit is bij het voortgezet onderwijs grotendeels het gevolg van een stijging van de subsidie voor nieuwkomers (€ 600.00). Verder is de subsidie prestatiebox € 170.000 hoger dan in 2016 en tot slot is de gestegen ABP-premie gecompenseerd via de personele bekostiging (€ 300.000).

Overige baten

De overige baten zijn € 450.000 hoger dan in 2016. Dit jaar zijn voor het eerst, op verzoek van de accountant, alle mutaties geboekt van de banken die gebruikt worden bij het primair onderwijs. Dit heeft in de overige baten voor een tweetal mutaties gezorgd. De eerste mutatie is een correctie van het beginsaldo van het totaal van alle bankstanden (€ 122.613). De tweede mutatie van € 212.805 bestaat uit alle inkomsten die in 2017 op de bankrekeningen van de PO scholen zijn binnengekomen. Hiertegenover staan de uitgaven die in 2017 hebben plaatsgevonden; deze zijn terug te vinden bij de overige instellingslasten.

Personele lasten

De personele lasten zijn voor SCOPE scholengroep in 2017 € 1.800.000 hoger dan in 2016. In het voortgezet onderwijs is de stijging ongeveer € 1.300.000 en bij het primair onderwijs ongeveer € 500.000. In april is er een extra eenmalige uitkering verstrekt van € 500 euro per fte conform de CAO. Dit resulteert in een werkgeverslast van ca. € 400.000. Verder is de ABP-premie gestegen en stijgen jaarlijks de salariskosten op basis van periodieken, ook conform de CAO.

De loonkosten van vervanging in verband met de oprichting van het RTC zijn ook gestegen en verder is de post personeel niet in loondienst hoger dan in 2016.

Afschrijvingslasten

Van 2014 tot en met 2016 is er extra afgeschreven op de gebouwen en inventaris van de betreffende locaties. In 2017 zijn deze in zijn geheel afgeschreven. Aangezien er nog minimaal is geactiveerd voor de nieuwbouw, zijn de afschrijvingslasten op de gebouwen en terreinen in 2017 fors lager dan in 2016. Vanaf 2018 zullen de afschrijvingslasten weer toenemen in verband met de nieuwbouw.

Huisvestingslasten

In 2017 heeft er geen dotatie plaatsgevonden voor groot onderhoud bij het voortgezet onderwijs. Voor de panden die onder de doordecentralisatie vallen is alleen nog voor de Praktijkschool en Rijnwoude een bedrag opgenomen in de voorziening. Het bedrag dat reeds in de voorziening stond, dekt dit volledig. Zodra de nieuwe panden in gebruik genomen worden, wordt de hoogte van de dotatie opnieuw bepaald aan de hand van een meerjarenonderhoudsplan.

Overige lasten

De overige lasten stijgen met ca. € 600.000. Bij het primair onderwijs wordt deze stijging veroorzaakt door een aanvulling van de voorziening OLP. Deze aanvulling is nodig om de

voorziening op pijl te houden. Ook zijn, zoals bij de overige opbrengsten al is vermeld, alle uitgaven geboekt die in 2017 hebben plaatsgevonden op de bankrekeningen van de PO scholen. Dit resulteert in een stijging van de overige lasten van € 200.149.

Bij het voortgezet onderwijs is er sprake van een stijging van ca. € 250.000. Deze stijging wordt grotendeels veroorzaakt door de stijgende prijzen voor boeken en de ICT-component hiervan.

Toelichting vergelijking Jaarrekening 2017 – Begroting 2017

Rijksbijdragen

De rijksbijdragen zijn in 2017 ca. € 1.600.000 hoger dan begroot. Behalve de forse stijging van de subsidie nieuwkomers (> € 600.000) is er ook een stijging geweest van de personele bekostiging, onder andere ten gevolge van de hogere ABP-premie.

Conform de uitspraak van de Raad van State heeft het Ministerie van Onderwijs een eerder opgelegde boete ten bedrage van € 101.616 terugbetaald. Deze boete was, vooruitlopend op de Wet Normering Topinkomens, ten onrechte opgelegd. Dit bedrag was niet in de begroting opgenomen.

Passend onderwijs

Er is voorzichtig begroot, omdat er tijdens het opstellen van de begroting sprake was van bezuinigingen bij het passend onderwijs. Deze bezuinigingen zijn nog niet doorgevoerd, vandaar dat de inkomsten van het passend onderwijs ca. € 100.000 hoger zijn dan begroot.

Overige overheidsbijdragen

In de begroting 2017 was rekening gehouden met de eerste inkomsten vanuit de gemeente ter compensatie van de financieringskosten voor de nieuwbouw. Echter is hier nog geen sprake van geweest. Deze inkomsten starten 2018.

Overige baten

Bij de overige baten personele sfeer is een totale stijging van € 290.000. Ten tijde van het opstellen van de begroting 2017 was er nog geen duidelijkheid omtrent de aanvragen voor de lerarenbeurs subsidie. De praktijk wijst uit dat hier in grote mate gebruik van is gemaakt waardoor er een inzet ter compensatie van loonkosten plaatsvindt van bijna € 100.000 in 2017 bij het voortgezet onderwijs.

Bij het primair onderwijs is er een eenmalige ESF-subsidie ontvangen voor Prisma van € 30.000. Er zijn voor de eerste keer opbrengsten ontvangen voor de taalklas, € 22.000. Net als bij het voortgezet onderwijs is er een hoger bedrag beschikbaar gesteld voor de lerarenbeurs, € 23.000. Ook zijn er meer inkomsten door verschillende detacheringen.

Bij de overige baten materiële sfeer is er sprake van een stijging van bijna € 550.000. Dit jaar zijn voor het eerst, op verzoek van de accountant, alle mutaties geboekt van de banken die gebruikt worden bij het primair onderwijs (zie de verklaring bij overige opbrengsten jaarrekening 2017 ten opzichte van jaarrekening 2016).

Daarnaast is er een post gevormd, voorontvangen investeringssubsidies in de overlopende passiva, waarvan jaarlijks een bedrag vrijvalt. Dit bedrag correspondeert met de gemaakte kosten van de doordecentralisatie. Door deze boeking blijft de invloed van de

doordecentralisatie minimaal op de exploitatie. Voor 2017 geeft dit een verschil van + € 160.000 t.o.v. de begroting.

Afschrijvingslasten

De totale afschrijvingslasten zijn € 225.000 hoger dan begroot bij het voortgezet onderwijs. De stijging zit met name in de afschrijvingslasten van de reguliere inventaris en de andere vaste bedrijfsmiddelen. Er is veel geïnvesteerd in ICT en ook zijn de kosten voor huur- en werkboeken gestegen. Deze laatste wordt veroorzaakt door de koppeling van de boeken aan ICT-componenten door de uitgeverijen (verplichte licenties).

Huisvestingslasten

In 2017 heeft er geen dotatie plaatsgevonden voor groot onderhoud bij het voortgezet onderwijs. Voor de panden die onder de doordecentralisatie vallen is alleen nog voor de Praktijkschool en Rijnwoude een bedrag opgenomen in de voorziening. Het bedrag dat reeds in de voorziening stond, dekt dit volledig. Zodra de nieuwe panden in gebruik genomen worden, wordt de hoogte van de dotatie opnieuw bepaald aan de hand van een meerjarenonderhoudsplan.

Verder zijn de kosten voor energie en water lager uitgevallen dan begroot.

Overige lasten

Bij de post L25 (inventaris en apparatuur) is er sprake van een stijging van ca. € 250.000. Dit verschil wordt veroorzaakt door meerdere componenten:

De kosten van de werkboeken (het deel dat niet geactiveerd is) stijgen met € 70.000. De kosten voor licenties met € 36.000. Verder zijn alle posten binnen deze rubriek licht gestegen ten opzichte van de begroting.

Tot slot is er is een extra dotatie gedaan aan de voorziening OLP bij het primair onderwijs en zijn, zoals bij de overige opbrengsten al is vermeld, alle uitgaven geboekt die in 2017 hebben plaats gevonden op de bankrekeningen van de PO-scholen (zie de verklaring bij overige lasten jaarrekening 2017 ten opzichte van jaarrekening 2016).

Stichting voor Christelijk Onderwijs te Alphen aan den Rijn
SCOPE scholengroep

	Begroting 2018		
	SCOPE	VO	PO
Baten			
E01 Rijksbijdragen OCW	€ 45.960.000	€ 27.977.000	€ 17.983.000
E02 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	€ 128.000	€ 48.000	€ 80.000
E03 Overige baten	€ 1.374.000	€ 867.000	€ 507.000
E04 Totaal baten	€ 47.462.000	€ 28.892.000	€ 18.570.000
Lasten			
E05 Personeelslasten	€ 39.688.000	€ 23.545.000	€ 16.143.000
E06 Begrote formatiereductie	€ 190.000-	€ 190.000-	€ -
E07 Afschrijvingen	€ 1.938.000	€ 1.575.000	€ 363.000
E08 Huisvestinglasten	€ 2.657.000	€ 1.425.000	€ 1.232.000
E09 Overige lasten	€ 2.951.000	€ 1.956.000	€ 995.000
E10 Totaal lasten	€ 47.044.000	€ 28.311.000	€ 18.733.000
E11 Saldo baten en lasten	€ 419.000	€ 581.000	€ 163.000-
E12 Rentebaten	€ 13.000	€ 3.000	€ 10.000
E13 Rentelasten	€ -	€ -	€ -
E14 Financiële baten en lasten	€ 13.000	€ 3.000	€ 10.000
E15 Resultaat voor verdeling	€ 432.000	€ 584.000	€ 153.000-
Resultaat verdeling			
Algemene reserve	€ 47.000	€ 72.000	€ 25.000-
Verlof reserve	€ 98.000-	€ 38.000-	€ 60.000-
Reserve tbv ICT beleidsplan	€ 68.000-	€ -	€ 68.000-
Innovatie & scholing reserve	€ 600.000	€ 600.000	€ -
Nieuwbouw reserve	€ 50.000-	€ 50.000-	€ -
Materiële budgetten reserve	€ -	€ -	€ -
Mutaties reserves	€ 432.000	€ 584.000	€ 153.000-

Toelichting Begroting 2018

Algemeen

In de begroting 2018 wordt, op basis van een raming van de beschikbare middelen en zicht op de hoofdlijnen van beleidsvoornemens, de ruimte bepaald voor de uitgaven van het kalenderjaar 2018. Een groot deel van deze uitgaven ligt reeds vast vanuit de formatieplannen 2017-2018. Van deze kosten wordt 7/12 toegerekend aan het kalenderjaar 2018. De financiële gegevens van 2016 en 2017 worden gebruikt om inzicht te verkrijgen in de kostenontwikkeling van de verschillende begrotingsonderdelen.

Toelichting Begroting

Baten

E01 Rijksbijdragen

E01 Rijksbijdrage Personeel

De rijksbijdrage OCW bestaat uit normvergoedingen en eventuele aanvullende subsidies voor personeel en materieel. De rijksbijdragen voor het voortgezet onderwijs worden ontvangen op basis van de teldatum 1 oktober 2017. De rijksbijdragen voor het primair onderwijs worden ontvangen op basis van een schooljaar naar rato van het aantal leerlingen op de teldatum 1 oktober van het voorgaande jaar. Voor de begroting 2018 zijn derhalve twee teldata van toepassing nl. 1 oktober 2016 (7/12) en 1 oktober 2017 (5/12).

E01 Rijksbijdrage Materieel

De rijksbijdrage materieel voor het primair onderwijs is gebaseerd op het, van het leerlingenaantal afgeleid, aantal groepen. Bij het voortgezet onderwijs is het leerlingenaantal van toepassing.

E02 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

De overige overheidsbijdragen en -subsidies bestaan grotendeels uit de bijdragen vanuit de gemeente. Dit betreffen vooral vergoedingen voor het gebruik van gymzalen.

E03 Overige Baten

Hieronder vallen zaken als inkomsten uit detachering, verhuur van gebouwen, ouderbijdrage en, specifiek voor het primair onderwijs, de vergoedingen voor tussenschoolse opvang.

Lasten

E05 Personeelslasten

De lonen en salarissen voor het begrotingsjaar 2018 zijn begroot op basis van de geraamde loonkosten voor 2018, de hoogte van het leerlingenaantal op de teldatum 1 oktober en reeds bekende loonontwikkelingen in het begrotingsjaar 2017. Naast de lonen en salarissen zijn er overige personeelskosten zoals de kosten voor Basisgezondheidsdienst (PO), nascholing, werving en selectie, inlenen extern personeel, enz.

E06 Begrote formatiereductie

Wanneer de (personele) baten de personeelslasten niet dekken moet er een formatiereductie worden toegepast. Hierdoor worden de uitgaven en inkomsten zoveel mogelijk in balans gebracht.

E07 Afschrijvingen

Investerings in eigen gebouwen, inventaris en apparatuur en leermiddelen worden geactiveerd en vervolgens op basis van financiële afschrijvingstermijnen afgeschreven. De jaarlijkse totale afschrijvingslast wordt in de exploitatie opgenomen. Om deze afschrijvingslast beheersbaar te houden zijn beleidsplannen en meerjaren investeringsplannen voor ondermeer de vervanging en/of uitbreiding van de onderwijsmethoden, ICT-middelen en meubilair opgesteld.

E08 Huisvestingslasten

De huisvestingslasten bestaan voornamelijk uit dagelijks en planmatig groot onderhoud, schoonmaak, energie en water. Voor het planmatig groot onderhoud zijn meerjaren onderhoudsplannen opgesteld. Op basis van deze plannen worden voorzieningen in stand gehouden.

E09 Overige lasten

Dit zijn de lasten voor administratie en beheer, onderwijsgebonden kosten en kosten voor kantines (VO).

Jaarrekening

Toelichting op onderdelen van de Jaarrekening 2017

De jaarrekening 2017 maakt deel uit van het bestuursverslag. In het bestuursverslag wordt nader ingegaan op onderdelen als kerngegevens, kernactiviteiten, juridische structuur, bestuurssamenstelling, organisatiestructuur, ontwikkelingen verslagjaar alsmede het treasurybeleid.

Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

De grondslagen voor de jaarrekening zijn gebaseerd op het Burgerlijk Wetboek (Boek 2, titel 9), de Richtlijnen Jaarverslaggeving Onderwijs en de richtlijn van de Raad van Jaarverslaggeving (RJ660).

Waardering van de activa en passiva

Activa en passiva

Alle activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op aanschafwaarde, verminderd met lineair berekende afschrijvingen, gebaseerd op de verwachte economische levensduur. In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven. Het economisch eigendom van de schoolgebouwen van het PO berust bij de gemeente, van het VO bij het bestuur. Indien een gebouw door een school blijvend wordt verlaten, wordt het gebouw via een overdrachtsakte aan de gemeente overgedragen

Als ondergrens voor te activeren zaken met een gebruiksduur van langer dan 1 jaar, wordt € 450 aangehouden.

De vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering worden afgeschreven bij het moment van ingebruikname. Dit zal plaatsvinden op het moment dat de nieuwbouw gerealiseerd is.

Financiële vaste activa

Beleggingsbeleid

Het beleggingsbeleid van SCOPE scholengroep is vastgesteld in een Treasury Statuut. De wijzigingen in verband met de regeling beleggen, lenen en derivaten zijn verwerkt in een statuut dat in 2017 is vastgesteld. De effecten worden gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

Deelneming

Vanuit SCOPE scholengroep is er een oprichtingskapitaal gestort in de B.V. SCOPE facilitair van € 18.000,-. Op 6 mei 2009 is de besloten vennootschap opgericht. SCOPE facilitair B.V. heeft als doel het verrichten van schoonmaakwerkzaamheden ten behoeve van de Stichting voor Christelijk onderwijs te Alphen aan den Rijn en omstreken. De jaarcijfers van SCOPE facilitair zijn niet betrokken in de consolidatie, omdat SCOPE scholengroep de enige opdrachtgever is en de vergoeding voor schoonmaakwerkzaamheden aan SCOPE facilitair in de staat van baten en lasten van SCOPE is opgenomen. Het

balanstotaal en resultaat van SCOPE facilitair is beperkt, waardoor de vennootschap een beperkte omvang heeft. Derhalve is consolidatie achterwege gelaten.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van (eventuele) incourantheid.

Vlottende activa

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen en overlopende activa worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zo nodig onder een aftrek van een voorziening uit hoofde van oninbaarheid. Transitorische activa betreffen vooruitbetaalde lasten of nog te ontvangen baten.

Liquide middelen

De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de stichting.

Onderhoudsvoorzieningen

De onderhoudsvoorzieningen dienen ter egalisatie van de kosten groot onderhoud. De stand van de voorziening is gebaseerd op meerjaren onderhoudsplannen.

Voorziening Spaarverlof

Met ingang van 1 augustus 1998 hebben alle personeelsleden de mogelijkheid om hun ADV te reserveren voor spaarverlof. Het niet opgenomen verlof is gewaardeerd conform geldende CAO bepalingen.

Voorziening Persoonlijk budget

In de CAO VO 2014-2015 is een persoonlijk budget opgenomen van 50 uur voor elke werknemer en aanvullend budget van 120 uur voor werknemers vanaf 57 jaar. Deze uren kunnen ook gespaard worden. Er wordt een inschatting gemaakt in welke mate de gespaarde uren tot uitgaven zullen gaan leiden. Deze voorziening dekt de ingeschatte uitgaven.

Voorziening Sparen overgangsrecht

De werknemer van 57 jaar en ouder kan door middel van een spaarmogelijkheid kiezen voor een gefaseerde afbouw van de loopbaan. Deze heeft dan het recht jaarlijks 170 uur te sparen om later op te nemen. Het opnemen van verlof is beperkt tot een maximum van 340 uur per jaar. Bij einde dienstverband komt het niet opgenomen aanvullend verlof te vervallen.

Voorziening Jubileumgratificatie

De voorziening voor jubileumuitkeringen wordt opgenomen op basis van de per balansdatum geldende jubileumregeling, rekening houdend met blijfkans, toekomstige loonkostenontwikkeling en disconteringsvoet.

Reserves

De reserves zijn gevormd uit ontvangen subsidies met algemene bestedingsmogelijkheden of waarvoor afspraken inzake bestemming zijn gemaakt door middel van bestuursbesluiten. De reserve Stop Loss bedraagt 1,2% van de loonsom van het VO. Dit heeft te maken met de risico afdekking van bovenmatige vervangingskosten. Dit is een afspraak met de partnerscholen in de Stichting Perspectief.

Langlopende schulden

Schulden met een resterende looptijd van meer dan één jaar worden aangeduid als langlopend. Het aflossingsbedrag van het lopende jaar wordt onder de kortlopende schulden opgenomen. Schulden worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden en overlopende passiva worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. Kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan een jaar. Transitorische passiva betreffen nog te betalen lasten of vooruit ontvangen baten. Te besteden subsidies hebben een concrete bestedingsverplichting.

Resultaatbepaling

Met inachtneming van het vorenstaande worden de baten en de lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

Vreemde valuta

Deze jaarrekening is opgesteld in euro's. Er hebben geen transacties in vreemde valuta plaatsgevonden.

Pensioenen

Op grond van de Nederlandse pensioenwet worden de Nederlandse regelingen primair volgens een "verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering" in deze jaarrekening verwerkt. In deze benadering wordt de verplichting voortvloeiende uit een door de rechtspersoon gedane pensioentoezegging gebaseerd op de financieringsafspraken zoals vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen SCOPE scholengroep en pensioenuitvoerder. SCOPE scholengroep heeft de verplichtingen inzake de pensioenrechten van haar personeel ondergebracht bij stichting Pensioenfonds ABP. SCOPE scholengroep betaalt hiervoor premies, waarvan 2/3 door de werkgever wordt betaald en 1/3 door de werknemer.

De pensioenrechten worden jaarlijks geïndexeerd, indien en voor zover de dekkingsgraad van het pensioenfonds (het vermogen van het pensioenfonds gedeeld door haar financiële verplichtingen) dit toelaat. Pensioenfondsen moeten vanaf 2015 gebruikmaken van de zogenaamde 'beleidsdekkingsgraad'. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de laatste twaalf dekkingsgraden.

Om de pensioenen (gedeeltelijk) te kunnen indexeren, moet de beleidsdekkingsgraad minimaal 110% zijn, voor volledige indexatie moet de beleidsdekkingsgraad 128% zijn.

Het pensioenfonds heeft per januari 2017 de premie verhoogd naar 21,1% (per januari 2016 bedroeg de premie nog 17,8%).

Het ABP heeft medio 2016 een geactualiseerd herstelplan ingediend bij De Nederlandse Bank (DNB). De belangrijkste punten uit het herstelplan zijn:

- Zolang de dekkingsgraad lager is dan 104% worden de pensioenen niet aangepast aan de loonontwikkeling.
- De premie moet minimaal kostendekkend zijn en bij een lage dekkingsgraad (dekkingstekort) bijdragen aan herstel van het fonds. Om de financiële positie te verbeteren, geldt er een tijdelijke herstelopslag op de premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen.
- Het beleggingsbeleid is aangepast waardoor het beleggingsrisico lager is.
- In het herstelplan is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen. Als het herstel trager verloopt dan verwacht, kunnen bijvoorbeeld de pensioenen worden verlaagd.

SCOPE scholengroep heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij het pensioenfonds, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. SCOPE scholengroep heeft daarom alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Balans per 31-12-2017

1	Activa	31-12-2017	31-12-2016
	Vaste activa		
1.2	<u>Materiële vaste activa</u>		
1.2.1	Gebouwen en terreinen	€ 6.217.617	€ 1.388.058
1.2.2	Inventaris en apparatuur	€ 2.785.208	€ 2.854.893
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	€ 1.212.480	€ 1.105.526
1.2.4	Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	€ 4.375.013	€ -
		€ 14.590.318	€ 5.348.477
1.3	<u>Financiële vaste activa</u>		
1.3.1	Vordering op de Gemeente	€ 12.599.316	€ -
1.3.2	Deelnemingen	€ -	€ -
		€ 12.599.316	€ -
	<u>Totaal vaste activa</u>	€ 27.189.634	€ 5.348.477
	Vlottende activa		
1.5	<u>Vorderingen</u>		
1.5.1	Debiteuren	€ 356.880	€ 499.286
1.5.2	Kortlopende vorderingen op OCW	€ 635.547	€ 829.629
1.5.8	Overlopende activa	€ 266.796	€ 301.526
		€ 1.259.223	€ 1.630.541
1.7	<u>Liquide middelen</u>	€ 19.135.731	€ 13.306.704
	<u>Totaal vlottende activa</u>	€ 20.394.954	€ 14.937.245
	<u>Totaal activa</u>	€ 47.584.588	€ 20.285.722

2 Passiva		31-12-2017	31-12-2016
2.1	<u>Eigen vermogen</u>		
2.1.1	Algemene reserve stichting (publiek)	€ 4.058.042	€ 9.591.413
2.1.2	Bestemmingreserves stichting (publiek)	€ 9.766.293	€ 2.102.462
	<u>Totaal eigen vermogen</u>	€ 13.824.335	€ 11.693.875
2.3	<u>Voorzieningen</u>		
2.3.1	Personeel	€ 1.754.063	€ 1.598.661
2.3.3	Onderhoud	€ 1.362.183	€ 1.920.051
		€ 3.116.246	€ 3.518.712
2.4	<u>Langlopende schulden</u>		
2.4.1	Ministerie van Financiën	€ 12.599.316	€ -
2.5	<u>Kortlopende schulden</u>		
2.5.3	Crediteuren	€ 710.076	€ 555.355
2.5.7	Belastingen en premies sociale verzekeringen	€ 1.658.348	€ 1.562.873
2.5.8	Schulden van pensioenen	€ 468.575	€ 379.487
2.5.10	Overlopende passiva	€ 15.207.692	€ 2.575.318
		€ 18.044.691	€ 5.073.133
	<u>Totaal vreemd vermogen</u>	€ 33.760.253	€ 8.591.845
	<u>Totaal passiva</u>	€ 47.584.588	€ 20.285.722

Staat van baten en lasten 2017**SCOPE scholengroep**

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016	Begroting 2017
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	€ 45.762.271	€ 44.667.056	€ 44.154.000
3.2 Overige overheidsbijdragen	€ 79.136	€ 76.111	€ 271.000
3.5 Overige baten	€ 1.941.879	€ 1.484.701	€ 1.063.000
<u>Totaal baten</u>	<u>€ 47.783.286</u>	<u>€ 46.227.868</u>	<u>€ 45.489.000</u>
4 Lasten			
4.1 Personele lasten	€ 38.997.760	€ 37.132.478	€ 38.774.000
4.2 Afschrijvingen	€ 1.714.326	€ 2.186.339	€ 1.460.000
4.3 Huisvestingslasten	€ 2.392.050	€ 2.416.375	€ 2.665.000
4.4 Overige instellingslasten	€ 3.244.619	€ 2.635.270	€ 2.796.000
<u>Totaal lasten</u>	<u>€ 46.348.755</u>	<u>€ 44.370.462</u>	<u>€ 45.694.000</u>
 Saldo baten en lasten	 <u>€ 1.434.531</u>	 <u>€ 1.857.407</u>	 <u>€ 205.000-</u>
 5 Financiële baten en lasten			
5.1 Financiële baten	€ 13.467	€ 48.458	€ 25.000
5.2 Financiële lasten	€ 17.538	€ 10.573	€ 11.000
Saldo fin. baten en lasten	€ 4.071-	€ 37.885	€ 14.000
 <u>Resultaat uit gewone bedrijfsvoering</u>	 <u>€ 1.430.460</u>	 <u>€ 1.895.292</u>	 <u>€ 191.000-</u>
 Exploitatieresultaat	 <u>€ 1.430.460</u>	 <u>€ 1.895.292</u>	 <u>€ 191.000-</u>

Staat van baten en lasten 2017**Primair Onderwijs**

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016	Begroting 2017
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	€ 17.581.321	€ 17.317.887	€ 17.032.000
3.2 Overige overheidsbijdragen	€ 68.754	€ 76.111	€ 66.000
3.5 Overige baten	€ 983.998	€ 615.255	€ 462.000
<u>Totaal baten</u>	<u>€ 18.634.073</u>	<u>€ 18.009.253</u>	<u>€ 17.560.000</u>
4 Lasten			
4.1 Personele lasten	€ 15.997.384	€ 15.451.585	€ 15.639.000
4.2 Afschrijvingen	€ 307.786	€ 299.716	€ 279.000
4.3 Huisvestingslasten	€ 1.150.239	€ 1.086.542	€ 1.218.000
4.4 Overige instellingslasten	€ 1.309.707	€ 939.200	€ 993.000
<u>Totaal lasten</u>	<u>€ 18.765.116</u>	<u>€ 17.777.043</u>	<u>€ 18.129.000</u>
 Saldo baten en lasten	 <u>€ 131.043-</u>	 <u>€ 232.210</u>	 <u>€ 568.000-</u>
 5 Financiële baten en lasten			
5.1 Financiële baten	€ 6.733	€ 24.229	€ 25.000
5.2 Financiële lasten	€ 5.176	€ 4.467	€ -
Saldo fin. baten en lasten	€ 1.557	€ 19.762	€ 25.000
 Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	 <u>€ 129.486-</u>	 <u>€ 251.972</u>	 <u>€ 543.000-</u>
 Exploitatieresultaat	 <u>€ 129.486-</u>	 <u>€ 251.972</u>	 <u>€ 543.000-</u>

Staat van baten en lasten 2017**Voortgezet Onderwijs**

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016	Begroting 2017
3 Baten			
3.1 Rijksbijdragen	€ 28.180.950	€ 27.349.169	€ 27.122.000
3.2 Overige overheidsbijdragen	€ 10.382	€ -	€ 205.000
3.5 Overige baten	€ 957.881	€ 869.446	€ 601.000
<u>Totaal baten</u>	<u>€ 29.149.213</u>	<u>€ 28.218.615</u>	<u>€ 27.929.000</u>
4 Lasten			
4.1 Personele lasten	€ 23.000.376	€ 21.680.893	€ 23.135.000
4.2 Afschrijvingen	€ 1.406.540	€ 1.886.623	€ 1.181.000
4.3 Huisvestingslasten	€ 1.241.811	€ 1.329.833	€ 1.447.000
4.4 Overige instellingslasten	€ 1.934.912	€ 1.696.070	€ 1.803.000
<u>Totaal lasten</u>	<u>€ 27.583.639</u>	<u>€ 26.593.419</u>	<u>€ 27.566.000</u>
 Saldo baten en lasten	 <u>€ 1.565.574</u>	 <u>€ 1.625.197</u>	 <u>€ 363.000</u>
 5 Financiële baten en lasten			
5.1 Financiële baten	€ 6.734	€ 24.229	€ -
5.2 Financiële lasten	€ 12.362	€ 6.106	€ 11.000
Saldo fin. baten en lasten	€ 5.628-	€ 18.123	€ 11.000-
 <u>Resultaat uit gewone bedrijfsvoering</u>	 <u>€ 1.559.946</u>	 <u>€ 1.643.320</u>	 <u>€ 352.000</u>
 Exploitatieresultaat	 <u>€ 1.559.946</u>	 <u>€ 1.643.320</u>	 <u>€ 352.000</u>

Kasstroomoverzicht 2017

	2017	2016
<u>Kasstroom uit operationele activiteiten</u>		
Exploitatieresultaat	€ 1.430.460	€ 1.423.972
Aanpassingen voor:		
- afschrijvingen	€ 1.714.326	€ 2.019.816
- mutaties voorzieningen	€ 402.466-	€ 409.100
- mutaties egalisatierekeningen	€ -	€ 29.688-
- mutaties algemene reserve	€ 6.963.831-	€ 55-
- mutaties bestemmingsreserve	€ 7.663.831	€ -
- mutaties deelnemingen	€ -	€ 18.000
	€ 2.011.860	€ 2.417.173
Veranderingen in vlottende middelen:		
- vorderingen	€ 371.218	€ 316.651
- schulden	€ 12.971.658	€ 45.223
	€ 13.342.876	€ 361.874
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	<u>€ 16.785.198</u>	<u>€ 4.203.019</u>
<u>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>		
Investerings in materiële vaste activiteiten	€ 10.956.167-	€ 1.798.698-
Overige investeringen in financiële vaste activa	€ -	€ -
	<u>€ 10.956.167-</u>	<u>€ 1.798.698-</u>
<u>Mutatie liquide middelen</u>	€ 5.829.035	€ 2.404.321
Beginstand liquide middelen	€ 13.306.699	€ 8.147.519
Mutatie liquide middelen	<u>€ 5.829.035</u>	<u>€ 2.404.321</u>
<u>Eindstand liquide middelen</u>	<u>€ 19.135.731</u>	<u>€ 10.551.842</u>

Specificatie op de onderscheiden posten van de balans

1.2	Materiële vaste activa	Mutaties 2017					
		Verkrijgings- prijs 31-12-2016	Afschrijvingen t/m 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2016	Investerings- 2017	Afschrijvingen 2017	
1.2.1	Gebouwen en terreinen	€ 1.896.348	€ 508.290	€ 1.388.058	€ 5.066.802	€ 237.243	
1.2.2.1	Inventaris en apparatuur regulier	€ 4.374.586	€ 2.149.914	€ 2.224.672	€ 623.560	€ 641.300	
1.2.2.2	Inventaris en apparatuur leermiddelen	€ 1.068.353	€ 438.132	€ 630.221	€ 292.409	€ 344.354	
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	€ 1.902.592	€ 797.066	€ 1.105.526	€ 598.383	€ 491.429	
1.2.4	Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	€ -	€ -	€ -	€ 4.375.013	€ -	
Totaal materiële vaste activa		€ 9.241.879	€ 3.893.402	€ 5.348.477	€ 10.956.167	€ 1.714.326	
		Boekwaarde 31-12-2017	Verkrijgings- prijs 31-12-2017	Afschrijvingen t/m 31-12-2017			
1.2.1	Gebouwen en terreinen	€ 6.217.617	€ 6.954.319	€ 736.702			
1.2.2.1	Inventaris en apparatuur	€ 2.206.932	€ 5.088.606	€ 2.881.674			
1.2.2.2	Inventaris en apparatuur leermiddelen	€ 578.276	€ 1.360.762	€ 782.486			
1.2.3	Andere vaste bedrijfsmiddelen	€ 1.212.480	€ 2.502.739	€ 1.290.259			
1.2.4	Vaste bedrijfsmiddelen in uitvoering	€ 4.375.013	€ 4.375.013	€ -			
Totaal materiële vaste activa		€ 14.590.318	€ 20.281.439	€ 5.691.121			

De afschrijvingspercentages voor de verschillende groepen activa zijn:

Terreinen:	0%
Gebouwen:	2,5% - 5%
Installaties & machines:	5%
ICT:	20% - 33%
Inventaris & Meubilair:	5% - 20%
Onderwijs Leer Pakket PO:	11%
Voertuigen:	20%
Boeken:	25%
Werkboeken:	50%

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde 31-12-2016	Toename	Afname	Boekwaarde 31-12-2017
1.3.1 Vordering op de Gemeente	€ -	€ 12.599.316	€ -	€ 12.599.316
1.3.2 Deelnemingen SCOPE facilitair B.V.	€ -	€ -	€ -	€ -
	€ -	€ 12.599.316	€ -	€ 12.599.316

Model E: Overzicht verbonden partijen

Naam:	SCOPE facilitair B.V.
Juridische vorm:	Besloten vennootschap
Statutaire zetel:	Alphen aan den Rijn
Codeactiviteit:	4
Eigen vermogen 31-12-2017:	€ 4.088-
Resultaat 2017:	€ 24.946
Art. 2:403 BW:	Nee
Deelname:	100%
Consolidatie %:	0

Specificatie op de onderscheiden posten van de balans

1.5 Vorderingen

	31-12-2017	31-12-2016
1.5.1 Debiteuren	€ 356.880	€ 499.286
1.5.2 Kortlopende vorderingen op OCW	€ 635.547	€ 829.629
1.5.8 Overlopende activa	€ 266.796	€ 301.526
Totaal vorderingen	€ 1.259.223	€ 1.630.441

Specificatie 1.5.8 Overlopende activa:

	31-12-2017	31-12-2016
Rente	€ -	€ 15.120
ROC/ID College (VAVO leerlingen)	€ 41.764	€ 40.756
Loyalis Premie AOV	€ -	€ 77.120
Bijdrage en afr. Stichtingen	€ -	€ 46.654
TSO ouderbijdragen	€ 61.000	€ 62.500
Licenties - abonnementen	€ 48.735	€ 39.730
Raet	€ 14.858	€ -
Huur tijdelijke huisvesting ivm nieuwbouw	€ 78.700	€ -
Overig	€ 21.739	€ 19.646
	€ 266.796	€ 301.526

1.7 Liquide middelen (vrij beschikbaar)

	31-12-2017	31-12-2016
1.7.1 Banken	€ 19.119.934	€ 13.275.844
1.7.2 Kasmiddelen	€ 15.797	€ 30.855
1.7.3 Deposito's	€ -	€ -
1.7.4 Overige	€ -	€ -
Totaal liquide middelen	€ 19.135.731	€ 13.306.699

Specificatie op de onderscheiden posten van de balans

2 Passiva

2.1 Eigen vermogen

	Saldo 31-12-2016	Mutaties		Saldo 31-12-2017
		Bestemming Resultaat	Overige Mutaties	
2.1.1 Algemene reserve stichting	€ 9.591.413	€ 5.533.371-	€ -	€ 4.058.042
2.1.2 Bestemmingsreserves stichting (publiek)				
Bestemmingsreserve BAPO	€ 607.635	€ 188.656-	€ -	€ 418.979
Reserve Stop Loss	€ 200.000	€ -	€ -	€ 200.000
Reserve ICT middelen PO	€ 194.827	€ 58.000-	€ -	€ 136.827
Bestemmingsreserve innovatie & scholing	€ 600.000	€ 14.513-	€ -	€ 585.487
Bestemmingsreserve Nieuwbouw	€ 500.000	€ 7.925.000	€ -	€ 8.425.000
Totaal bestemmingsreserves	€ 2.102.462	€ 7.663.831	€ -	€ 9.766.293
Totaal eigen vermogen	€ 11.693.875	€ 1.430.460		€ 13.824.335

2.3 Voorzieningen

	Saldo 31-12-2016	Mutaties			Saldo 31-12-2017
		Dotaties 2017	Onttrekkingen 2017	Vrijval 2017	
2.3.1 Personeel					
Spaarverlof PO	€ 12.623	€ -	€ -	€ -	€ 12.623
Spaarverlof VO	€ 712.487	€ 2.932	€ -	€ -	€ 715.419
Persoonlijk Budget	€ 323.637	€ 118.282	€ -	€ -	€ 441.919
Sparen overgangsrecht	€ 23.614	€ -	€ 16.040	€ -	€ 7.574
Jubileumgratificatie PO	€ 237.639	€ -	€ 1.517	€ -	€ 236.122
Jubileumgratificatie VO	€ 288.661	€ 51.745	€ -	€ -	€ 340.406
	€ 1.598.661	€ 172.959	€ 17.557	€ -	€ 1.754.063
2.3.3 Overige					
Onderhoud PO	€ 754.486	€ 258.098	€ 95.503	€ -	€ 917.081
Onderhoud VO	€ 963.530	€ -	€ 57.119	€ 700.000	€ 206.411
OLP voorziening PO	€ 173.001	€ 278.993	€ 217.391	€ -	€ 234.603
Voorziening deelneming	€ 29.034	€ -	€ 24.946	€ -	€ 4.088
	€ 1.920.051	€ 537.091	€ 394.959	€ 700.000	€ 1.362.183
Totaal voorzieningen	€ 3.518.712	€ 710.050	€ 412.516	€ 700.000	€ 3.116.246

Specificatie op de onderscheiden posten van de balans

2.4 Langlopende schulden

	Saldo 31-12-2016	Aangegane leningen 2017	Aflossingen 2017	31-12 2017	Looptijd > 5 jaar	Rentevoet
Kredietinstellingen						
Ministerie van Financiën	€ -	€ 12.599.316	€ -	€ 12.599.316	€ 12.599.316	1,14%
Totaal langlopende schulden	€ -			€ 12.599.316		

2.5 Kortlopende schulden

	31-12-2017		31-12-2016	
2.5.3 Crediteuren	€	710.076	€	555.355
2.5.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	€	1.658.348	€	1.562.873
2.5.8 Schulden inzaken van pensioenen	€	468.575	€	379.487
2.5.10 Overlopende passiva				
Egalisatierekeningen	€	-	€	3.753
Vooruitontvangen investeringssubsidies	€	12.438.955	€	-
Nog te betalen vakantiegeld	€	1.121.124	€	1.076.090
Nog aan te wenden doelsubsidies	€	55.116	€	144.067
Excursies & werkweken	€	105.889	€	101.968
Nog te betalen bedragen	€	1.181.839	€	970.122
Nieuwbouwprojecten	€	-	€	123.167
Overige	€	304.769	€	156.151
	€	15.207.692	€	2.575.318
Totaal kortlopende schulden	€	18.044.691	€	5.073.033

In de nog te betalen bedragen is een bedrag opgenomen van € 843.750 ter dekking voor een eventuele naheffing omtrent de BTW van SFBV. Op dit moment is er nog geen definitieve uitspraak. De Belastingdienst is in cassatie gegaan na de laatste uitspraak.

De post vooruitontvangen investeringssubsidies betreft bijdragen van Gemeente dan wel andere partijen ter financiering van investeringen. Deze bijdragen vallen vrij ten gunste van de exploitatierekening (onder de overige baten) naar rato van de afschrijvingslasten op de betrokken activa.

Vooruitontvangen investeringssubsidies	2017	2016
Stand per 1 januari	€ -	€ -
Toename vooruit ontvangen investeringssubsidies	€ 12.599.316	€ -
Vrijval ten gunste van de baten en lasten	€ 160.361	€ -
Stand per 31 december	€ 12.438.955	€ -

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

In 2016 is er een nieuw print- en kopieercontract met Canon afgesloten. Het contract loopt tot en met augustus 2021, tegen een geschatte prijs van € 100.000 op jaarbasis. Het feitelijke bedrag wordt bepaald door het print- en kopieergedrag van de scholen. Dit contract geldt SCOPE-breed.

De vordering op OCW is ontstaan als gevolg van de overgang van de bekostiging van schooljaar naar kalenderjaar. De hoogte is afhankelijk van de personele bekostiging en fluctueert van jaar tot jaar. Omdat dit, behoudens in een situatie van niet voortbestaan van het bestuur, een niet-opeisbare vordering betreft, is hij in 2014 door middel van een stelselwijziging afgeboekt. Per ultima 2017 bedraagt de omvang van de vordering € 1.613.564.

Voor de geplande nieuwbouw in het voortgezet onderwijs zijn de volgende niet uit de balans blijvende verplichtingen opgenomen:

Bedrijf	Onderwerp	Bedrag
DP6 Architectuurstudio BV	Uitvoeringskosten	€ 81.000
RHDHV	Advieskosten	€ 29.886
Pieters	Constructie kosten	€ 28.000
DPA Cauberg	Advieskosten	€ 5.390
Hevo	Bouwkundige begroting	€ 53.800
BRO	Advieskosten	€ 552
Geomet	Advieskosten	€ 2.270
Amos	Advieskosten	€ 430
Alphaplan BV	Projectmanagement	€ 320.613
Smits van Burgst	Ontwerp nieuwbouw	€ 105.396
Deerns	Advieskosten	€ 3.500
AGS Architecten	Bouwkundige begroting	€ 75.613
Bartels Ingenieurs	Advieswerkzaamheden	€ 18.200
Du Prie	Bouwkundige begroting	€ 19.661.839

Du Prie: alle in het contract van aanneming en in bijbehorende bescheiden genoemde bedragen zijn inclusief afgekochte risicoregeling, met andere woorden vast tot einde werk.

In de langlopende schulden is deel 1 van de lening opgenomen omtrent de nieuwbouw. Deze lening is aangegaan met het Ministerie van Financien. 2 juli 2018 vindt de 2e afroeptranche plaats, € 10.200.000 en op 4 oktober 2019 vindt de 3e afroeptranche plaats, € 109.793. De eerste aflossing vindt plaats op 6 april 2020. De totale lening wordt afgelost in 60 termijnen en deze lening eindigt in 2049. Voor deze lening zijn geen zekerheden overeengekomen en er is sprake van een leningspercentage van 1,14%.

Vanaf het jaar 2018 vindt een gemeentelijke bijdrage plaats voor de nieuwbouwprojecten. Het totale bedrag dat ontvangen wordt over een periode van 2018 tot en met 2059 is € 61.198.692,65. Dit bedrag dekt de betalingsverantwoordelijkheden van SCOPE Scholengroep aan het Ministerie van Financien. Als zekerheid van naleving van deze afspraak heeft SCOPE Scholengroep het eerste recht van hypotheek en pand, gevestigd op de Oudbouwlocatie 1, de Oudbouwlocatie 3, de Oudbouwlocatie 4 en de Oudbouwlocatie 5.

Specificatie van de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

3 Baten SCOPE scholengroep

3.1 Rijksbijdragen OCW

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
3.1.1 (Normatieve) Rijksbijdrage OCW Rijksbijdrage SCOPE	€ 43.994.303	€ 43.994.303	€ 42.830.609	€ 42.830.609
3.1.2 Overige subsidies OCW				
Niet geoormerkte subsidies	€ 521.711		€ 527.546	
Geoormerkte subsidies	€ 31.284		€ 36.343	
		€ 552.995		€ 563.889
3.1.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen		€ 1.214.972		€ 1.272.558
Totaal rijksbijdragen OCW		€ 45.762.270		€ 44.667.056

3.2 Overige overheidsbijdragen

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen		€ 79.136		€ 76.111
Totaal overige overheidsbijdragen		€ 79.136		€ 76.111

3.5 Overige baten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
3.5.1 Verhuur	€ 175.468	€ 186.922
3.5.5 Ouderbijdragen	€ 600.476	€ 566.911
3.5.6 Overige	€ 1.165.935	€ 730.867
Totaal overige baten	€ 1.941.879	€ 1.484.700

Specificatie rubriek 3.5.6

3.5.6 Overige		
Overige opbrengsten personele sfeer	€ 561.284	€ 578.759
Overige opbrengsten materiële sfeer	€ 604.651	€ 152.108
	€ 1.165.935	€ 730.867

Specificatie van de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

4 Lasten SCOPE scholengroep

4.1 Personele lasten

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
4.1.1 Lonen en salarissen				
Brutolonen en salarissen	€	29.409.844	€	28.415.730
Sociale lasten	€	4.048.219	€	3.888.200
Pensioenpremies	€	4.127.107	€	3.359.228
		<u>€</u>		<u>€</u>
		37.585.169		35.663.158
Personele bezetting in Fte		561		549
4.1.2 Overige personele lasten				
Dotaties personele voorzieningen	€	172.959	€	417.314
Personeel niet in loondienst	€	521.706	€	387.688
Overig	€	1.089.176	€	1.117.433
		<u>€</u>		<u>€</u>
		1.783.841		1.922.435
4.1.3 Uitkeringen (-/-)		€		€
		<u>371.249-</u>		<u>453.116-</u>
Totaal personele lasten		<u>€</u>		<u>€</u>
		38.997.761		37.132.477

4.2 Afschrijvingen

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
4.2.2 Gebouwen & terreinen	€	237.243	€	868.982
Inventaris & apparatuur regulier	€	641.300	€	610.285
Inventaris & apparatuur leermiddelen	€	344.354	€	254.440
Andere vaste bedrijfsmiddelen	€	491.429	€	452.632
Totaal afschrijvingen	€	1.714.326	€	2.186.338

4.3 Huisvestingslasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
4.3.1 Huur	€ 101.908	€ 70.787
4.3.3 Onderhoud	€ 560.800	€ 639.183
4.3.4 Energie en water	€ 638.711	€ 622.923
4.3.5 Schoonmaakkosten	€ 984.189	€ 984.741
4.3.6 Heffingen	€ 65.998	€ 64.652
4.3.7 Overige huisvestingslasten	€ 40.444	€ 34.089
Totaal huisvestingslasten	€ 2.392.050	€ 2.416.375

4.4 Overige instellingslasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	€ 561.889	€ 537.034
4.4.2 Inventaris, apparatuur	€ 1.946.522	€ 1.641.914
4.4.4 Overige	€ 736.208	€ 456.322
Totaal overige instellingslasten	€ 3.244.619	€ 2.635.270

5 Financiële baten en lasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
5.1 Financiële baten	€ 13.467	€ 48.458
5.2 Financiële lasten	€ 17.538	€ 10.573
Saldo fin. baten en lasten	€ 4.071-	€ 37.885

Specificatie accountantskosten

De accountantskosten zijn opgenomen onder rubriek 4.4.1. Deze bedragen € 22.410,- incl. BTW. Van dit bedrag komt € 10.435,- ten laste van de controle van de jaarrekening en € 11.975,- ten laste van de controle van de bekostigingsgegevens.

Specificatie van de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

3 Baten PO

3.1 Rijksbijdragen OCW

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
3.1.1 (Normatieve) Rijksbijdrage OCW				
Rijksbijdrage PO	€ 16.856.171	€ 16.856.171	€ 16.516.262	€ 16.516.262
3.1.2 Overige subsidies OCW				
Niet geoormerkte subsidies	€ -		€ -	
Geoormerkte subsidies	€ -	€ -	€ -	€ -
3.1.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen		€ 725.150		€ 801.625
Totaal rijksbijdragen OCW		€ 17.581.321		€ 17.317.887

3.2 Overige overheidsbijdragen

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen		€ 68.754		€ 76.111
Totaal overige overheidsbijdragen		€ 68.754		€ 76.111

3.5 Overige baten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
3.5.1 Verhuur	€ 117.286	€ 135.568
3.5.5 Ouderbijdragen	€ 271.292	€ 267.119
3.5.6 Overige	€ 595.420	€ 212.568
Totaal overige baten	€ 983.998	€ 615.255

Specificatie rubriek 3.5.6

3.5.6 Overige		
Overige opbrengsten personele sfeer	€ 238.947	€ 205.839
Overige opbrengsten materiële sfeer	€ 356.473	€ 6.729
	€ 595.420	€ 212.568

Specificatie van de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

4 Lasten PO

4.1 Personele lasten

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
4.1.1 Lonen en salarissen				
Brutolonen en salarissen	€	11.735.742	€	11.729.445
Sociale lasten	€	1.910.252	€	1.858.562
Pensioenpremies	€	1.799.135	€	1.304.134
		€ 15.445.129		€ 14.892.141
4.1.2 Overige personele lasten				
Dotaties personele voorzieningen	€	-	€	108.252
Personeel niet in loondienst	€	149.584	€	116.035
Overig	€	609.398	€	627.423
		€ 758.982		€ 851.710
4.1.3 Uitkeringen (-/-)		€ 206.726-		€ 292.266-
Totaal personele lasten		€ 15.997.384		€ 15.451.585

4.2 Afschrijvingen

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
4.2.2 Gebouwen & terreinen	€	28.836	€	25.528
Inventaris & apparatuur regulier	€	188.729	€	186.279
Inventaris & apparatuur leermiddelen	€	45.544	€	22.605
Andere vaste bedrijfsmiddelen	€	44.677	€	65.304
Totaal afschrijvingen		€ 307.786		€ 299.716

4.3 Huisvestingslasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
4.3.1 Huur	€ 39.619	€ 25.577
4.3.3 Onderhoud	€ 442.143	€ 396.112
4.3.4 Energie en water	€ 223.715	€ 232.276
4.3.5 Schoonmaakkosten	€ 395.951	€ 385.921
4.3.6 Heffingen	€ 36.629	€ 36.125
4.3.7 Overige huisvestingslasten	€ 12.182	€ 10.531
Totaal huisvestingslasten	€ 1.150.239	€ 1.086.542

4.4 Overige instellingslasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	€ 201.090	€ 209.216
4.4.2 Inventaris, apparatuur	€ 831.891	€ 684.037
4.4.4 Overige	€ 276.726	€ 45.947
Totaal overige instellingslasten	€ 1.309.707	€ 939.200

5 Financiële baten en lasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
5.1 Financiële baten	€ 6.733	€ 24.229
5.2 Financiële lasten	€ 5.176	€ 4.467
Saldo fin. baten en lasten	€ 1.557	€ 19.762

Specificatie van de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

3 Baten VO

3.1 Rijksbijdragen OCW

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
3.1.1 (Normatieve) Rijksbijdrage OCW				
Rijksbijdrage VO	€ 27.138.132	€ 27.138.132	€ 26.314.347	€ 26.314.347
3.1.2 Overige subsidies OCW				
Niet geoormerkte subsidies	€ 521.711		€ 527.546	
Geoormerkte subsidies	€ 31.284	€ 552.995	€ 36.343	€ 563.889
3.1.3 Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen		€ 489.822		€ 470.933
Totaal rijksbijdragen OCW		€ 28.180.950		€ 27.349.169

3.2 Overige overheidsbijdragen

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen		€ 10.382		€ -
Totaal overige overheidsbijdragen		€ 10.382		€ -

3.5 Overige baten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
3.5.1 Verhuur	€ 58.182	€ 51.354
3.5.5 Ouderbijdragen	€ 329.184	€ 299.792
3.5.6 Overige	<u>€ 570.515</u>	<u>€ 518.299</u>
Totaal overige baten	<u>€ 957.881</u>	<u>€ 869.446</u>

Specificatie rubriek 3.5.6

3.5.6 Overige		
Overige opbrengsten personele sfeer	€ 322.337	€ 372.920
Overige opbrengsten materiële sfeer	€ 248.178	€ 145.379
	<u>€ 570.515</u>	<u>€ 518.299</u>

Specificatie van de onderscheiden posten van de staat van baten en lasten

4 Lasten VO

4.1 Personele lasten

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
4.1.1 Lonen en salarissen				
Brutolonen en salarissen	€	17.674.102	€	16.686.285
Sociale lasten	€	2.137.967	€	2.029.638
Pensioenpremies	€	2.327.971	€	2.055.094
		€ 22.140.040		€ 20.771.017
4.1.2 Overige personele lasten				
Dotaties personele voorzieningen	€	172.959	€	309.062
Personeel niet in loondienst	€	372.122	€	271.653
Overig	€	479.778	€	490.010
		€ 1.024.859		€ 1.070.725
4.1.3 Uitkeringen (-/-)		€ 164.523-		€ 160.850-
Totaal personele lasten		€ 23.000.376		€ 21.680.893

4.2 Afschrijvingen VO

	Jaarrekening 2017		Jaarrekening 2016	
4.2.2 Gebouwen & terreinen	€	208.407	€	843.454
Inventaris & apparatuur regulier	€	452.571	€	424.006
Inventaris & apparatuur leermiddelen	€	298.810	€	231.835
Andere vaste bedrijfsmiddelen	€	446.752	€	387.328
Totaal afschrijvingen	€	1.406.540	€	1.886.623

4.3 Huisvestingslasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
4.3.1 Huur	€ 62.289	€ 45.210
4.3.3 Onderhoud	€ 118.657	€ 243.071
4.3.4 Energie en water	€ 414.996	€ 390.647
4.3.5 Schoonmaakkosten	€ 588.238	€ 598.820
4.3.6 Heffingen	€ 29.369	€ 28.527
4.3.7 Overige huisvestingslasten	€ 28.262	€ 23.558
Totaal huisvestingslasten	€ 1.241.811	€ 1.329.833

4.4 Overige instellingslasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	€ 360.799	€ 327.818
4.4.2 Inventaris, apparatuur	€ 1.114.631	€ 957.877
4.4.4 Overige	€ 459.482	€ 410.375
Totaal overige instellingslasten	€ 1.934.912	€ 1.696.070

5 Financiële baten en lasten

	Jaarrekening 2017	Jaarrekening 2016
5.1 Financiële baten	€ 6.734	€ 24.229
5.2 Financiële lasten	€ 12.362	€ 6.106
Saldo fin. baten en lasten	€ 5.628-	€ 18.123

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Het bestuur en de Raad van Toezicht van Stichting voor christelijk onderwijs te Alphen aan den Rijn en omstreken

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2017

ONS OORDEEL

Wij hebben de jaarrekening 2017 van Stichting voor christelijk onderwijs te Alphen aan den Rijn en omstreken te Alphen aan den Rijn gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting voor christelijk onderwijs te Alphen aan den Rijn en omstreken op 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017.

De jaarrekening bestaat uit:

- (1) de balans per 31 december 2017;
- (2) de staat van baten en lasten over 2017; en
- (3) de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

DE BASIS VOOR ONS OORDEEL

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting voor christelijk onderwijs te Alphen aan den Rijn en omstreken, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.2 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

VERANTWOORDELIJKHEDEN VAN HET BEVOEGD GEZAG EN DE RAAD VAN TOEZICHT VOOR DE JAARREKENING

Het bevoegd gezag is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bevoegd gezag is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen. In dit kader is het bevoegd gezag tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bevoegd gezag noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bevoegd gezag afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten.

Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bevoegd gezag de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bevoegd gezag het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bevoegd gezag moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

ONZE VERANTWOORDELIJKHEDEN VOOR DE CONTROLE VAN DE JAARREKENING

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Breda, 27 juni 2018

MAZARS N.V.

w.g. Drs. P.A.J. Hopstaken RA

Bijlage bij de controleverklaring:

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2017, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bevoegd gezag gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

WNT-Verantwoording 2017 SCOPE scholengroep

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan.

Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op SCOPE scholengroep van toepassing zijnde regelgeving: het WNT-maximum voor het onderwijs.

Het bezoldigingsmaximum in 2017 voor SCOPE scholengroep is € 153.000. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van de Raad van Toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% van het bezoldigingsmaximum en voor de overige leden 10%.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

bedragen x € 1,-	P.K. Jansen	G.J. Scholte	B. van Leeuwen
Functie(s)	VZ CVB	Lid CVB	Lid CVB
Duur dienstverband in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/5 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?	Nee	Nee	Nee
(Fictieve) dienstbetrekking	Ja	Ja	Ja
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam	nvt	nvt	nvt
Bezoldiging			
Beloning	138.978	118.449	71.131
Belastbare onkostenvergoedingen	-	2.200	-
Beloningen betaalbaar op termijn	14.022	17.523	9.261
Totaal Bezoldiging	153.000	138.172	80.392
Toepasselijk WNT-Maximum	153.000	153.000	102.000

De leden van het College van Bestuur rekenen het tot hun verantwoordelijkheid om te voldoen aan de WNT-norm en wensen geen gebruik te maken van het overgangsrecht. Derhalve is de beloning aangepast, zodat de bezoldiging aan de norm voldoet.

Toelichting premie IPV (Inkoop Voorwaardelijk Pensioen)

In 2017 is een werkgeverspremie IVP afgedragen aan het ABP ter hoogte van € 3.877,20 voor P.K. Jansen en € 1.938,24 voor G.W. van Leeuwen.

Deze premie wordt aangewend tot inkoop van een voorwaardelijk pensioen. Dit betreft een voorwaardelijke aanvulling op het pensioen. Het voorwaardelijk deel wordt omgezet in een onvoorwaardelijk deel van de pensioenuitkering, wanneer de werknemer op 1.1.2023 nog in actieve dienst is. In het andere geval kan het voorwaardelijk deel onvoorwaardelijk worden wanneer , direct aansluitend aan de actieve dienst aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan. Het IVP is een tegemoetkoming onder voorwaarden voor medewerkers die wel jarenlang de werknemerspremie FPU hebben afgedragen, maar daarvan geen gebruik meer kunnen maken.

Gezien het voorwaardelijke karakter van deze aanvullende uitkering, is dit in 2017 nog niet tot de bezoldiging gerekend van P.K. Jansen en G.W. van Leeuwen, omdat nog geen goede inschatting kan worden gemaakt of de regeling uiteindelijk onvoorwaardelijk zal worden. In het geval de aanvullende bijdrage in de pensioenregeling onvoorwaardelijk wordt, zou dit wel tot de bezoldiging behoren. In dat geval zou er sprake zijn van een overschrijding van de norm, maar geldt het overgangsrecht. Daarom zou dit geen effect hebben op de omvang van de bezoldiging.

Gegevens 2016

Duur dienstverband in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1	1
Beloning	135.962	126.518
Belastbare onkostenvergoedingen	3.944	6.600
Beloningen betaalbaar op termijn	12.094	12.066
Totaal Bezoldiging 2016	152.000	145.184
Toepasselijk WNT-Maximum	152.000	152.000

Toeziethoudende topfunctionarissen

bedragen x € 1,-	J.P. Wijnhorst	J. Molenaar	K. de Koeijer
Functie(s)	Lid RVT	VZ RVT	Lid RVT
Duur functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging			
Beloning	-	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen 2017	6.000	9.000	6.000
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal Bezoldiging	6.000	9.000	6.000
Toepasselijk WNT-Maximum	15.300	22.950	15.300

bedragen x € 1,-	A. Paats	M.E. Veldman
Functie(s)	Lid RVT	Lid RVT
Duur functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging		
Beloning	-	-
Belastbare onkostenvergoedingen 2017	6.000	6.000
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-
Totaal Bezoldiging	6.000	6.000
Toepasselijk WNT-Maximum	15.300	15.300

Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen

bedragen x € 1,-	nvt	nvt	nvt
Functie(s) gedurende dienstverband	-	-	-
Omvang dienstverband (in fte)	-	-	-
(Fictieve) dienstbetrekking	-	-	-
Uitkeringen in 2017 wegens beëindiging dienstverband	-	-	-
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	-	-	-
Totaal toegekende uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	-	-	-
Toepasselijk WNT Maximum ontslaguitkering	-	-	-

Overige rapportageverplichtingen op grond de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2017 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen, of waardoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen aan overige functionarissen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

Analyse Resultaat

Algemeen

Het exploitatieresultaat is als volgt gecompriemd weer te geven:

	2017			2016		
	SCOPE Totaal	Voortgezet Onderwijs	Primair Onderwijs	SCOPE Totaal	Voortgezet Onderwijs	Primair Onderwijs
Resultaat op personele exploitatie	€ 1.721.017	€ 2.010.361	€ 289.344-	€ 2.486.137	€ 2.531.037	€ 44.900-
Resultaat op materiële exploitatie	€ 286.486-	€ 444.787-	€ 158.301	€ 628.726-	€ 905.836-	€ 277.110
Saldo voor financiële baten en lasten	€ 1.434.531	€ 1.565.574	€ 131.043-	€ 1.857.411	€ 1.625.201	€ 232.210
Rente-inkomsten (saldo)	€ 4.071-	€ 5.628-	€ 1.557	€ 37.885	€ 18.123	€ 19.762
Saldo exploitatie	€ 1.430.460	€ 1.559.946	€ 129.486-	€ 1.895.296	€ 1.643.324	€ 251.972

Resultaat op personele exploitatie	2017			2016		
	SCOPE Totaal	Voortgezet Onderwijs	Primair Onderwijs	SCOPE Totaal	Voortgezet Onderwijs	Primair Onderwijs
Normvergoeding lump sum	€ 37.939.944	€ 23.467.294	€ 14.472.650	€ 36.800.268	€ 22.668.076	€ 14.132.192
Bestemmingsbedragen in de personele sfeer (projectsubsidies)	€ 31.284	€ 31.284	€ -	€ -	€ -	€ -
Ontvangen doorbetalingen Rijksbijdragen	€ 1.214.972	€ 489.822	€ 725.150	€ 1.272.558	€ 470.933	€ 801.625
Overige overheidsbijdragen	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige personele baten	€ 832.576	€ 322.337	€ 510.239	€ 845.788	€ 372.920	€ 472.868
Totaal baten personele exploitatie	€ 40.018.776	€ 24.310.737	€ 15.708.039	€ 38.918.614	€ 23.511.929	€ 15.406.685
Loonkosten (excl. schoonmaak/onderhoud/ICT personeel)	€ 36.885.169	€ 21.440.040	€ 15.445.129	€ 34.963.158	€ 20.071.017	€ 14.892.141
Vervangingsfonds en overige uitkeringen	€ 371.249-	€ 164.523-	€ 206.726-	€ 453.116-	€ 160.850-	€ 292.266-
Dotatie spaar-, opfrisverlof en jubileumgratificatie	€ 172.959	€ 172.959	€ -	€ 417.314	€ 309.062	€ 108.252
Overige personeelskosten	€ 1.610.880	€ 851.900	€ 758.980	€ 1.505.121	€ 761.663	€ 743.458
Totaal lasten personele exploitatie	€ 38.297.759	€ 22.300.376	€ 15.997.383	€ 36.432.477	€ 20.980.892	€ 15.451.585
Saldo personele exploitatie	€ 1.721.017	€ 2.010.361	€ 289.344-	€ 2.486.137	€ 2.531.037	€ 44.900-

Resultaat op materiële exploitatie	2017			2016		
	SCOPE Totaal	Voortgezet Onderwijs	Primair Onderwijs	SCOPE Totaal	Voortgezet Onderwijs	Primair Onderwijs
Normvergoeding lump sum	€ 6.576.070	€ 4.192.549	€ 2.383.521	€ 6.594.230	€ 4.210.160	€ 2.384.070
Bestemmingsbedragen in de materiële sfeer	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Overige overheidsbijdragen	€ 79.136	€ 10.382	€ 68.754	€ 76.111	€ -	€ 76.111
Totaal Rijksbijdrage voor materiële exploitatie	€ 6.655.206	€ 4.202.931	€ 2.452.275	€ 6.670.341	€ 4.210.160	€ 2.460.181
Bijdragen van ouders en leerlingen	€ 329.184	€ 329.184	€ -	€ 299.792	€ 299.792	€ -
Overige baten materiële exploitatie	€ 780.119	€ 306.360	€ 473.759	€ 339.120	€ 196.733	€ 142.387
Totaal baten materiële exploitatie	€ 7.764.509	€ 4.838.475	€ 2.926.034	€ 7.309.253	€ 4.706.685	€ 2.602.568
Huisvestingskosten	€ 2.392.048	€ 1.241.809	€ 1.150.239	€ 2.416.375	€ 1.329.833	€ 1.086.542
ICT kosten eigen personeel	€ 350.000	€ 350.000	€ -	€ 350.000	€ 350.000	€ -
Onderhoudskosten eigen personeel	€ 350.000	€ 350.000	€ -	€ 350.000	€ 350.000	€ -
Afschrijvingskosten	€ 1.714.327	€ 1.406.541	€ 307.786	€ 2.186.339	€ 1.886.623	€ 299.716
Overige materiële kosten incl. leermiddelen PO	€ 3.244.620	€ 1.934.912	€ 1.309.708	€ 2.635.265	€ 1.696.065	€ 939.200
Totaal lasten materiële exploitatie	€ 8.050.995	€ 5.283.262	€ 2.767.733	€ 7.937.979	€ 5.612.521	€ 2.325.458
Saldo materiële exploitatie	€ 286.486-	€ 444.787-	€ 158.301	€ 628.726-	€ 905.836-	€ 277.110

Exploitatie naar BRIN-nummer

	Exploitatie 2017			
	SCOPE Totaal	15BH	26LR	Basis- scholen
Baten				
Rijksbijdrage OCW	€ 45.762.271	€ 25.546.586	€ 2.634.364	€ 17.581.321
Overige Overheidsbijdragen	€ 79.136	€ 10.382	€ -	€ 68.754
Overige baten	€ 1.941.879	€ 854.866	€ 103.015	€ 983.998
Totaal baten	€ 47.783.286	€ 26.411.834	€ 2.737.379	€ 18.634.073
Lasten				
Personele lasten	€ 38.997.760	€ 20.920.249	€ 2.080.127	€ 15.997.384
Afschrijvingen	€ 1.714.326	€ 1.125.232	€ 281.308	€ 307.786
Huisvestinglasten	€ 2.392.050	€ 1.167.293	€ 74.518	€ 1.150.239
Overige materiële lasten	€ 3.244.619	€ 1.863.371	€ 71.541	€ 1.309.707
Totaal lasten	€ 46.348.755	€ 25.076.145	€ 2.507.494	€ 18.765.116
Saldo baten en lasten	€ 1.434.531	€ 1.335.689	€ 229.885	€ 131.043-
Saldo financiële baten en lasten	€ 4.071-	€ 5.628-	€ -	€ 1.557
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	€ 1.430.460	€ 1.330.061	€ 229.885	€ 129.486-
Resultaat uit buitengewone bedrijfsvoering	€ -	€ -	€ -	€ -
Saldo exploitatie	€ 1.430.460	€ 1.330.061	€ 229.885	€ 129.486-

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art.13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)

De prestatie is ultimo verslagjaar conform de
subsidiebeschikking

Omschrijving	Kenmerk	Datum Toewijzing	Bedrag toewijzing €	Ontvangen t/m verslagjaar €	Geheel uitgevoerd en afgerond: Ja/Nee	Nog niet geheel afgerond Ja/Nee
		Totaal	-	-		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

(Regeling ROS art.13, lid 2 sub a en EL&I regelingen betrekking hebbend op de EL&I subsidies)

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum Toewijzing	Bedrag toewijzing	Ontvangen t/m verslagjaar	Totale kosten	Te verrekenen ultimo verslagjaar
Subsidie zij-instroom 15BH	DL/B/110284	2014	€ 20.000	€ 20.000	€ 9.740	€ 10.260
		Totaal	20.000	20.000	9.740	10.260

G2-B Doorlopend tot in volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum Toewijzing	Bedrag toewijzing	Saldo 01-01-2017	Ontvangen t/m verslagjaar	Lasten in verslagjaar	Totale kosten t/m 31-12-2017	Saldo nog te besteden ultimo verslagjaar
Subsidie voor studieverlof 15BH	DL/B/110284	2017	€ 76.157	€ -	€ 76.157	€ 31.732	€ 31.732	€ 44.425
Subsidie voor studieverlof 15BH	DL/B/110284	2015/2016	€ 206.290	€ 66.939	€ 206.290	€ 66.939	€ 206.290	€ -
Subsidie voor studieverlof 26LR	DL/B/110284	2017	€ 15.087	€ -	€ 15.087	€ 6.286	€ 6.286	€ 8.801
Subsidie voor studieverlof 26LR	DL/B/110284	2016	€ 8.018	€ 4.677	€ 8.018	€ 4.677	€ 8.018	€ -
Subsidie voor studieverlof PO	DL/B/110284	2015	€ 31.268	€ 24.683	€ 31.268	€ 22.792	€ 29.378	€ 1.891
Subsidie zij-instroom 15BH	DL/B/110284	2014	€ 20.000	€ 11.502	€ 20.000	€ 11.502	€ 20.000	€ -
		Totaal	€ 356.820	€ 107.801	€ 356.820	€ 143.929	€ 301.704	€ 55.116

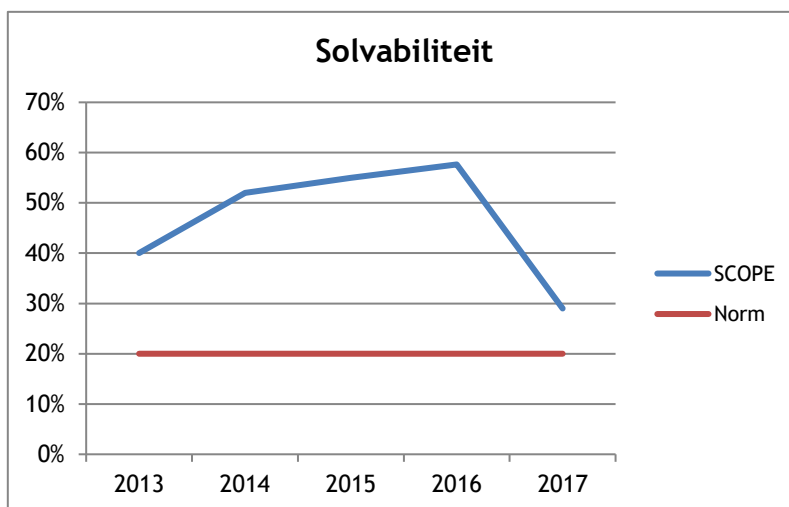
Afkortingen- en begrippenlijst bij Bestuursverslag 2017

ADV	Arbeidsduurverkorting
BaO	Basisonderwijs
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
Cito	Centraal Instituut voor Toetsontwikkeling
CSG Groene Hart	Christelijke Scholengemeenschap Groene Hart
CvB	College van Bestuur
fte	fulltime equivalent (rekeneenheid omvang functie of personeelssterkte)
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
HRM	Human Resource Management
ICO	Intern coördinator opleiding
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
LGF	Leerlinggebonden Financiering
LOB	Loopbaanoriëntatie en -begeleiding
LWOO	Leerwegondersteunend Onderwijs
MR	Medezeggenschapsraad
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OOP	Onderwijsondersteunend personeel
OP	Onderwijzend personeel
PO	Primair Onderwijs
POO	Partnerschap in Opleiding en Ontwikkeling
PRO	Praktijkonderwijs
SCOPE	Stichting voor Christelijk Onderwijs met Perspectief
SO	Speciaal Onderwijs
TSO	Tussenschoolse Opvang
VAVO	Voortgezet Algemeen Volwassen Onderwijs
VMBO	Vorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VO	Voortgezet Onderwijs
VOG	Verklaring omtrent het gedrag
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VWO	Vorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs
W&T	Wetenschap en Technologie
WOPT	Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens
ZML	Zeer moeilijk lerenden

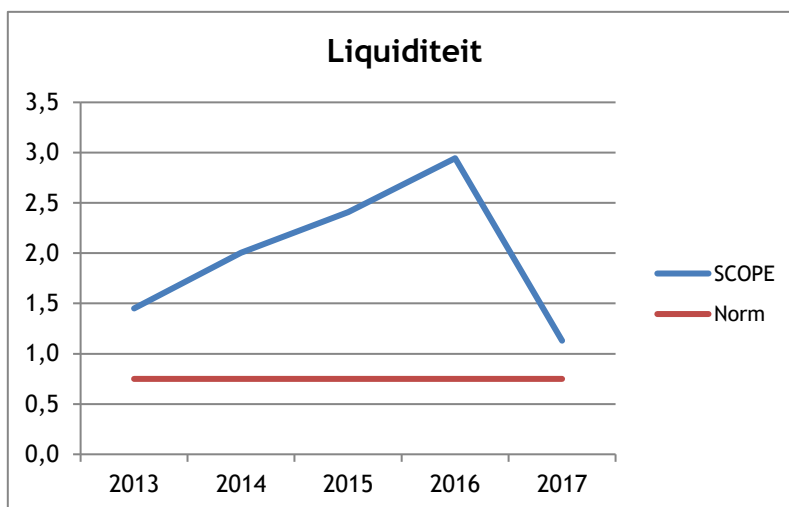
Kengetallen financiële positie

Kengetallen financiële positie

De vermelde normen bij de financiële kengetallen zijn, mits anders vermeld, de gestelde OCW normen.

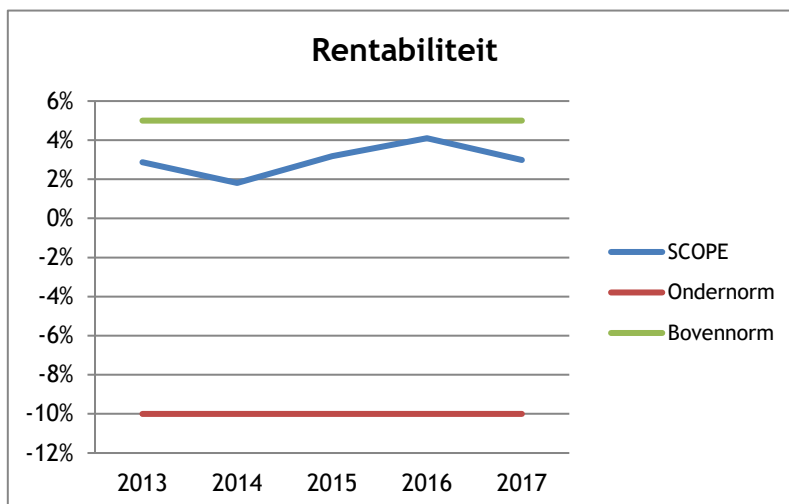

De solvabiliteit geeft aan in hoeverre SCOPE de financiële verplichtingen (betalingen) aan verschaffers van vreemd vermogen kan nakomen met behulp van alle activa. De solvabiliteit is dus de verhouding tussen het eigen vermogen en het totaal vermogen op de balans. De ondergrens voor de solvabiliteit is 20% en er is geen bovengrens. De solvabiliteit van SCOPE is sterk gedaald in 2017. Dit wordt veroorzaakt door de langlopende lening die SCOPE is aangegaan bij het Ministerie van Financiën in verband met het Masterplan. Dit zorgt voor een stijging in het vreemde vermogen.

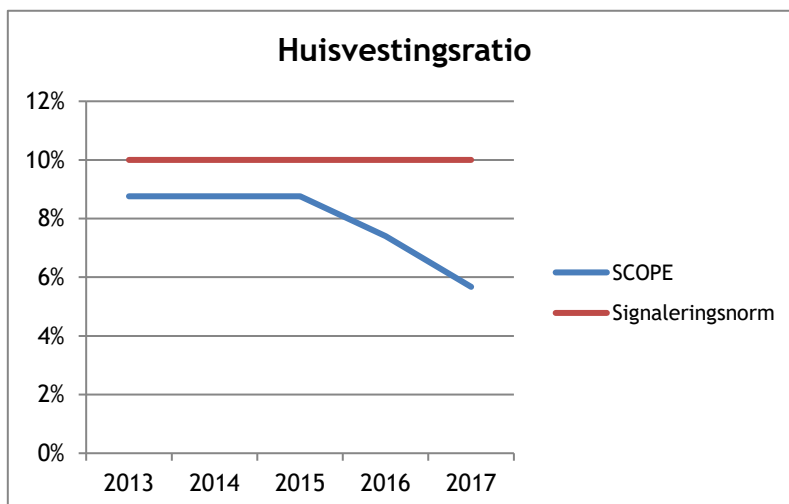

De liquiditeit (current ratio) is een kengetal om de financiële toestand en specifiek de liquiditeit van een bedrijf te meten. Het geeft de mate aan waarin de verschaffers van het kort vreemd vermogen (kortlopende schulden) uit de vlottende activa kunnen worden betaald. In het algemeen wordt een norm van 1,5 voldoende geacht. Er zijn echter overige factoren waar rekening mee dient te worden gehouden. Voorbeelden zijn de winstgevendheid, de aard van de bedrijfsactiviteiten, de kwaliteit van de vlottende activa, de looptijd van de kortlopende schulden en de seizoensinvloeden. De eerste grote uitgaven voor het Masterplan hebben plaatsgevonden in 2017. Dit heeft een daling van de liquiditeit

tot gevolg. In de komende jaren zal dit gaan stabiliseren, aangezien er ontvangsten van de Gemeente gaan volgen.

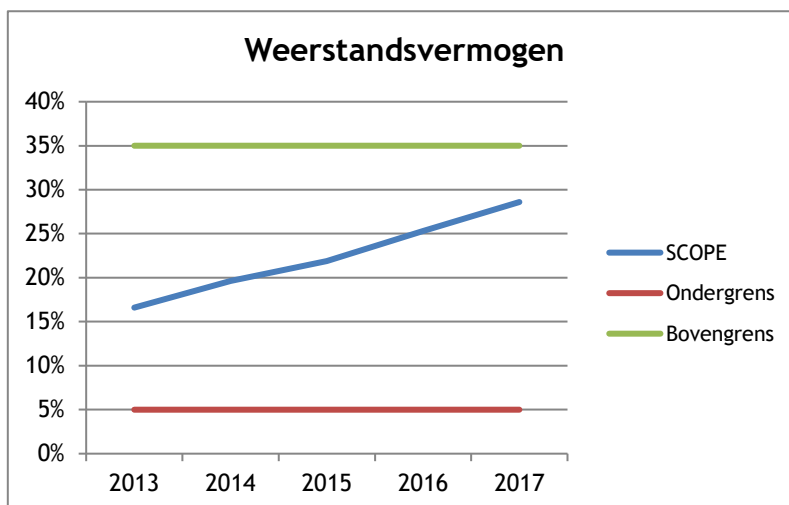
De rentabiliteit geeft de verhouding aan tussen het resultaat en de baten van de stichting. De rentabiliteit van SCOPE is in 2017 positief aangezien er een positief resultaat is ontstaan over 2017. Ten opzicht van voorgaande jaren ligt de rentabiliteit lager, door het lagere resultaat in 2017 ten opzichte van voorgaande jaren.

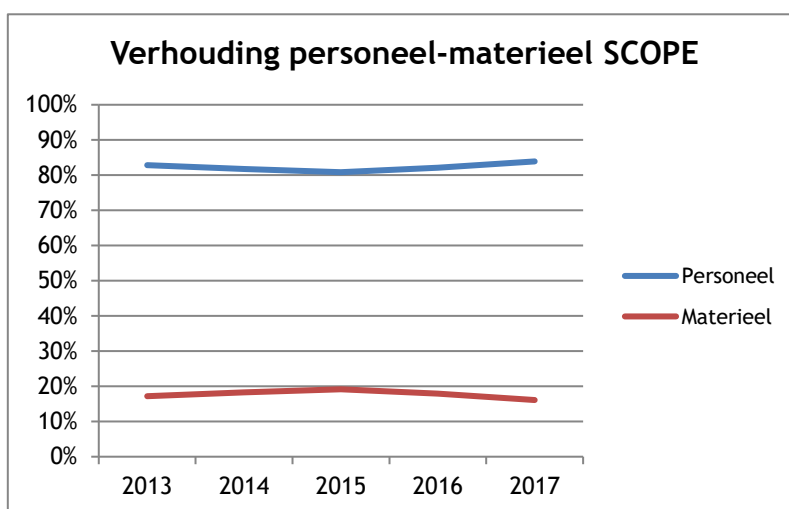
De huisvestingsratio is de som van de huisvestingslasten en afschrijving op gebouwen en terreinen uitgedrukt in relatie tot de totale lasten en geeft daarmee in feite aan hoeveel procent van de totale lasten gevormd wordt door huisvesting.

De signaleringswaarde die de inspectie hanteert is 10%. De huisvestingsratio toont een gezonde verhouding tussen de huisvestingslasten en de totale baten en past binnen de kaders die het ministerie stelt als signaleringsgrens.

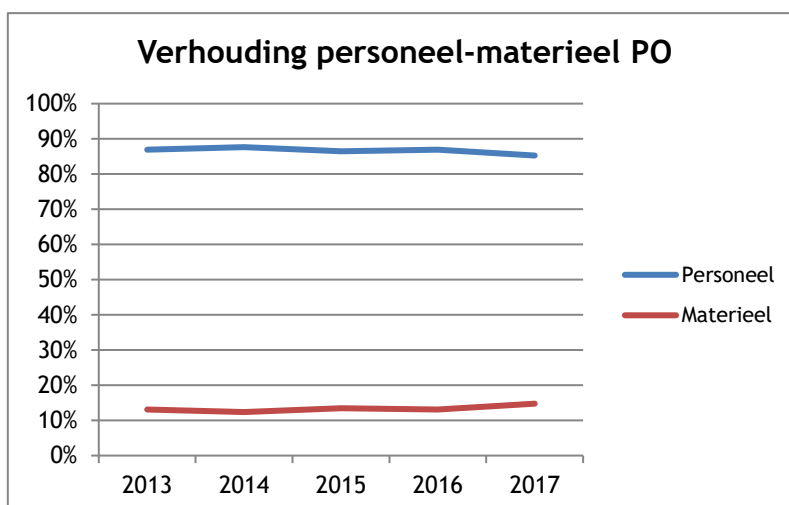
In de meerjarenraming is te zien dat de huisvestingsratio niet boven de 10% zal uitkomen. Dit wordt veroorzaakt doordat er minder onderhoudslasten worden verwacht als gevolg van de nieuwbouw.

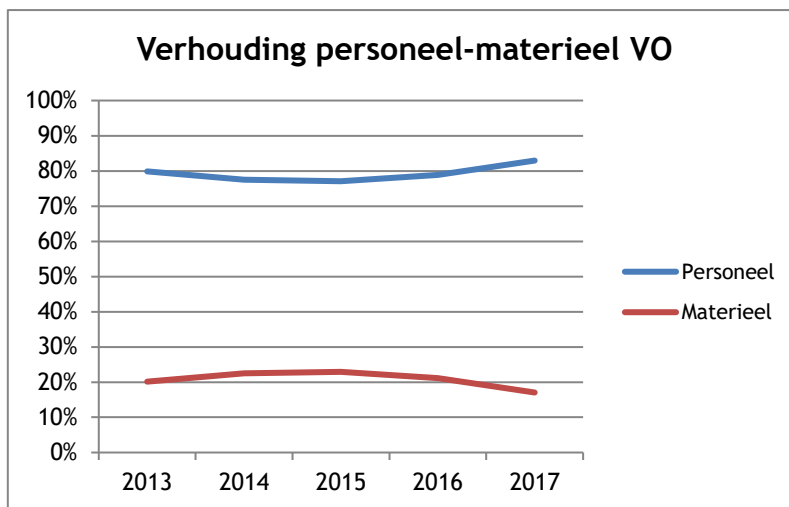

Het weerstandsvermogen is een kengetal waarbij gekeken wordt naar de verhouding van het eigen vermogen ten opzichte van de totale baten per boekjaar. SCOPE valt met het weerstandsvermogen binnen de door OCW gestelde norm.

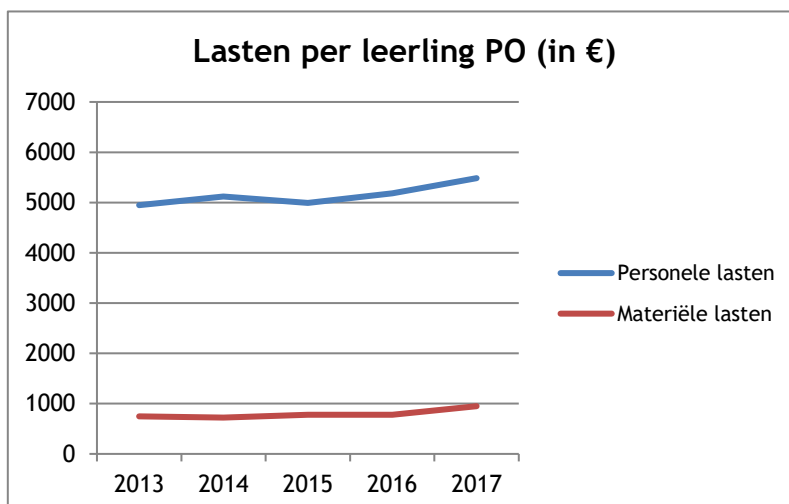
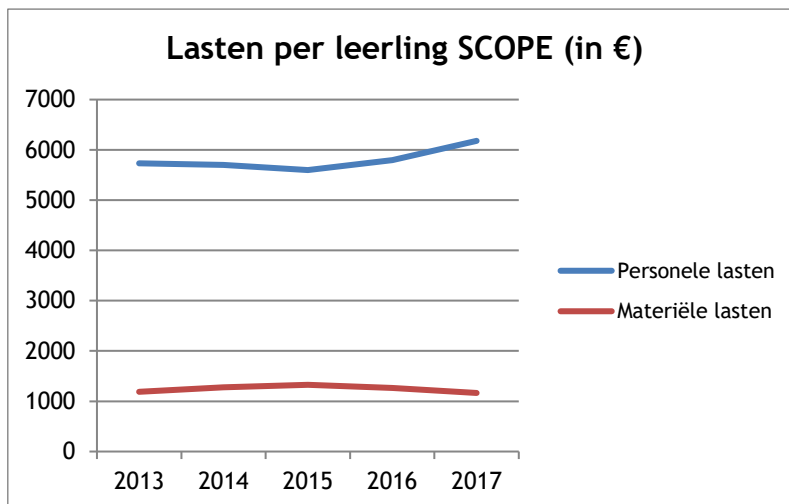
De verdeling personeel/materieel bij SCOPE wordt berekend door de personele lasten te delen door de totale lasten en door de materiële lasten te delen door de totale lasten.

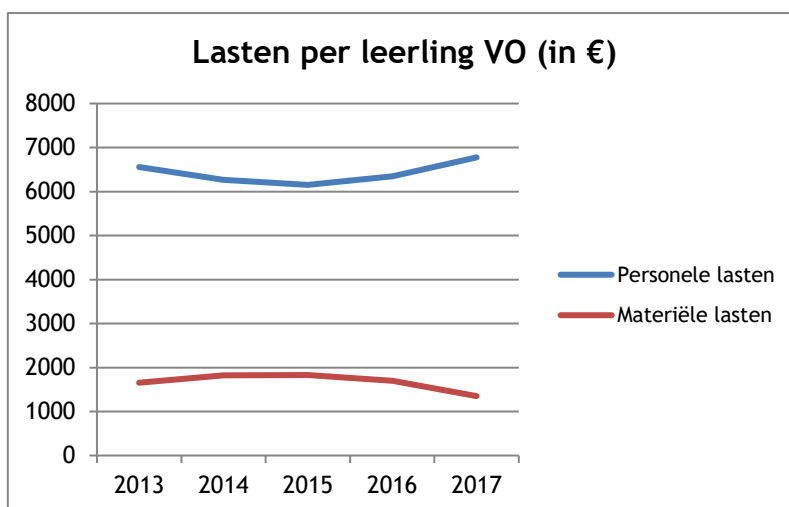

De lasten per leerling

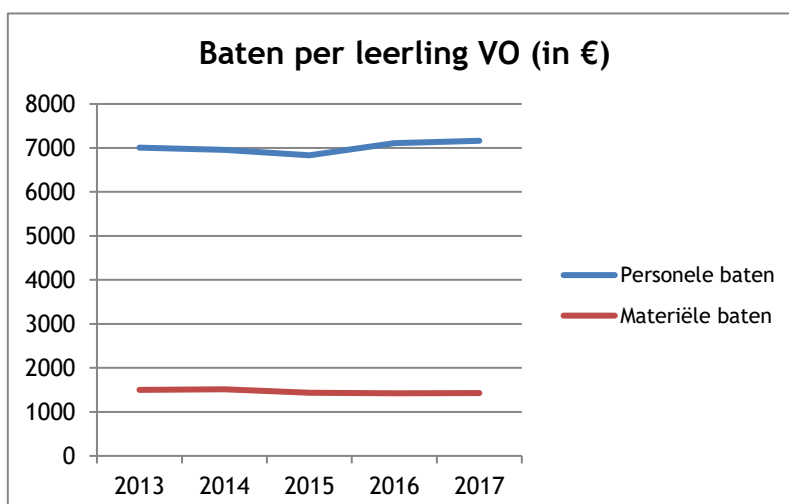
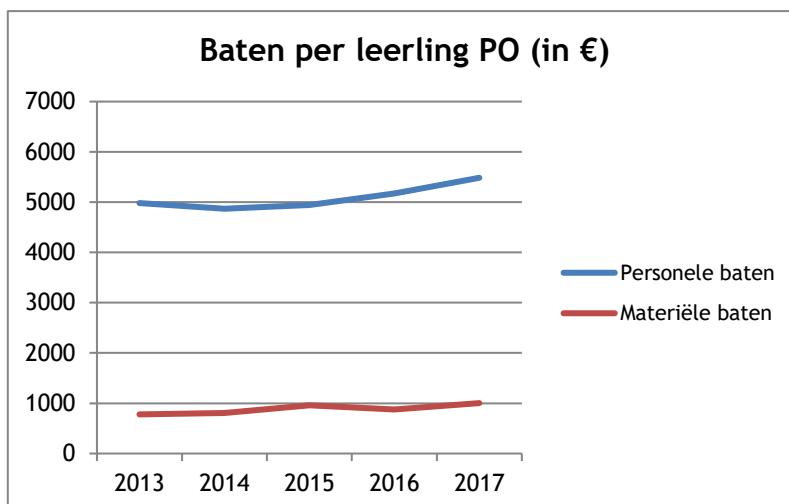
In onderstaande grafieken onderscheiden we twee kengetallen, namelijk de personele lasten per leerling en de materiële lasten per leerling.

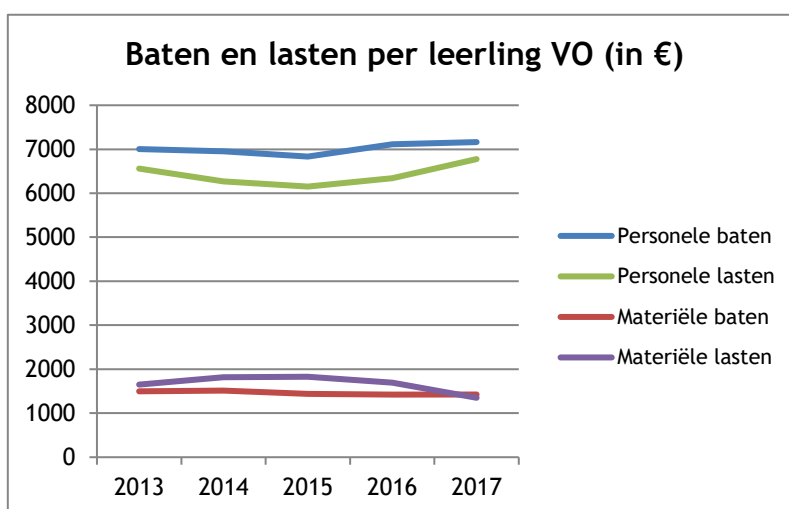
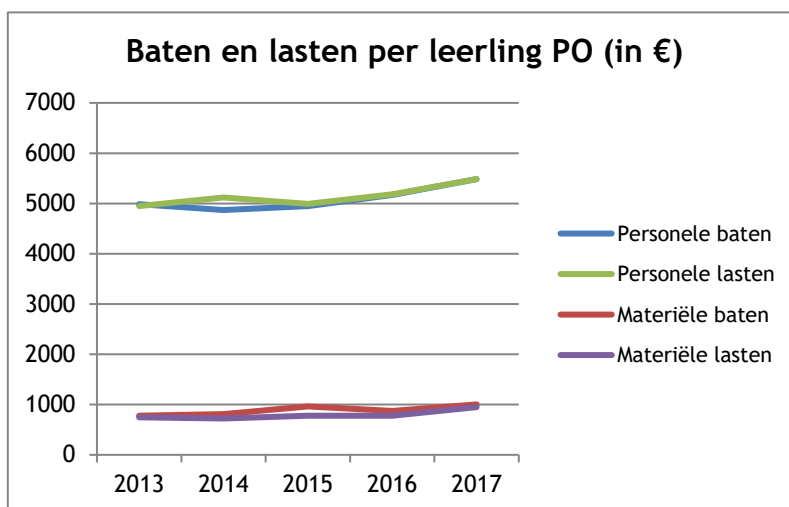

De baten per leerling

In onderstaande grafieken onderscheiden we twee kengetallen, namelijk de personele baten per leerling en de materiële baten per leerling.

De baten en de lasten per leerling

The background of the entire page features a stylized, repeating pattern of hands in light blue and white. The hands are depicted in various orientations, creating a sense of movement and connection. The pattern is dense and covers the entire surface, except for the solid magenta header and footer sections.

POSTADRES:
POSTBUS 166
2400 AD ALPHEN AAN DEN RIJN

BEZOEKADRES:
PRINSES MARGRIETLAAN 3
2404 HA ALPHEN AAN DEN RIJN

T 0172 449500
F 0172 449501
@ INFO@SCOPESCHOLEN.NL
WWW.SCOPESCHOLEN.NL